MUSEUM ARAD

125

Editura Artpress

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Consiliul Județean Arad

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Muzeul din Arad
la 125 de ani

The Arad Museum at the 125th Anniversary

Arad
2018

https://biblioteca-digitala.ro

Muzeul din Arad la 125 de ani

Complexul Muzeal al Județului Arad este unul dintre elementele care conferă Aradului cultural forță și unicitate. Ne-am propus ca în următorii ani să îl dezvoltăm într-un reper nu doar național, ci euroregional, printr-o strategie de punere în valoare a rolului istoric pe care Aradul l-a avut în Europa Centrală și de Est.

Aradul, un oraș deschis, cu o mentalitate progresistă, și-a fundamentat creșterea pe potențialul tuturor locuitorilor săi, indiferent de etnie și de religie. Astfel s-a creat Muzeul nostru și astfel îl vedem și în viitor, ca pe un spațiu al diversității și pluralismului, un loc care să oglindească fidel aspirațiile către mereu mai bine ale comunității arădene!

În anul 2018, la 125 de ani de la înființarea primei expoziții muzeale permanente în Arad, Consiliul Județean a preluat de la Comunitatea Evreilor și a predat Complexului Muzeal Sinagoga orașului, pentru a o include în circuitul muzeal. Ne dorim să realizăm aici un centru cultural internațional, care să completeze secțiile existente ale Muzeului, de istorie și artă, dar și cele pe care ni le dorim în viitorul apropiat: de etnografie, industrie locală și o secție dedicată istoriei moderne a orașului Arad.

O comunitate este puternică atunci când se bazează pe specialiști și pe instituții puternice. De aceea, Consiliul Județean Arad sprijină profesionalizarea actului cultural, conștient că putem ajunge la calitatea pe care ne-o impunem doar dacă vom fi sprijiniți de profesioniști bine pregătiți și entuziaști.

Felicit toți angajații, colaboratorii și partenerii noștri, care au contribuit la această frumoasă aniversare!

Îmi doresc ca următorii ani să punem bazele unor proiecte importante pentru Complexul Muzeal al Județului Arad, care să traseze direcția de dezvoltare a acestei instituții de cultură în următoarele decenii.

Iustin Cionca
Președintele Consiliului Județean Arad

https://biblioteca-digitala.ro

The Arad Museum at the 125th Anniversary

The Museum Complex of the Arad County is one of the elements that give Arad its cultural strength and uniqueness. We have proposed that in the next few years we would develop it in a landmark, not only national but euroregional, through a strategy to highlight the historical role that Arad had in Central and Eastern Europe.

Arad, an open city with a progressive mentality, has grounded its growth on the potential of all of its inhabitants, regardless of ethnicity and religion. This is how our Museum was created and so, we see it as a space of diversity and pluralism in the future, a place that faithfully mirrors the ever-better aspirations of the Arad community!

In 2018, 125 years after the establishment of the first permanent museum exhibition in Arad, the County Council took over the Synagogue from the Jewish Community and handed it over to the City Museum to include it in the museum circuit. We want to inaugurate here an international cultural center, to complement the existing sections of the Museum, history and art, but also those we want to have in the near future: ethnography, local industry and a section dedicated to the modern history of Arad.

A community is strong when relying on specialists and strong institutions. That is why the Arad County Council supports the professionalization of the cultural act, knowing that we can reach the quality we expect, only if we are supported by well-trained and enthusiastic professionals.

I congratulate all our employees, collaborators and partners who have contributed to this beautiful anniversary!

I want the next years to lay the foundations for important projects for the Arad County Museum Complex to guide the development of this cultural institution in the decades to come.

Iustin Cionca
President of the Arad County Council

https://biblioteca-digitala.ro

Cuvânt înainte

Viața culturală alături de domeniul protejării, conservării-restaurării și valorificării patrimoniului cultural din Arad au fost profund influențate, pe parcursul celor 125 de ani de viață, de existența și activitatea muzeului arădean, care acum poartă numele instituțional Complexul Muzeal Arad.

Oglindă a trecutului istoric și a locuirilor umane din aria actualului județ Arad dar și depozitarul unor mari valori de patrimoniu cultural, Complexul Muzeal Arad privește în urmă cu mândrie: a pornit în anul 1893 cu o colecție formată din aproape 2.400 bunuri culturale, pentru ca în etapele sale de dezvoltare să ajungă azi, la peste 133.000 bunuri culturale în registrele sale de inventar. Domeniile variate în care excelează colecțiile muzeale arădene sunt cele cunoscute deja publicului ce i-a trecut pragul sau l-a studiat, respectiv colecțiile de științele naturii, arheologie, istorie medie, modernă și contemporană, artă și etnografie, memorialistică și documente istorice, adunate în cele 33 de colecții și fonduri ale Complexului Muzeal Arad.

Prezentul album a fost inițiat ca un omagiu adus la aniversarea frumosului jubileu de 125 ani ai muzeului arădean, privit din două perspective: cea a prestigiosului său patrimoniu cultural și imobiliar deținut în administrare – pentru care au fost selectate cu titlu subiectiv evident, un număr limitat la 125 bunuri culturale cu valoare semnificativă pentru colecțiile noastre, respectiv din perspectiva recunoașterii valorii muncii de echipă desfășurată de-a lungul timpului de angajații instituției muzeale, atât în domeniile de specialitate și expertiză, dar și în cele administrativ-tehnice. Tuturor acestor oameni, din trecutul și prezentul muzeului arădean, le transmitem recunoștința noastră și a comunității arădene.

Din aceste considerente, proiecția în viitor a imaginii Complexului Muzeal Arad, este una plină de perspective și speranțe, legată de posibilitatea dezvoltării bazei sale materiale, a identificării și accesării celor mai eficiente căi de reabilitare și reorganizare a spațiilor muzeale deținute în administrare, respectiv în dezvoltarea unor strategii culturale care să așeze Aradul în ansamblul său, pe harta destinațiilor de turism cultural pentru această regiune a Europei.

Ad multos annos, Museum Aradii!

Dr. **Constantin Ioan Inel**
Manager
Complexul Muzeal Arad

https://biblioteca-digitala.ro

Foreword

The cultural life, together with the field of the protection, preservation-restoration and harness of the cultural heritage, were under the influence, over the course of 125 years of life, by the existence and activity of the Museum of Arad, today the Arad Museum Complex.

Mirror of the historical past and human habitation in the area of the current county of Arad, but also the repository of great values of cultural heritage, the Arad Museum Complex looks back in pride: it started in 1893 with a collection formed of almost 2.400 cultural objects, so that in its development stages, these would reach a number of over 133.000 in its inventory registers. The varied fields in which the Arad Museum Complex collections stands out are those already known to the public, which had either visited or studied them, namely the collections of Natural Sciences, Archaeology, the Medieval, Modern and Contemporary History, Art and Ethnography, the Memoir and Historical Documents, compiled in the 33 collections and funds of the Arad Museum Complex.

This album was initiated as homage for the celebration of the fair 125 jubilee of the Museum, which we regarded twofold: firstly, from the point of view of its prestigious cultural and property heritage under our administration – for which were obviously subjectively selected a limited number of 125 cultural objects of significant value for our collections, and respectively, recognition of the team effort carried out in the course of the time by the employees of the museal institution, in both specialty and expertise fields and those administrative-technical. To all these persons, from the past and present of the Arad Museum Complex, we express our and the Arad community's gratitude.

For such reasons, the future projection of the image of the Arad Museum Complex is full of expectations and hope, related to the possible development of its material base, identification and access of most efficient ways for the refurbishment and reorganisation of the museal spaces which we administer, respectively the development of cultural strategies that would place Arad, on the whole, on the map of cultural tourism destinations in this European region.

Ad multos annos, Museum Aradii!

Constantin Ioan Inel, PhD
Manager
The Arad Museum Complex

https://biblioteca-digitala.ro

Începuturile Muzeului din Arad și inaugurarea Palatului Cultural - mărturii din presa vremii!

Înființarea Complexului Muzeal al județului Arad este corelată cu unele dintre reperele cele mai importante ale istoriei Europei Centrale și de Est, în secolul al XIX-lea.

Muzeul din Arad își are originile în reacția comunității locale la deznodământul sângeros al revoluției pașoptiste. Aradul, la vremea respectivă oraș liber regesc în Imperiul Habsburgic, a intrat în conștiința publică sub apelativul de *Golgota Maghiară* după ce revoluția europeană care a început la Paris în data de 22 februarie 1848 s-a încheiat dramatic și însângerat la Arad, la 6 octombrie 1849. Arădenii au trăit din acel moment cu gândul la realizarea unui spațiu care să comemoreze martiriul pașoptiștilor executați sub zidurile Cetății Aradului, iar pe de altă parte să mărturisească rolul special al Aradului în aspirația pentru libertate a popoarelor Europei.

La 30 decembrie 1886, profesorul Márky Sándor susține o prelegere în care accentuează nevoia de a trece de la planurile pe hârtie, la concretizarea marilor proiecte culturale arădene. Iar printre priorități se regăsește un Muzeu al Artefactelor Pașoptiste, în memoria ofițerilor superiori (cunoscuți drept *cei 13 generali martiri*) executați la Arad, la 6 octombrie 1849. Localnicii au omagiat și în perioada dinaintea instituirii Dualismului Austro-Ungar amintirea ofițerilor uciși de Tribunalul Militar Habsburgic, comandat de împuternicitul împăratului, Julius Jacob von Haynau. Într-o perioadă în care era un act de trădare să îți susții fățiș afecțiunea și atașamentul față de generalii executați pentru încălcarea jurământului de fidelitate față de Casa de Habsburg și participarea în coordonarea revoluției, înalta societate arădeană îi celebra discret. Doamnele purtau brățări cu acronimul patriotic P.V.D.T.N.A.K.L.S.: *Pannonia Vergiss Deine Toten Nie, Als Klager Leben Sie* („Panonia, nu îți uita morții, ei trăiesc ca acuzatori!") Acronimul reprezintă și prima literă a numelor de familie ale celor 13 generali executați! În Aradul epocii, acest P.V.D.T.N.A.K.L.S. se constituie într-un manifest mut al luptei de rezistență pentru libertate și valori individuale!

În anul 1898, administrația locală arădeană inițiia construirea unui „Mausoleu al Celor 13 Generali". Acesta urma să fie inclus în Palatul Cultural al Aradului. În anul 1901, 27 de proiecte sunt depuse de arhitecții care aspiră să realizeze clădirea monumentală dar niciunul dintre acestea nu este agreat de conducerea administrativă a Aradului. Există și o rezistență puternică a societății civile, care protestează față de construirea muzeului pe malul Mureșului, într-un colț de parc, care ar fi presupus tăierea unor arbori seculari. În cele din urmă, administrația locală s-a impus și, după îndelungi discuții cu societatea civilă, fixează amplasamentul Palatului Cultural făcând abstracție de sacrificarea copacilor. Arhitectul local Szántay Lajos, care avea să influențeze decisiv aspectul Aradului în anii următori, a fost solicitat să realizeze proiectul. Inaugurarea oficială a Palatului Cultural, unde începând din prima zi a funcționat și Muzeul Aradului, a fost organizată în 25-26 octombrie 1913, în prezența ministrului Cultelor de la Budapesta, Jankovich Béla[1].

[1] Muzeul se dezvoltă rapid. În anul 1915 colecția sa număra 3804 piese în secția istorică și 237 de piese în secția

https://biblioteca-digitala.ro

The beginning of the Arad Museum and the opening of the Cultural Palace - testimonies from the media of that period!

The establishment of the Arad County's Museum Complex is linked with some of the most important historical benchmarks of Eastern and Central Europe of the 19th century.

The Arad Museum has its origins at the reaction of the local community regarding the bloody outcome of the 1848 Revolution. Arad, a free royal city at that time, entered the public conscience under the term „the Hungarian Golgota" after the revolution that started on the 22nd of February 1848, ended dramatically and bloody on the 6th of October 1849. The population of Arad carried its life with the thought of creating a place of remembrance for the martyrdom of the members of the 1848 generation that were killed inside of the Fortress of Arad, but on the other hand to confess about the special role of Arad regarding Europe's nations desire for freedom.

The professor Márky Sándor held on the 30th of December 1886 a lecture that underlines the need to advance from the paper plans to underline the great projects of Arad's culture. One of the priorities is a museum for the artefacts of the 1848 generation, in memory of the generals (known as the 13 martyr generals) executed in Arad, on the 6th of October 1849. The locals have paid their respects for the officers who were killed at the command of the Hapsburg Military Court, commanded by Julius Jacob von Haynau, the Emperor's Commissioner even during the period before the formation of the Austro-Hungarian Dualism. The high society of Arad celebrated its affection and loyalty for the generals that were killed for disregarding their loyalty vow for the Habsburg Empire in a silent manner, because doing so was considered an act of treason at that time. The ladies were wearing bracelets with the patriotic acronym P.V.D.T.N.A.K.L.S.: Pannonia Vergiss Deine Toten Nie, Als Klager Leben Sie („Pannonia, do not forget your dead, they live as accusers!"). The acronym also stands for as the initial of the family name of the 13 executed generals! In the Arad of that period this P.V.D.T.N.A.K.L.S. is considered as a silent manifest for the resistance fights for freedom and individual values.

FÜGGETLENSÉG

The local administration initiated in 1898 the building of a" mausoleum for the 13 Generals". The latter one was meant to be a part of the Cultural Palace of Arad. In 1901 there were 27 projects submitted by architects who aspired to create this monumental building, but neither of them was accepted by the local administration. There was also a strong resistance of the civil society that protested against building the museum on the riverbank of the Mureș river, in a corner of a park, which would have meant the felling of some secular trees. Eventually the local administration prevailed after long discussions with the civil society, disregarding the felling of the secular trees. The local architect Szántay Lajos, who was going to have a crucial impact on the aspect of Arad in

https://biblioteca-digitala.ro

Inaugurarea Palatului Cultural a fost precedată de un scandal public în Arad, legat de bugetul alocat evenimentului. În vreme ce o parte a consilierilor susținea că este nevoie de un eveniment fastuos și costisitor, alții au fost de părere că nu trebuie cheltuiți banii arădenilor pe banchete costisitoare. În polemica aprinsă s-a impus punctul de vedere al consilierului dr. Sugár Jenő, de a aloca pentru ceremonie suma de doar o mie de coroane, mai degrabă simbolică decât adecvată grandorii momentului (pentru comparație, cu o săptămână în urmă administrația arădeană oferea o recepție cu ocazia unei conferințe a geografilor, la Arad, și plătea 350 de coroane pentru consumația a 40 de profesori; la inaugurarea Palatului Cultural și-au confirmat prezența 284 de invitați, care participau la două recepții, iar pentru jumătate dintre ei era nevoie și de cazare în hotelurile din centrul orașului). Cheltuielile nu puteau fi acoperite nici din încasările spectacolului inaugural, deoarece se anunțase că ele vor fi destinate pentru „Fondul de orgă" al Filarmonicii, din care se dorea cumpărarea prețiosului instrument muzical. De aceea, evenimentul, chiar dacă a fost important, a fost lipsit de opulență.

Ziarul local *Függentlenség* scrie despre atmosfera acelor zile că Aradul devine un adevărat loc de pelerinaj cultural, membri ai Academiei Ungare, directorul Bibliotecii Universitare de la Budapesta, directorul Bibliotecii Naţionale Ungare, directorul Muzeului Naţional al Ungariei, redactori şefi ai celor mai importante ziare, directorului Operei de la Budapesta şi cel al Teatrului Regal, cea mai importantă actriţă maghiară, Jászay Mari, alături de foarte multe alte notabilităţi vin la Arad cu această ocazie. Între cele aprox. 300 de nume apare și o parte a elitei române din Arad, episcopului Ioan I. Papp, Ioan Burian, dr. Laurian Luca, Petru Marian, Sever Raicu, dr. Petru Truția.

Nu este foarte cunoscut opiniei publice un amănunt care în ziua de 25 octombrie 1913 a bucurat comunitatea locală la fel de mult ca inaugurarea Palatului Cultural: faptul că în chiar ziua inaugurării, ministrul de Interne al Ungariei declara Aradul zonă liberă de holeră! Vestea a fost adusă de la Budapesta chiar de reprezentantul Guvernului, ministru Jankovich. Astăzi privim cu detașare un astfel de anunț, dar transpunându-ne în vremurile acelea înțelegem că o boală letală, care a făcut ravagii în ultimele decenii în oraș, fusese eradicată cu mari eforturi[2].

Administrația și mediul de afaceri își dau mâna, după obiceiul vremii, și stabilesc de comun acord un calendar de acțiune pentru inaugurarea Palatului Cultural, care se deschide în data de 25 octombrie 1913 cu două mari expoziții. Prima este realizată de comerciantul Domán Sándor, care a adus în oraș rarități ce au transformat demisolul într-un veritabil muzeu al covoarelor persane, chinezești, indiene, compoziții sofisticate și extrem de scumpe. Covoarele sunt însoțite de lucrările de artă realizate de artistul arădean Abonyi Ernő, după proiectele arhitectului Jankó Gyula.

artă. De asemenea, în colecția „Militaria" se regăseau aprox. 11.000 de documente și aprox. 1.500 de fotografii referitoare la evenimentele din 1848-1849 din Arad. Potrivit publicației maghiare arădene Nyugati Jelen, Muzeul Artefactelor Pașoptiste s-a desființat în anul 1974, și abia în octombrie 2015 au fost amenajate patru săli dedicate revoluției de la 1848-1849, care expun o mică parte a colecției.

[2] De altfel, în memoria morților marilor epidemii de holeră, arădenii au ridicat două statui: a Sfintei Treimi (astăzi amplasată în fața Teatrului) și alta, care reprezintă pe un soclu de marmură neagră un șarpe încolăcit pe o cruce (monument depozitat astăzi în Cimitirul Eternitatea din municipiul Arad).

https://biblioteca-digitala.ro

the next years, has been requested to apply for this project. The official opening of the Cultural Palace, where the Museum of Arad also functioned, was organised on the 25th and 26th of October 1913 in the presence of Jankovich Béla[1], the Minister of Culture from Budapest.

The inauguration of the Cultural Palace was preceded by a public scandal in Arad, regarding the budget allocated to this event. While some of the counsellors considered a big and expensive event is required, others were considering there is no need to spend the local budget for expensive banquets. After these arguments one proposal was accepted, the one of counsellor Dr. Sugár Jenő, to allocate only 1000 crowns, a sum rather symbolical then suitable for the grandeur of this moment (as a comparison to this, the local administration organised a reception for the conference of the geographers, in Arad, which 350 crowns were paid for the consumption of 40 professors; at the opening of the Cultural Palace 284 were confirmed, who were going to participate at the receptions and for half of them the accommodation had to be paid in hotels from the centre of the city). The opening concert's revenues couldn't cover the expenses, because the money was destined to be used as the „Organ fund" of the Philharmonic, in order to buy the precious musical instrument. This is why was not gaudy, even though it was an important one.

The local newspaper *Függentlenség* tells us about the atmosphere of those days in Arad as a genuine place for cultural pilgrimage, members of the Hungarian Academy, the director of the University Library of Budapest, the director of the National Hungarian Library, the director of the National Museum of Hungary, the chief editors of the most important newspapers, the director of the Opera from Budapest and of the Royal Theatre, the most important Hungarian actress Jászay Mari, alongside other notable people came to Arad for this occasion. Among the approximately 300 names there is also a part of the elite of Arad, the bishop Ioan I. Papp, Ioan Burian, Dr. Laurian Luca, Petru Marian, Sever Raicu, Dr. Petru Truția.

A certain detail that on the 25th of October 1913 brought as much joy for the local community as the opening of the Cultural Palace was not too well-known for the public opinion: at the opening date, Arad was declared a cholera-free zone by the Interior Minister! The news was brought to Arad by the representative of the Government, minister Jankovich. Nowadays such news is regarded with detachment, but if we consider those times, we can understand that a lethal disease that devastated the city during the last decades, was eradicated with great efforts[2].

[1] The Museum is developed rapidely. In 1915 the collection has a number of 38ö4 pieces in the History section and 237 pieces in the Art section. Also, in the collection „Miltaria" there can be found 11000 documents and approximately 1500 pictures regarding the 1848-1849 from Arad. According to the local newspaper Nyugati Jelen, the 1848 Artefact Museum has been disbanded in 1974 and only in 2015 four rooms dedicated to the 1848-1849 Revolution, which expose only a small part of the collection.

[2] Otherwise, as a memory to the deads of the great cholera outbreakes, the population of Arad built two statues: the Holy Trinity (nowadays in front of the theatre) and another one, which represents a black marble socket of a

https://biblioteca-digitala.ro

Publicul este fascinat de covorul chinezesc pătrat cu latura de 14 metri, cu imprimeuri de vulturi de câte un metru și jumătate, cum nu s-a mai văzut la Arad! Ziarului *Függetlenség* îi este greu să descrie exponatele deosebite, reținând că pe lângă exemplarele rare și scumpe au fost aduse la Arad și unele „antice", vechi de 400 de ani, fabricate în atelierele sultanului Turciei! Expoziția de covoare a fost în mod fericit asociată și cu vernisajul expoziției de sculptură a artistului Rubletzky Géza[3].

Un public numeros, în frunte cu primarul Varjassy, a ținut să participe la deschiderea expoziției, dimineața la ora 11,30, probabil și din curiozitatea de a vedea edificiul nou și din dorința de a face primii pași în Palatul Cultural. Iată, așadar, că un edificiu dedicat culturii s-a deschis cu o expoziție industrială, dovedind simbioza acestor domenii într-un Arad al progresului, unde autoritățile locale, mediul de afaceri și oamenii de cultură înțelegeau că economia și cultura nu se pot manifesta izolat și că există între ele o interdependență. Tot atunci Palatul Cultural a găzduit și delicate lucrări de ceramică a fabricii din Hódmezővásárhely, în subsolul din aripa stângă a Palatului.

Sâmbătă, 25 octombrie 1913, hotelurile din Arad nu mai aveau camere disponibile iar cafenelele și restaurantele și-au făcut mari rezerve de băuturi și de alimente. Organizatorii concertului festiv din 26 octombrie făceau un apel la public să evite aglomerația, întrucât sala cea nouă de spectacole din Palatul Cultural era dotată cu 13 puncte de acces, la parter și la etaj, care asigurau o bună legătură cu garderobele „comode" de la fiecare nivel. Accesul doamnelor în sala de spectacol era permis numai fără pălărie, pentru a nu obtura vizibilitatea. Presa locală atrăgea atenția publicului că în garderobele Palatului Cultural se taxează nu numai paltoanele (20 de fileri), ci și jobenele, bastoanele, umbrelele și pălăriile de damă (10 fileri). În data de 24 octombrie se mai găseau doar 50-60 de bilete pentru spectacolul inaugural (dintre cele 800 de bilete puse în vânzare, la prețuri cuprinse între 2 și 8 coroane), care puteau fi cumpărate de la un comerciant local, la magazinul „Scherhag H.&Fiul". S-au pus în vânzare doar locuri pe scaune. Organizatorii estimau că spectacolul inaugural va dura două ore. În 26 octombrie, de la ora 22, în cinstea inaugurării Palatului Cultural se programase un banchet la Hotelul Central. O altă recepție, pentru oficialitățile cele mai importante, a fost programată la ora 13.30 la Hotelul Crucea Albă, urmată la ora 16 de audiențe susținute de ministrul Cultelor, la Primărie[4].

Ziarul local *Függetlenség* titrează, pe o singură coloană, după cum era obiceiul vremii, despre evenimentele de sâmbătă: *Inaugurarea Palatului Cultural. Ministrul Jankovich la Arad. Concertul simfonic*. Înțelegem, din ampla relatare, atmosfera vremurilor și entuziasmul determinat de acest reper extraordinar al dezvoltării Aradului. Într-o perioadă când concurența regională cu Szegedul era acerbă, palatul cel nou plasa orașul între cele mai importante orașe culturale ale statului.

În descrierea atmosferei zilei de 25 octombrie, cotidianul *Függetlenség* scrie că *„factorii de decizie ai vieții cuturale din Ungaria sunt, în aceste zile, oaspeții Aradului, ca prin*

[3] Artist plastic născut la Budapesta, în anul 1881. A trăit și la Florența și s-a stabilit pentru o perioadă la Arad. A realizat ornamentele de pe clădirea Palatului Cultural.
[4] Au fost primite 19 delegații, ale cultelor religioase, ale școlilor arădene, bisericilor, instituțiilor de cultură.

https://biblioteca-digitala.ro

The administration and the business environment joined their forces, a custom of that time, and they establish by mutual agreement an event schedule for the opening of the Cultural Palace, which is inaugurated on the 25th of October 1913 with two great exhibitions. The first one was organised by the merchant Domán Sándor, who brought some novelties in order to transform the basement into a genuine museum of Persian, Chinese and Indian carpets sophisticated and extremely expensive compositions. The carpets were placed alongside artworks made by the artist from Arad, Abonyi Ernő, according to the projects of the architect Jankó Gyula.

The audience was fascinated by a squared Chinese carpet with a side of 14 meters with prints of eagles each with a size of 1,5 meters, something never seen in Arad until that day! The newspaper *Függetlenség* found it hard to describe the special exhibits, relating that alongside the rare and expensive examples there have also been brought some "antiques", 400 years old, fabricated in the workshops of the Sultan of Turkey! The carpet exhibition has fortunately been associated with the sculpture viewing of the artist Rubletzky Géza[3].

A numerous audience, alongside mayor Varjassy participated at the opening of the exhibition, in the morning at 11:30, probably because he was curious to see the Cultural Palace and to take his first steps inside of it. Therefore, a building dedicated to the nature started with an industrial exhibition becoming the symbiosis of these two elements in a progressive city where the local authorities, the business environment and the people of culture from Arad understood that economy and culture cannot manifest distinctively, on the contrary there is a certain interdependence between them. Also, in that period, the Cultural Palace hosted an exhibition of gentle pottery of the Hódmezővásárhely factory in the basement of the left wing of the Palace.

Értesítés!

Saturday, on the 25th of October 1913 the hotels from Arad were completely full, while the coffee shops and the restaurants have bought large supplies of beverages and food. The organisers of the festive concert from the 26th of October appealed to the public to avoid the crowd, whereas the building was equipped with 13 access points, at the ground floor and one the first floor, which guaranteed a good connection with the wardrobes of each level. Ladies were allowed to enter the building only without their hat, so that they do not obstruct the visibility.

The local press warned the audience that the wardrobes demanded taxes not only for overcoats (20 filiers), but also for top hats, canes, umbrellas and the hats of the ladies (10 filliers). On the 24th of October there were only 50-60 tickets left for the opening show (from a total of 800, with prices between 2-8 crowns), which could be bought from a local merchant, at the shop" Scherhag H. & Son". Only seated places were put

snake curled up around a cross (nowadays placed in the Eternitatea cemetery in Arad)

[3] Artist born 1881 in Budapest. He also lived in Florence and for a period in Arad. He created the ornaments of the Cultural Palace

https://biblioteca-digitala.ro

prezența lor să sporească strălucirea marii noastre sărbători, să se bucure cu noi atunci când inaugurăm cea mai importantă instituție de cultură și o punem în slujba culturii publice ungare. O parte dintre oaspeți a sosit dimineața, alții la prânz ori seara. Ministrul Culturii, Jankovich Béla, și însoțitorii săi, au sosit cu trenul rapid de la ora 19. (...)
Într-un cadru sclipitor, în prezența elitei culturale naționale, în fața unui public numeros și fenomenal, s-a desfășurat evenimentul de nivel național al orașului Arad. Ceremonia s-a derulat exact așa cum aveau pretenția intelectualii locului. Exponenții străluciți ai vieții noastre culturale arădene nu doar au inaugurat Palatul Cultural, ci au depus mărturie, cu același prilej, în fața întregii țări, despre cultura muzicală bogată și profundă a Aradului! O adevărată suită a elitei literare și culturale naționale s-a convins acum că – cu excepția Capitalei – poate nicăieri în țară nu mai există o astfel de orchestră simfonică. Și nu numai în ce privește proporțiile orchestrei, nu numai în ce privește afluxul de muzicieni valoroși la câte un eveniment! (...) Sărbătoarea minunată a început cu un recital al excepționalei artiste naționale, cea mai importantă actriță a Ungariei, Jászay Mari, care a interpretat emoționant, cu multă pricepere, deosebitul prolog scris special pentru această ocazie, cu o dibace explorare a limbii maghiare, de Herczeg Ferencz. A păsit apoi pe scenă dr. Mandl Vilmos și, în calitate de conducător neobosit și priceput al Filarmonicii Arădene, i-a salutat cu câteva vorbe pline de emoție pe cei prezenți, pe ministrul Culturii, pe scriitori, notabilitățile culturale și artistice ale țării. (...) În cele ce au urmat, mândriile vieții muzicale arădene, membrii Filarmonicii, au ocupat loc pe scenă, preluând restul ceremoniei. (...) Uvertura, „Acorduri de sărbătoare", o piesă specială compusă de renumitul conte Zichy Géza, a fost foarte bine primită de public. Piesa în ritmuri maghiare a fost special compusă pentru acest eveniment, la fel ca și celelalte interpretate în această seară și care au sunat deosebit de nobil, de plin, de valoros în interpretarea de excepție a orchestrei noastre. (...)"
În dimineața zilei de 26 octombrie, ministrul a vizitat colecția Muzeului Relicvelor Pașoptiste, colecția de artefacte istorice, expoziția de covoare și de ceramică. Ziarul *Függetlenség* notează despre inaugurarea Palatului Cultural că s-a realizat *„într-un cadru impozant, adecvat importanţei sale. (...) După ani de muncă a sosit în sfârşit acea sărbătoare a bucuriei arădene, de deschidere a Palatului Cultural, pentru ca această instituţie publică de mare importanţă să îşi poată începe activitatea în favoarea culturii publice maghiare şi a oraşului Arad. Evenimentul de vârf al inaugurării întinse pe timp de două zile, s-a derulat duminică dimineaţa de la ora 10, în sala festivă a Palatului, unde în faţa unui public excepţional de elegant a fost deschisă sucursala arădeană a culturii. Dimineaţa, la ora 9, Palatul Cultural era împresurat deja de o mare mulţime iar invitaţii soseau unul după altul la festivitate. Caleştile şi automobilele aduceau în flux neîntrerupt notabilităţile la intrarea principală a Palatului. (...) Sala mare a Palatului a oferit un tablou impunător, cu publicul care a umplut până la refuz sala de spectacole, lojele şi balcoanele. Ministrul Culturii, notabilităţile arădene şi invitaţii de seamă au ocupat loc pe scenă şi tot pe scenă s-a aliniat corul unit al Aradului, dirijat de dirijorul teatrului, Árpád Tilger, interpretând la începutul festivităţii Imnul, iar la final Szózat[5]. Abia au răsunat primele acorduri ale imnului naţional, publicul s-a ridicat în picioare şi aşa a ascultat în continuare. (...) Seara s-a încheiat cu spectacolul de gală oferit de Teatrul din Arad, piesa „A falu rossza[6]", în trei acte, pe care ministrul nu l-a mai urmărit până la*

A román püspök és a Kulturpalota főavatása

[5] Poezia patriotică maghiară, scrisă de Vörösmarty Mihály
[6] „Răul satului", lb. magh.

https://biblioteca-digitala.ro

available. The organisers estimated that the opening show would be 2 hours long. On the 26th of October, at 22:00, a banquet at the Central Hotel was held in honour of the opening of the Cultural Palace. Another reception was held for the most important officials at 13:30 at the Crucea Albă Hotel, afterwards at 16:00 there were audiences held by the Minister of Culture, at the City Hall[4].

The local newspaper *Függetlenség* quotes, as it was usual at that time, about the events from Saturday: The Inauguration of the Cultural Palace. Minister Jankovich in Arad. Symphonical concert. We understand the atmosphere of those times and the enthusiasm determined by this extraordinary benchmark of Arad`s development. The city became one of the most important cultural places thanks to the new palace, in a time when the regional competition with Szeged was fierce.

Describing the atmosphere from the day of 25th of october, the *Függetlenség* newspaper wrote: the decision makers of the cultural life of Hungary are for now the guests of Arad, so that the glow of our new celebration could be even brighter due to their presence and thus they can be happy alongside us when we inaugurate the most important cultural institution and we can put it in the service of the Hungarian public culture. Some of the guests arrived in the morning, others arrived at noon or in the evening. Jankovich Béla and his companions arrived at 19:00 with the express. (...) This national level event for our city took place in a bright framework, in the presence of the national cultural elite, in front of a numerous and phenomenal crowd. The ceremony went on exactly as the local intellectuals expected it to. The bright exhibitors of Arad's cultural life opened the Cultural Palace, but they also testified with this occasion in front of the whole country, about the rich and profound musical culture of Arad! A genuine suite of the literary elite realized that, except for the capital, there is no other symphonic orchestra such as this one. And not only what regards the size of the orchestra, not only by the inflow of valued musicians at a single event! (...). The celebration started with a recital of the exceptional national artist, the most important actress of Hungary, Jászay Mari, who performed the special prologue, composed by Herczeg Ferencz, in a touching way, with a lot of prowess and with a skilful use of the Hungarian language. Afterwards Dr. Mandl Vilmos, the tireless and skilled leader of the Arad Philharmonic, took his place on the stage and greeted the crowd, the ministry of culture, the writers, the eminent cultural and artistic persons of the country. (...) Last, but not least, the pride of the musical life of Arad, the Philharmonic took the stage. (...) The ouverture " Holiday accords", a special piece composed by the renowned count Zichy Géza was very well received by the crowd. This song has been composed especially for this occasion, as it gave a full, valuable and noble sound when it was performed by our orchestra. (...)" The Minister visited the 1848 Relic Museum, the historical artefacts collection, the exhibition of carpets and pottery in the morning of the 26th of October. The *Függetlenség* newspaper wrote that the opening of the Cultural Palace took place" in an impressive frame, suitable for its

[4] There were 19 delegations, of religious cults, schools of Arad, churches, cultural institutions

https://biblioteca-digitala.ro

final, pentru că a părăsit oraşul cu trenul de Budapesta, la ora 21.30."

În descrierea inaugurării Palatului Cultural, ziarul *Românul*, într-un articol periferic care începe la jumătatea paginii 2 şi continuă pe câteva coloane în pagina 3, porneşte de la premisa că este vorba despre un obiectiv unguresc şi îl evaluează cu ochiul critic al românului lipsit de entuziasm. *Românul* reţine că momentul cel mai important al inaugurării Palatului Cultural îl reprezintă discursul episcopului ortodox Ioan Ignaţie Papp. Se face o distincţie clară între arădenii români şi maghiari, între patrimoniul cultural al unora şi al celorlalţi, punându-se sub semnul îndoielii buna credinţă a ministrului care, venit de la Budapesta, promite susţinere tuturor instituţiilor confesionale sau culturale arădene, indiferent de apartenenţă religioasă sau etnică. Interesant de observat este cum, printre aprecierile critice, relatarea inaugurării Palatului Cultural cade pe un plan secundar şi nu se concentrează deloc asupra atmosferei zilei festive şi a ceremoniei. Ceea ce reţine ziarul „Românul", sub titlul *Momente de la o mare serbare ungurească*, este prezenţa forţată de conjunctură a episcopului ortodox şi „ipocrizia" unui jurnalist maghiar, un obişnuit critic al românilor, care proclamă Aradul ca oraş al reconcilierii româno-maghiare. Despre realizarea Palatului în sine şi efortul comunităţii în clădirea acestui obiectiv, despre faptul că Aradul câştigă o construcţie monumentală şi ca formă, şi ca fond, nu se face nicio remarcă[7]: *„În prezenţa ministrului de instrucţie Béla Jankovich şi în fastul obişnuit cu asemenea ocazii, a avut loc, aici, la Arad, Duminecă, inaugurarea unui grandios palat, înălţat din munificienţa guvernului şi a burghezimei arădane şi menit propagandei culturale ungureşti. Întâmplarea a făcut ca serbarea culturii ungureşti în oraşul nostru să primească pe neaşteptate un înţeles mai viu decât cel intenţionat. Au fost, anume, invitate la această serbare toate aşezămintele româneşti din Arad, în frunte cu episcopul Ioan I. Papp care a mai primit şi avizul direct al ministrului. Episcopul român n-a putut refuza nici pe primarul şi nici pe ministru (primarul, comitele suprem etc. au luat şi ei parte la serbările noastre[8] în mai multe rânduri) - iar dacă a făcut act de prezenţă trebuia să şi rostească câteva cuvinte convenţionale, potrivite situaţiei dificile în care a ajuns. (...) P.S. Sa spune următoarea cuvântare:*

-În viaţa lumii creştine ziua de azi e o Duminecă obişnuită care se repetă săptămână de săptămână, an de an, fară ca această continuă revenire să lase vreo urmă deosebită în sufletul societăţii. În viaţa oraşului Arad, însă, ziua de azi nu mai poate fi înşirată între Duminecile amintite, pentru că Dumineca de azi s-a ridicat în rândul marilor serbări ce prin însemnătatea lor fac epocă nu numai în evoluţia acestui oraş, ci şi în istoria culturii din patrie - pentru că azi se dă menirei sale un palat mândru, al cărui exterior şi al cărui interior, prin felul aranjării şi al instalării, vor face nu numai generaţiei prezente

Momente

[7] În antiteză, remarcăm tonul triumfalist, în totală discordanţă cu reţinerea *Românului*, a ziarului maghiar *Függetlenség*. Cu titlul „Sărbătoarea culturală a Aradului. Inaugurarea Palatului Cultural", ziarul dedică evenimentului o ediţie specială dar şi articole care precedă evenimentul. Inaugurarea este prezentată ca una dintre marile realizări culturale maghiare, rezultatul aprecierii guvernului de la Budapesta faţă de oraşul care şi-a legat numele de Revoluţia de la 1848 şi eroii acesteia. Nu putem să omitem faptul că, aşa cum jurnalistul de la *Românul* exclude elementul maghiar din relatarea inaugurării Palatului Cultural, ziaristul de la *Függetlenség* exclude elementul românesc, la care face o singură referire, remarcând înţelepciunea discursului conciliant al episcopului ortodox.

[8] Autorul articolului se referă, fără îndoială, sub apelativul de „sărbătorile noastre", la sărbătorile comunităţii române din Arad

https://biblioteca-digitala.ro

importance. (...) After years of work the moment of that celebration of joy for Arad, the opening of the Cultural Palace, has finally arrived, so that this public institution of great value could start its activity for the public Hungarian culture and for the city. The most important part of this two-day event took place on Sunday at 10:00 in the ballroom of the palace, where the cultural subsidiary of Arad was opened. In the morning, at 9:00 the Cultural Palace was already full and guests were arriving continuously. The carriages and the cars brought the personalities uninterruptedly to this event. (...) The great hall of the palace laid down an impressive picture, with the crowd filled the whole capacity of the main hall, the lounges and the balconies. The Minister of Cults, Arad's personalities and the special guests took their place on stage and, alongside them the united chorus of Arad, led by the bandmaster Árpád Tilger, interpreting at first the anthem and at the end *Szózat*[5]. The crowd stood up and remained like this from the first accords. (...) The evening ended with a gala show interpretation from the actors of the Theatre of Arad, playing the three-act piece „A falu rossza[6]", which the minister hasn't seen until it's ends because he left for Budapest by train at 21:30".

Describing the inauguration of the Cultural Palace the Românul newspaper wrote from the second half of the second page to a few columns on the third page, starting from the assumption that the event was a Hungarian goal and evaluates it in the critical way of the unenthusiastic Romanian. The Românul newspaper regards the speech of the orthodox bishop Ioan Ignație Papp as the most important moment of the event. A clear distinction is made between the Romanian and the Hungarian population of Arad, between the cultural heritage of some and of the other ones, questioning the minister's faith, who by coming from Budapest promised support to all confessional and cultural institutions of Arad, regardless their religious and ethnical affiliation. An interesting fact is how the inauguration of the Cultural Palace is left as secondary, as well as the festive atmosphere and ceremony. What the Românul newspaper keeps in mind under the headline" Moments from a great Hungarian celebration" is the pressured presence of the orthodox bishop and the" hypocrisy" of a Hungarian journalist, a regular critic of the Romanians, who refers to Arad as the city of the Romanian-Hungarian Reconciliation. No remark regarding the palace and the community's effort in building it, about the fact that Arad is gaining a great construction[7]: The inauguration of a great palace, built with funding from the local authorities and the local aristocracy and meant for the cultural Hungarian propaganda, took place today, on Sunday, in the presence of the

[5] The patriotic Hungarian poem, wrote by Vörösmarty Mihály

[6] "The Evil of the city", Hungarian language

[7] In antithesis we observe the triumphalist tone of the *Függetlenség* newspaper, in a complete discordance with the containment of the Românul newspaper. The newspaper devotes a special edition to this event and even some articles the precede it with the headline" Arad's cultural celebration. Opening of the Cultural Palace". The inauguration is presented as one of the great Hungarian cultural accomplishments, the result of the appreciation of the Government from Budapest for this city that tied its name to the 1848 Revolution and its heroes. We cannot disregard the fact that, how the journalist of the Românul rules out the Hungarian element in presenting the opening of the Cultural Palace, so does the journalist from the Függetlenség rule the Romanian element out, to which makes only one reference, observing the conciliatory speech of the orthodox bishop.

https://biblioteca-digitala.ro

dar şi posterităţii mărturie despre bărbaţii conducători ai acestui oraş, despre lumea lor sufletească, cugetarea lor nobilă şi activitatea lor conştientă, precum şi despre jertfa ce-a depus publicul acestui oraş pe altarul progresului său. De aceea, când am dat ascultare invitaţiunii cordiale a dumneavoastră şi iau parte la această serbare aduc atât în numele meu cât şi al bisericii române gr. - or. un salut sincer primarului şi publicului prăznuitor, în numele iubirei propovăduite de evanghelie pentru că iubirea deaproapelui e principiul triunghiular al tuturor bisericilor creştine. Numai această iubire va putea realiza armonia sufletelor: buna înţelegere împrumutată şi respectul mutual şi am credinţa fermă că numai omul pătruns de această iubire poate să recunoască adevărurile şi dreptul la existenţă al deaproapelui său. În acest sens implor îndurarea lui Dumnezeu asupra acestui palat şi a muncii ce va isvorî din el. (...)

Banchetul a fost ecoul cuvântărilor de la inaugurare. Ministrul - a vorbit iarăş grozav de rău ungureşte - a făcut promisiunea că va da ajutoare însemnate aşezămintelor din Arad, fără considerare la caracterul lor confesional ori naţionalist."

Dr. **Andrei Ando**

Bibliografie:

Jámbor, Gyula, „Az aradi ereklyemuzeum története", Nyugati Jelen, 5 octombrie 2011
Kovács, Anita, „Az 1848/49-es Aradi Ereklyemúzeum története", http://acta.bibl.u-szeged.hu/31078/1/aetas_2013_003_226-228.pdf
Pávai Gyula: *Mesélő aradi házak*, în „Partiumi füzetek", Oradea 2008
Puskel, Péter, „Arad marad. Helytörténeti és dokumentumriportok, beszélgetések", Alma Máter Alapítvány, Arad, 1997
Puskel, Péter, *Történelmi városkalauz Aradról,* Nyugati Jelen, 14 noiembrie 2001
Ujj, János, *Arad építészeti emlékei,* în „Partiumi füzetek" Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság–Királyhágómelléki Református Egyházkerület–Nagyváradi Római Katolikus Püspökség, Oradea, 2008
Zakar Péter, Oarcea, Felicia Aneta, *Istoria „Muzeului Revoluţiei 1848-1849" din Arad,* Editura Trinom, Arad, 2011
Függetlenség, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 octombrie 1913
Românul, 26, 27, 28 octombrie 1913
http://www.militaria.hu/kiallitasok/archivum/volt-egyszer-egy-muzeum-valogatas-az-egykori-aradi-ereklyemuzeum-kincseibol

https://biblioteca-digitala.ro

minister Béla Jankovich and with the usual pomp of such an occasion. As it happens the Hungarian cultural celebration in our city gained a much greater understanding than it was meant to. All the amenities were invited at this ceremony, led by the bishop Ioan I. Papp who also got the minister's notice. The Romanian bishop couldn't turn down the mayor's and the minister's invitation (the mayor, the Supreme court, they also participated at our festivities[8] on various occasions) - and by being present he had to hold a speech, accordingly to the difficult present situation. (...) He spoke like this:

- In the life of the Christian world, this day is a usual Sunday that repeats itself week after week, year after year, without leaving any mark, while returning continuously. However, in the life of Arad it cannot be seen as the other usual Sundays, because this one has risen up to the great celebrations and their significance made history for this city and also for this country - today it gained a great palace, whose outdoor and indoor will put forward to this and to the next generation the leading men of this city, their spiritual world, their noble thoughts and their conscious activity, but also the sacrifice laid by this town on the altar of its progress. That is why, by accepting your friendly invitation and by being part of this celebration, I sincerely greet the mayor and the crowd on behalf of the Romanian church, in the name of the love spread out by the Holy Bible because loving thy neighbour is the triangular principle of all Christian churches. Only this kind of love could accomplish the harmony of souls: the good understanding and mutual respect and I strongly believe that only someone filled with this love could recognize the truth and the right of existence of thy neighbour. In this regard I beg for God's forgiveness for this palace and for the work that will emerge from it. (...)

The banquet was the echo of the opening speeches. The Minister - spoke once more in a ghastly Hungarian - he made promises of providing support to all the important settlements from Arad, disregarding their confessional or nationalistic character.

Andrei Ando, Phd

[8] The author of the article is undoubtedly, under the apelative of „our feasts" at the celebrations of the Romanian community in Arad.

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD – 125

De la *mouseion* la muzeu

Termenul de muzeu, provenind din grecescul *mouseion* (casa muzelor), a suferit numeroase reinterpretări de-a lungul timpului: de la loc cu destinație filosofică, la instituție interactivă care reprezintă, în ultimă instanță, o punte dintre obiecte cu semnificație culturală și publicul interesat.

Conceptul de muzeu este strâns legat de colecționarea de obiecte și, mai nou, de patrimoniu imaterial, care au darul de a ilustra secvențe din trecutul și prezentul civilizației umane.

În colecțiile muzeului arădean se află, în primul rând, obiecte legate de trecutul acestor locuri. Multele sunt crâmpeie mărunte ale vieții cotidiene de acum zeci de mii de ani și până în zilele noastre. Sunt însă, și obiecte care, prin semnificația lor, depășesc cu mult acest orizont. Este vorba de piese care ilustrează "orele astrale" ale Aradului.

Rostul acestei istorii a muzeului este să deslușească cititorului resorturile devenirii instituției care păstrează și gestionează istoria reificată a Aradului.

Arad – secolele XII – XVIII

În zona arădeană, este foarte probabil ca, primele colecții de antichități să fi existat în mânăstiri medievale de la Pâncota, Bizere sau Bulci.

Desigur, nu poate fi trasată o linie de continuitate de la aceste lăcașe de cultură, la muzeul de astăzi.

A fost, în primul rând, cucerirea otomană din 1551/52 care a distrus structurile ecleziastice, păstrătoare ale moștenirii antichității clasice.

Pe de altă parte, revirimentul cultural adus de instaurarea stăpânirii austriece, în urma păcilor de la Karlowitz (1699) și Passarowitz (1718), s-a produs în ritm lent și fără racordare la precendetele monahale din zonă. De la înființarea primei școli (1708) și până la deschiderea liceului latin (1753) a trecut aproape o jumătate de secol.

Conscripția din 1774 menționează existența a două şcoli greco-neunite şi a două catolice, iar în 1812, încep cursurile preparandiei românești.

Prin inaugurarea teatrului, construit de comerciantul vienez Jacob Hirschl (1817), și înființarea conservatorului (1833), viața culturală a orașului începe să ia avânt, focalizată pe instituțiile de învățământ și cele de spectacol.

Dobândirea titlului de "Oraș liber regesc" (1834), deschide Aradului calea spre o dezvoltare impetuoasă în toate planurile.

Între fascinația comorilor și cultul generalilor

În anul 1847, sunt menționate primele săpături "arheologice", desfășurate în ruinele abației benedictine de la Pâncota, sub coordonarea inspectorului domenial Pichler József. O parte din artefactele găsite (un potir, monede) au fost vândute la Viena, altă parte s-a pierdut.

După consumarea evenimentelor dramatice ale Revoluţiei de la 1848 – 1849 , harta

Arad, 1752

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD – 125

From *mouseion* to museum

The term museum, coming from the Greek *mouseion* (home of the muses), has undergone many reinterpretations over time: from a place of philosophical purpose to an interactive institution that ultimately represents a bridge between objects of cultural significance and the interested public .

The museum concept is closely related to collecting of objects and, more recently, intangible heritage, which have the gift of illustrating sequences from the past and present human civilization.

In the collections of the Arad museum there are primarily objects related to the past of these places. Many are the tiny fringes of everyday life from tens of thousands of years ago to this day. But there are also objects that, by their significance, far exceed this horizon. These are pieces that illustrate the "astral hours" of Arad.

The point of this museum's history is to tell the reader the resorts of the becoming of the institution that preserves and manages Arad's reified history.

Arad – 12th – 18th centuries

In the Arad area, it is most likely that the first collections of antiquities existed in the medieval monasteries of Pâncota, Bizere or Bulci.

Of course, a line of continuity cannot be drawn from these places of culture to the today's museum.

It was, in the first place, the Ottoman conquer of 1551/52 that swept over and destroyed the ecclesiastical structures, where the legacy of classical antiquity was being preserved. On the other hand, the cultural revival brought by the establishment of the Austrian rule, following the peace treaties from Karlowitz (1699) and Passarowitz (1718), was slow and did not reconnect to the bygone monastic traditions. Almost half a century passed since the establishment of the first school (1708) until the opening of the Latin high school (1753).

The conscription of 1774 mentions the existence of two Greek–non–unified and two Catholic schools, and in 1812, the activtiy of the Romanian school for teachers starts.

With the inauguration of the theater, built by the Viennese merchant Jacob Hirschl (1817), and the founding of the Conservatory (1833), the city's cultural life begins to boom, focusing on educational institutions and those dedicated to the show.

The status of "Free Royal Town", granted in 1834, opened the path to an impetuous development in every aspect for Arad.

Between the fascination for treasures and the worship of the generals

The first "archaeological" excavations we learn about were carried out in 1847 in the ruins of the Benedictine Abbey of Pâncota, under the supervision of domain inspector Pichler József. Some of the artifacts found (a cup, coins) were sold in Vienna, others were lost.

https://biblioteca-digitala.ro

mentalului colectiv arădean s-a redesenat în funcţie de acest punct de referinţă. Situaţia este de majoră relevanţă pentru geneza şi evoluţia muzeului din Arad. Relaţia dintre individ şi obiectul colecţionabil a devenit una profund marcată de un sentiment de venerație aproape religioasă care a transformat piesele legate de Revoluție și de martirii ei în veritabile moaște.
Misterele și presupusele bogății ascunse sub dărâmăturile abației de la Pâncota au continuat să înflăcăreze imaginația arădenilor. Astfel, în 1862, un grup de entuziaști, conduși de intendentul domenial Hollmayer Lajos și de preotul paroh din Pâncota, Magyari Alajos, a întreprins noi săpături în ruinele abației. Dincolo de artefactele descoperite – toate dispărute de-a lungul timpului –, reține atenția afirmația unui membru al echipei, apărută în presa vremii: "În grupul nostru, s-a ivit spontan ideea înfiinţării, în comitatul Arad, a unei asociaţii care să-şi asume misiunea cercetării şi conservării antichităţilor".
Între timp, cultul generalilor martiri ai Revoluției de la 1848/49 a fost întreținut de Clubul arădean al honvezilor care, începând cu anul 1867, a organizat în mod regulat comemorări, în data de 6 octombrie.

Pozitivism și asociaționism
Odată cu creșterea interesului mediului academic budapestan pentru documentarea și conservarea monumentelor antice, în spiritul pozitivismului, reputați cercetători, precum Rómer Floris sau Hampel József, au fost delegați de Muzeul Național de Antichități și de Comisiunea Monumentelor Istorice de la Budapesta, pentru a întreprinde cercetări de teren și în zona arădeană, la Bulci – "Cetate" (1868) și Pecica – "Şanţul Mare" (1869). Această activitate a declanșat o adevărată emulație în teritoriu. Astfel, în imediata vecinătate a Aradului, Téglás Gábor pune bazele "Societăţii pentru Istoria şi Arheologia Comitatului Hunyad" (1870). Urmând același trend, Ormós Zsigmond înființează "Societatea de Istorie și Arheologie din Timișoara" (1872), Gyalókay Lajos fondează "Societatea de Istorie și Arheologie a județului Bihor și a orașului Oradea" (1872). În 1874, Mogyoróssy János pune bazele "Societății de Arheologie și Istoria Civilizației din Comitatului Bekes".
Un moment de majoră importanţă pentru evoluţia vieţii culturale arădene îl constituie înființarea Liceului real și a gimnaziului superior (1874). Acesta a fost înzestrat cu un corp profesoral de excepție, din care se remarcă: dr. Márki Sándor (istoric), dr. Jancsó Benedek (istoric, sociolog), dr. Antolik Károly (fizician), Petrogalli Arthur (entomolog), Dömötör László (profesor de desen), Boros Vida (matematician), Pirchala Imre (filolog), Spitkó Lajos (latinist).
Urmând indicaţiile Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice de la Budapesta, cu privire la îmbogăţirea bazei de material didactic, liceele din Arad și Lipova și-au constituit colecții didactice de antichități. Acestea au constat, în primul rând, din monede și medalii, dar au cuprins și piese arheologice, etnografice precum și relicve ale Revoluției de la 1848/49.
Profesorul Kövesdi István a aranjat cele 270 de piese ale colecției liceului arădean în

Liceul real și gimnazial superior
the High School and
the High Gymnasium (1874)

https://biblioteca-digitala.ro

After the dramatic events of the Revolution from 1848 – 1849, the map of the local collective mentality was redefined around this point of reference. This situation is of major importance for the genesis and evolution of the museum in Arad. The relationship between the individual and the collectible object has become profoundly marked by an almost religious sense of worship that has transformed the objects related to the Revolution and its martyrs into true relics.

Meantime, the mysteries and supposed riches hidden beneath the ruins of the Pâncota abbey continued to inflate the imagination of the Aradians. Thus, in 1862, a group of enthusiasts, led by the domain intendant Hollmayer Lajos and the parish priest of Pâncota, Magyari Alajos, undertook new excavations in the abbey ruins. Beyond the discovered artifacts – all lost over time – the statement of one of the team members, mentioned in the newspapers of the time, is to be noted: "In our group, spontaneously emerged the idea of establishing, in the county of Arad, an association with the assumed mission of researching and preserving antiquities ".

Meanwhile, the worship of the martyrs of the Revolution of 1848/49 was maintained by the Arad Honved Club, who, since 1867, has regularly organized commemorations on October 6th.

Positivism and associationism

With the growing interest of the Budapestan academia for documenting and preserving antique monuments, in the spirit of positivism, reputed scholars, such as Rómer Floris or Hampel József, were delegated by the National Museum of Antiquities and the Commission of Historical Monuments from Budapest to make field surveys in the Arad region, at Bulci – "Cetate" (1868) and Pecica – "Şanţul Mare" (1869).

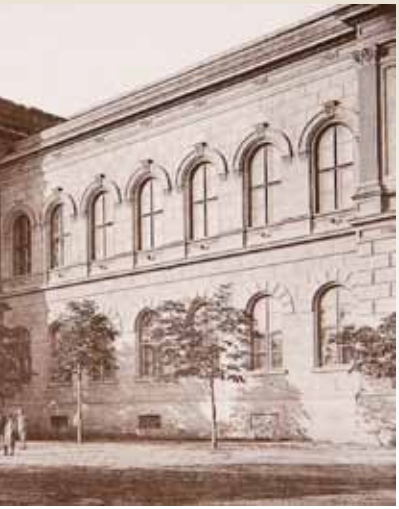

This activity triggered a real emulation in the territory. In the immediate vicinity of Arad, Téglás Gábor puts the basis of the "Society for History and Archeology of Hunyad County" (1870). Along the same line, Ormós Zsigmond establishes the "History and Archeology Society of Timișoara" (1872), Gyalókay Lajos founds the "Society of History and Archeology of Bihor county and the city of Oradea" (1872). In 1874, Mogyoróssy János laid the foundations for the "Society of Archeology and History of Civilization of Bekes County".

A moment of great importance for the evolution of the cultural life in Arad is the establishment of the High School and the High Gymnasium (1874), endowed with an outstanding teaching staff. Some of the most remarkable members were: dr. Márki Sándor (historian), dr. Jancsó Benedek (historian, sociologist), dr. Antolik Károly (physician), Petrogalli Arthur (entomologist), Dömötör László (art professor), Boris Vida (mathematician), Pirchala Imre (philologist), Spitkó Lajos (latinist).

Following the indications of the Ministry of Religious Affairs and Public Instruction in Budapest, regarding the enrichment of the teaching materials base, the high schools in Arad and Lipova assembled didactic collections of antiquities. They consisted, primarily, of coins and medals, but also included other archaeological, ethnographic items as well as relics of the 1848/49 Revolution.

https://biblioteca-digitala.ro

ordine cronologică și le-a expus, etichetate adecvat, în câteva dulapuri din biblioteca instituției, redactând și un repertoriu al acestora (1879).
În 16 ianuarie 1881, la inițiativa lui Lukácsy Miklós, primul secretar al Primei Case de Economii din Arad și cunoscut om de cultură, aproape 50 de intelectuali arădeni s-au adunat în sala mică a primăriei, cu scopul de a discuta despre înființarea unei asociații culturale.
Ședința de constituire a asociației, numită "Kölcsey" în memoria poetului iluminist maghiar, s-a ținut în 24 aprilie 1881. În cuvântul de deschidere, Tabajdi Károly, comitele suprem și președintele asociației, a prezentat obiectivele fundamentale ale acesteia: "răspândirea culturii naționale și a limbii maghiare, patronarea literaturii și artei naționale". La înființare, asociația număra 167 de membri ordinari și 38 de membri simpatizanți. Printre membri, se regăseau o bună parte a corpului profesoral al liceului precum și eminenți oameni de cultură din oraș. Dr. Márki Sándor a fost secretarul ei până în 1883.
Colecţia de antichităţi a liceului constituie primul ferment în motivarea interesului elitei arădene pentru adunarea de obiecte relevante privind trecutul Aradului. Deja în mai 1881, moşierul Török Béla din Şimand, a donat un număr de 226 de cărţi pentru biblioteca asociației şi 26 de obiecte antice, găsite pe teritoriul comitatului, pentru colecția liceului. În calitate de custode al celei din urmă, Márki Sándor încheia registrul de inventar al acesteia, la 23 august 1882, cu un număr de 339 de piese.
În 1884, asociația a recurs la o remaniere a conducerii, Márki fiind ales vicepreședinte, funcție pe care o va deține până la plecarea sa din Arad (1886), secretar devenind Dömötör László.
Între timp, mişcarea muzeală, istorică şi arheologică timişoreană concentra eforturile specialiştilor şi amatorilor de antichităţi din întregul Banat. Astfel, în "Societatea Muzeală de Istorie şi Arheologie din Ungaria de Sud", creată în 1884 prin fuzionarea "Societății de Istorie și Arheologie din Timișoara" cu "Asociaţia Muzeală", găsim şi nouă membri din comitatul Arad.

Varjassy Árpád

Muzeul Relicvelor Revoluției de la 1848 – 1849 (1892 – 1912)
În 1915, Márki Sándor își amintește: "Ideea constituirii unui muzeu al războiului pentru libertate mi-a venit pe parcursul unei seri de lectură din 30 decembrie 1886 şi a fost înfăptuită rapid şi cu deosebit entuziasm de către preşedintele nostru actual Varjassy Árpád".
A fost o schimbare de paradigmă: de la proiectul înființării unui alt muzeu județean, s-a trecut la cel al fondării unui muzeu de nivel național.
Ideea a fost îmbrățișată atât de Varjassy Árpád cât și de Dömötör László. Însă, primul a fost cel care și-a asumat proiectul și l-a dus la bun sfârșit.
Istoriografia reține episodul achiziției primelor două relicve: "La sfârşitul anilor 1880, Varjassy a intrat întâmplător în casa gospodarului Zangl Ferenc, care încă în august 1849 a cumpărat de la ruşi, printre altele, două pistoale cu cremene şi un cal. Pistoalele au fost păstrate cu pioşenie de către gospodar, dar în final, inspectorul şcolar le-a

https://biblioteca-digitala.ro

Professor Kövesdi István arranged all 270 items of the collection from Arad High School in chronological order and displayed them, adequately labeled, in a few cabinets in the library of the institution. He also drew up a repertoire of the collection (1879).
On January 16th 1881, at the initiative of Lukácsy Miklós, first secretary of the First Savings House in Arad, and a cultured man, nearly 50 intellectuals gathered in the small meeting room of the city hall for the purpose of discussing the establishment of acultural association.
The meeting of the association, called "Kölcsey" in the memory of the Hungarian poet, was held on April 24th 1881. In the opening speech, Tabajdi Károly, the supreme comes and the president of the association, presented its fundamental objectives: "spreading national culture and the Hungarian language, patronage of literature and national art". At its inception, the association had 167 ordinary members and 38 associated members. Among the members, were the better part of the high school staff as well as eminent culture people from the city. Dr. Márki Sándor was the secretary until 1883.
The high school collection of antiquities is the first ferment that motivates the elite of the city to gather relevant objects from the past. Already in May 1881, Török Béla, a landlord from Șimand, donated a number of 226 books to the association's library and 26 antique objects, found in the county, to the collection of the High School. As custodian of the latter, Márki Sándor closes its inventory register on August 23rd 1882, with a total of 339 pieces.
In 1884, the association reorganized its management, Márki being elected vice–president, a position he held until his departure from Arad (1886), Dömötör László becoming the secretary.
Meanwhile, the museum, historical and archaeological movement in Timișoara gathered the efforts of specialists and amateurs of antiques throughout Banat. Thus, in the "Society for Museum of History and Archeology in South Hungary", created in 1884, by merging the "Society for History and Archeology from Timișoara" with the "Museum Association", we also find nine members from Arad county.

Márki Sándor

The 1848 – 1849 Revolution Relics Museum(1892 – 1912)
In 1915, Márki Sándor reminds: "The idea of creating a museum dedicated to the war for freedom came to me during a lecture night on December 30th 1886, and was quickly, and enthusiastically accomplished by our current president Varjassy Árpád".
It was a paradigm shift: the original project of setting up another county museum was upgraded to project of founding a national museum.
The idea was embraced by both Varjassy Árpád, and Dömötör László. But the first one was the one who assumed the project and brought it to fruition.
Historiography retains how the first two relics were acquired: "In the late 1880s, Varjassy entered, by chance, the house of the farmer Zangl Ferenc, who, in August 1849, bought from the Russians, among other things, two flintlock pistols and a horse. The pistols were kept piously by the farmer, but, in the end, the school inspector succeeded in buying them for 5 forints, and these two pistols were the first two relics. School inspector

https://biblioteca-digitala.ro

cumpărat cu 5 forinţi, iar aceste două pistoale ar fi fost primele două relicve. Inspectorul şcolar Varjassy Árpád ar fi fost impresionat de patriotismul acestui om simplu şi în acest moment a avut ideea de a aduna relicvele războiului pentru libertate."
Între timp, lucrurile au progresat la Timișoara: în 27 noiembrie 1889, a fost inaugurat noul "Palat Muzeal".
Un prilej nesperat de a prezenta unui public foarte larg colecțiile asociației "Kölcsey" s-a ivit în 1890 când, la Arad, a fost organizată "Expoziţia Universală a Ţării de Jos şi a Ungariei de Sud". Era pentru prima oară când acest eveniment se desfăşura în alt oraş decât Budapesta. Între pavilioanele destinate industriilor şi agriculturii, şi-a găsit loc unul de artă şi arheologie. Succesul expoziţiei a fost uriaş, transformând Aradul, în această perioadă, în cel mai important punct de atracţie turistică al regiunii, mai ales după ce, în 6 octombrie, fusese dezvelită şi "Statuia Libertăţii".
Ajuns președinte al asociației, în 2 noiembrie 1890, Varjassy constituie o comisie pentru înființarea muzeului (1891), al cărei președinte devine, poziție din care dă amploare acțiunii de colecționarea relicvelor.
Direcția spre înființarea muzeului relicvelor fiind clar asumată, demersurile lui Dömötör privind necesitatea includerii "obiectelor arheologice" în viitorul muzeu sunt respinse.
În urma eforturilor depuse de asociație, de comitetul pentru muzeu și de municipalitate, în 6 octombrie 1892, "Muzeul Relicviilor Revoluţiei de la 1848 - 1849" era pregătit pentru deschidere, în patru săli situate la etajul II al Teatrului de Stat din Arad. Însă, spre surprinderea opiniei publice, deschiderea festivă a fost amânată pentru 15 martie 1893. Totuși, în 6 octombrie publicul (circa 500 de persoane) a putut vedea expoziția, fapt reflectat, de presa vremii.
În vitrine/dulapuri, au fost etalate obiecte personale ale generalilor Lázár Vilmos, Kiss Ernő, Vécsey Károly, Damjanich János. Alături de acestea, au fost expuse arme, steaguri, lanțuri purtate de prizonieri precum și obiecte confecționate de ofițerii întemnițați în Cetatea Aradului. Pe simeză se aflau acuarele și picturi realizate de Gaál Miklós, Lizenmayer Sándor și Asztalos Sándor.
Fostul locotenent de honvezi, Lévay Henrik din Kistelek, membru al Înaltei Camere a Dietei Ungare, a acceptat să îndeplinească funcţia de patron al muzeului.
Deschiderea oficială a muzeului care, față de situația din octombrie a anului precedent, și-a extins suprafața de expunere la 11 săli, a avut loc în 15 martie 1893, la aniversarea a 45 de ani de la izbucnirea Revoluției la Pesta. Presa vremii a relatat evenimentul în amănunt.
15 martie 1893 este considerată a fi data oficială a fondării muzeului arădean.
După deschidere, donațiile și achizițiile de relicve au crescut exponențial. Dintre donatori se remarcă Lévay Henrik, Atzél Péter (primarul Aradului între 1867 și 1871, apoi comite suprem între 1871 și 1878), baronul Bohus László (1839 – 1914), Salacz Gyula (primar între 1875 și 1901) și Institoris Kálmán (primar între 1901 și 1905).
În 1896, muzeul a fost vizitat de aproximativ 20.000 de persoane, ceea ce îl califica drept muzeu de importanță națională.
Interesant de reținut faptul că, văduva generalului Damjanich a făcut o vizită la Arad

Arad, 1893

https://biblioteca-digitala.ro

Varjassy Árpád was impressed by the patriotism of this simple man, and at this point, he had the idea of gathering the relics of the war for freedom."

Meanwhile, things have progressed in Timișoara: on November 27th 1889, the new "Museum Palace" was inaugurated.

A welcomed opportunity to present the "Kölcsey" collections to a very large audience emerged in 1890, when Arad organized the "Universal Exhibition of the Downlands and Southern Hungary". It was for the first time that this event took place in a city other than Budapest. Among the industry and agricultural pavilions, one dedicated to art and archaeology found its place. The success of the exhibition was huge, turning Arad, in this period, into the most important tourist attraction of the region, especially after the "Statue of Freedom" was unveiled on October 6th.

Becoming the new president of the Association, on November 2nd 1890, Varjassy constituted a commission for the initiation of the museum (1891), whose president he became, giving impetus to the collection of relics.

The intent for establishing a relics museum being defined and clearly assumed, Dömötör's attempts to convince on the need to include "archaeological objects" in the future museum are rejected.

As a result of the efforts of the association, of the museum committee and the municipality, on October 6th 1892, the Museum of Relics of the Revolution of 1848 – 1849 was ready for opening in four rooms, located on the second floor of the Arad State Theater. To the general surprise, the festive opening was postponed to March 15th 1893. However, on October 6th, the public (about 500 people) could see the exhibition, a fact reflected by the press.

Personal objects from generals Lázár Vilmos, Kiss Ernő, Vécsey Károly, Damjanich János could be seen, displayed in showcases/cabinets. Accompanying them, were weapons, flags, chains worn by the prisoners, as well as objects made by the officers imprisoned in the Arad Fortress. On the walls, watercolors and paintings by Gaál Miklós, Lizenmayer Sándor and Asztalos Sándor were exposed.

Lévay Henrik of Kistelek, former honved lieutenant, a member of the High Chamber of the Hungarian Diet, accepted to serve as a patron of the museum.

The official opening of the museum, which compared to the situation in October of previous year, extended its dispaly area to 11 rooms, took place on March 15th 1893, on the 45th anniversary of the Pest Revolution. The press reported the event in detail.

March 15th 1893 is considered to be the official founding date of the Arad Museum.

After the opening, donations and acquisitions of relics increased exponentially. Among the most distinguished donors are Lévay Henrik, Atzél Péter (Mayor of Arad between 1867 and 1871, then the supreme comes between 1871 and 1878), Baron Bohus László (1839–1914), Salacz Gyula (mayor between 1875 and 1901) and Institoris Kálmán (mayor between 1901 and 1905).

In 1896, the museum was visited by about 20,000 people, which qualifies it as a museum of national importance.

It is interesting to note the fact that the widow of General Damjanich paid a visit to Arad

https://biblioteca-digitala.ro

în 19 iunie 1896, împreună cu fiica generalului Lahner György, dorind să vadă muzeul după ora închiderii, lucru care nu s-a întâmplat, fiindcă Varjassy nu era în localitate. În ziua următoare, au pornit grăbite spre Macea.

Muzeul Palatului Cultural (1913 – 1950)

În octombrie 1897, Asociația "Kölcsey" adresează municipalității solicitarea de a demara construirea unei clădiri semnificative cu destinația de muzeu. Proiectul a fost asumat de primărie în anul următor, când a decis ridicarea unei "clădiri decorative" care să adăpostească muzeul și biblioteca orășenească. Aceasta urma să fie amplasată pe terenul din fața liceului.

Subcomisia de construcţii, însărcinată cu ridicarea Palatului Cultural, a ţinut prima şedinţă la 28 februarie 1901. Aceasta a stabilit că, edificiul proiectat va trebui să găzduiască mausoleul generalilor martiri de la Arad, muzeul relicvelor războiului pentru libertate, biblioteca şi sala de lectură orăşenească, muzeul orăşenesc şi judeţean de istorie, arheologie şi etnografie, colecţia de arte plastice, precum şi o sală de conferinţe şi de expoziţie. Cheltuielile necesare au fost apreciate la suma de 240.000–250.000 coroane. Anunţul pentru concursul de proiecte s-a făcut ţinând cont de aceşti parametri.

La finele anului 1901, Muzeul de Relicve deținea 830 obiecte comemorative, 408 manuscrise, 603 tipărituri, 48 picturi în ulei şi alte 504 tablouri.

La concursul de proiecte pentru Palatul Cultural au sosit 27 documentații. Jurizarea s-a făcut în 1902, premiul întâi nefiind acordat. Premiul doi a revenit proiectului semnat de arhitecții Vágó József şi Vágó László. Au fost cumpărate lucrările comune ale lui Tabakovits Emil și Leitersdorfer Béla, precum şi cele ale lui Szántay Lajos şi Székely Marcel. În final, asociaţia l-a însărcinat pe "vechiul şi înflăcăratul său membru, Szántay Lajos ca, folosind cele mai bune cinci proiecte, extrăgând din fiecare ce e mai bun şi mai util, să elaboreze un nou plan al Palatului Culturii ce se va construi în viitor".

Între timp, cele patru campanii de săpături întreprinse de Dömötör în situl de la Pecica – "Șanțul Mare", în perioada 1898 - 1902, au îmbogățit colecția muzeului cu peste 1000 de piese care au constituit nucleul expoziției de arheologie a muzeului arădean, deschisă în 1903, anul morții lui Dömötör.

Legea înfiinţării palatelor culturale a fost votată, la Viena, în anul 1907. Ea răspundea şi nevoilor unor comunităţi provinciale, cum era Aradul, care astfel puteau să ridice "un adevărat centru al artelor şi ştiinţei". Municipalitatea a perceput această oportunitate, solicitând fonduri de la Budapesta.

În 9 decembrie 1909, autoritățile locale au decis asupra amplasamentului Palatului Cultural: acesta urma să fie construit la colțul parcurilor Baross și Salacz.

Procedurile pentru ridicarea edificiului au fost demarate în septembrie 1910. Lucrările, încredințate unui număr de 11 antreprenori, majoritatea arădeni, au început efectiv în 1911. Ele au fost realizate folosind planurile desenate de arhitectul arădean Szántay Lajos (1872 – 1961). În virtutea acestora, fațadele clădirii sunt realizate în stiluri diferite: intrarea clasicistă, fațadele laterale și cea din spate, în stil renascentist, gotic sau baroc timpuriu. Arhitectul a argumentat că, a ales diferite orientări stilistice simțind că, în

Szántay Lajos - plan Palat Cultural

https://biblioteca-digitala.ro

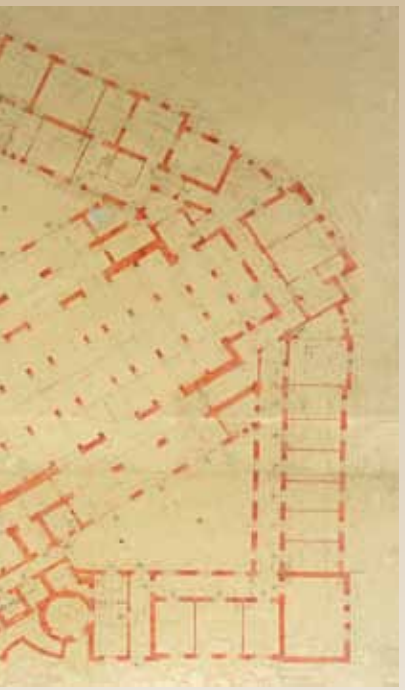

Plan of the Cultural Palace

on June 19th1896, together with the daughter of General Lahner György. The ladies wished to visit the museum after closing time but were not allowed as the director Varjassy was not in town. Next day, they hastily departed to Macea.

The Museum of the Culture Palace (1913 – 1950)

In October 1897, the "Kölcsey" Association urged the municipality to start the construction of a significant building for the museum. The project was assumed by the City Hall the following year, when it was decided to rise a "decorative building" to house the museum and the city library. The future building would be located on the ground in front of the high school.

The building subcommittee, commissioned to rise the Culture Palace, held its first meeting on February 28th 1901. They established that the projected edifice would have to host the mausoleum of the martyr generals from Arad, the relics of the war for freedom, the library and the city reading room, the town and county museum of history, archeology and ethnography, the collection of fine arts, as well as a conference and a exhibition hall. The necessary costs were estimated at 240,000–250,000 crowns. The announcement for the project contest was made taking into account these parameters. By the end of 1901, the Museum of Relics had 830 commemorative objects, 408 manuscripts, 603 prints, 48 oil paintings and another 504 paintings.

A total of 27 documentations arrived for the Culture Palace projects contest. They were evaluated in 1902 and the jury decided not to award the first prize. The second place was granted to the project signed by Vágó József and Vágó László. The joint works of Tabakovits Emil and Leitersdorfer Béla, as well as those of Szántay Lajos and Székely Marcel, were bought. But, in the end, the association commissioned "his old and enthusiastic member, Szántay Lajos, who, using the best five projects, extracting from each the best and most useful, will draw up a new plan of the Culture Palace to be built in the future".

Meanwhile, the four excavation campaigns in the site Pecica – "Şanţul Mare", lead by Dömötör in the period 1898–1902, enriched the museum's collection with more than 1,000 pieces. These artifacts formed the core of the archeological exhibition of the Arad Museum opened in 1903, the year of Dömötör's death.

A new law concerning the establishment of culture palaces was voted in Viena, in 1907. It responded to the needs of provincial communities such as Arad, which, despite their modest financial possibilities, could raise a "true center of arts and science." The municipality responded to this opportunity by requesting funds from Budapest.

On December 9th 1909, local authorities decided on the location of the Culture Palace: it was to be built at the corner of Baross and Salacz parks.

The procedures for raising the edifice were started in September 1910. The works entrusted to 11 contractors, most of them locals, began in 1911. They followed the plans drawn by the architect Szántay Lajos (1872–1961), from Arad. By his design, the facades of the building are made in different styles: Classical for the entrance, Renaissance, Gothic and early Baroque for the lateral and the back. The architect explained that he

https://biblioteca-digitala.ro

oraşele din câmpie nu s-a folosit ceva asemănător.
Între timp, Varjassy s-a străduit să recupereze osemintele generalilori martiri. Săpăturile intresprinse în preajma Cetății Aradului (21 august 1912), au dus la descoperirea rămășițelor pământești atribuite lui Lázár Vilmos şi Schweidel József.
În toamna anului 1912, Palatul Cultural aștepta doar utilarea interioarelor, deziderat împlinit pâna la sfârșitul aceluiași ani.
În cele din urmă, ridicarea și dotarea edifciului a costat 1.100.000 de coroane, din care Budapesta a contribuit cu 200.000.
Piesele din vechiul muzeu au fost mutate în Palatul Cultural deja în data de 25 ianuarie 1913. În 27 februarie 1913, asociaţia "Kölcsey" a ţinut prima şedinţă a comitetului director în biblioteca din Palatul Cultural.
Pentru îmbogățirea colecției de artă, în perioada imediat premergătoare deschiderii galeriei de artă, au fost transferate la Arad, din depozitele Muzeului de Arte Frumoase din Budapesta, un număr de 80 de picturi aparținând unor maeștri precum Munkácsy Mihály, Lotz Károly, Liezenmeyer Sándor, Schäffer Béla, Feszty Árpád, Szamossy Elek, Barabás Miklós, Zemplényi Tivadar, Tüll Ődőn, Rippl-Rónai József.
La 1 august, expoziţiile au fost complet amenajate, astfel că, nu a mai existat nici un impediment în calea deschiderii pentru publicul larg.
Adunarea generală a orașului a aprobat, în 13 august 1913, cu unanimitate de voturi, propunerea lui Mülek Lajos şi l-a invitat pe Varjassy Árpád să devină directorul Palatului Cultural.
Două zile mai târziu, ziarul "Arad és Vidéke", prezenta, în premieră, o descriere detaliată a expoziției de relicve din Palatul Cultural, etalată pe o suprafață de aproape 600 m^2, în 47de vitrine și cu numeroase piese pe simeză.
Festivitățile de deschidere oficială a Palatului Cultural, la care au participat peste 1000 de persoane, au fost organizate în 25 – 26 octombrie 1913 și au fost apreciate la superlativ, cum aflăm din presa vremii.
La momentul deschiderii, muzeul cuprindea: expoziţia de preistorie (1 sală), cea dedicată trecutului oraşului (2 săli), Muzeul de Relicvii 1848/49 (2 săli), expoziţia de etnografie (1 sală), pinacoteca (5 săli) şi muzeul şcolar "Balázs" (1 sală).
Muzeul a fost deschis luni, miercuri și vineri, de la orele 9 la 13, biletul de intrate costând 40 crăiţari. Duminica, între orele 15 şi 17, expozițiile puteau fi vizitate gratuit.
Primul Război Mondial a perturbat semnificativ activitatea muzeului din Palatul Cultural. Deși în 1914/15 s-au înregistrat donații și s-au mai făcut achiziții (colecţia numismatică a lui Ábray Lajos, biblioteca şi arhiva istoricului Fábián Gábor, respectiv piesele lui de mobilier, obiectele memoriale Bohus–Görgei, 21 de achiziții de la pictori locali), expozițiile din Palatul Cultural au fost închise în decembrie 1914 "din cauza mijloacelor bănești restrânse". La data respectivă, în inventarul muzeului se aflau un număr de 7068 de piese, repartizate pe colecții astfel: 3804 – colecția 1848/49, 237 – artă, 2791 – antichități, 236 – muzeu orășenesc. Valoarea de inventar totală se cifra la suma de 461.950 de coroane.
O lovitură severă pentru activitatea culturală arădeană în genere și pentru cea a

Paltul Cultural / Cultural Palace

https://biblioteca-digitala.ro

had chosen different stylistic orientations feeling that there was no similar building in the lowland cities.

Meanwhile, Varjassy struggled to recover the human remains of the martyrs. The excavations that took place around the Arad Fortress (August 21st 1912) led to the discovery of the earthly remnants attributed to Lázár Vilmos and Schweidel József.

In the autumn of 1912, the Culture Palace awaited only the furnishings of the interior, an objective fulfilled until the end of the same year.

Eventually, the construction and endowment of the edifice summed up to 1,100,000 crowns, of which Budapest contributed with 200,000.

The artifacts from the old museum were already moved to the Culture Palace on January 25th 1913. On February 27th 1913, the steering committee of the "Kölcsey" association held their first in the library of the new Culture Palace.

For the enrichment of the Art Gallery, in the period immediately preceding the opening of the Art Gallery, 80 paintings belonging to masters such as Munkácsy Mihály, Lotz Károly, Liezenmeyer Sándor, Schäffer Béla, Feszty Árpád, Szamossy Elek, Barabás Miklós, Zemplényi Tivadar, Tüll Ődőn, Rippl–Rónai József were transferred to Arad, from the Budapest Museum of Fine Arts.

On August 1st, the exhibitions were fully arranged and there was no obstacle to opening up to the general public.

The general assembly of the city approved the proposal of Mülek Lajos, on August 13th 1913, and invited Varjassy Árpád to become the director of the Culture Palace.

Two days later, the "Arad és Vidéke" newspaper presented, for the first time, a detailed account of the relics exhibition displayed on an area of nearly 600 m^2, in 47 showcases and numerous pieces on the walls.

The official opening ceremony of the Culture Palace, attended by more than 1000 people, was organized on October 25th – 26th 1913, and was highly appreciated, as we learn from the press of the time.

At the time of opening, the museum included: exhibitions dedicated to prehistory (1 room) and the history of the city (2 rooms), the Museum of 1848/49 Relics 18 (2 rooms), the ethnography exhibition (1 room), the pinacotheque (5 rooms) and the school museum "Balázs"(1 room).

The museum was open on Monday, Wednesday, and Friday, from 9 am to 13 pm, the entrance ticket costing 40 kreuzer. On Sundays, from 15 to 17, the exhibitions could be visited free of charge.

The First World War significantly disrupted the activity of the museum from the Culture Palace.

Although in 1914/15 there were still donations and acquisitions registered (the numismatic collection from Ábray Lajos, the library and the archive of the historian Fábián Gábor, namely pieces of furniture, the Bohus–Görgei memorial objects, 21 purchases from local painters), the exhibitions in the Culture Palace were closed in December 1914 "due to limited funds". At that time, the museum's inventory consisted of 7068 pieces, distributed on collections as follows: 3804 – Collection 1848/49, 237 –

https://biblioteca-digitala.ro

Palatului Cultural, în special, a constituit-o trecerea în neființă a lui Varjassy Árpád (29 decembrie 1915).
Directoratul Palatului Cultural a fost preluat de Fényes Dezső (1859 – 1917), profesor de fizică. După moartea acestuia, activitatea asociației și a Palatului Cultural sunt greu perceptibile.
Reținem faptul că, în anii războiului, colecția numismatică a muzeului a fost transferată la trezoreria primăriei şi, ulterior, la Budapesta.
În toamna anului 1918, odată cu înființarea Consiliului Național Român (30 octombrie) și proclamarea Republicii Populare Maghiare (1 noiembrie), scena politică devine incandescentă. După încheierea negocierilor Consiliului Național Român Central cu reprezentanții guvernului maghiar (Arad, 13 – 14 noiembrie), procesul de unificare a Transilvaniei cu Regatul României intră în linie dreaptă, culminând cu Marea Adunare Națională din 1 Decembrie de la Alba Iulia.
În ianuarie 1919, un număr de 21 de picturi, din cele 80 transferate de la Muzeul de Arte Frumoase din Budapesta la Arad în preajma deschiderii Palatului Cultural, s-au întors la Budapesta. Contrar prevederilor Tratatului de Pace de la Trianon (art. 175-176), acestea nu au mai revenit la Arad.
Odată cu instaurarea administrației românești la Arad (mai 1919), și pentru Palatul Cultural începe o nouă etapă de existență.
Deja în 26 septembrie 1919, Iustin Marşieu, prefectul judeţului Arad, a solicitat asociaţiei "Kölcsey" să îi trimită statutul şi copia contractului încheiat cu statul maghiar. Totodată, a cerut ca, până la noi dispoziţii, să îşi lase patrimoniul la loc, interzicând darea cu împrumut sau transportul acestuia.
În 20 ianuarie1920, a fost înființat Inspectoratul General al Muzeelor din Transilvania, avându-l în frunte pe Coriolan Petreanu (1893–1945) care, în perioada aprilie – septembrie 1920, a efectuat o inspecție la toate muzeele din Transilvania și Banat. La Arad, a consemnat existența unui patrimoniu mobil de 9518 piese.
Ultima şedinţă a comitetului de conducere al asociației "Kölcsey" a fost ţinută la 1 septembrie 1920. Începând de atunci, "organele oficiale ale asociaţiei amuţesc complet" – se consemnează înraportul despre anii 1919 –1920.
În 1921, primul an bugetar, a fost constituită, în cadrul primăriei Arad, Comisia de Supraveghere a Palatului Cultural, director al acestuia fiind numit dr. Lazăr Nichi (1884 –1953).
Redeschisă în 1921, expoziţia permanentă a muzeului şi-a păstrat structura antebelică, fiind îmbogăţită cu un număr de piese menite să ilustreze civilizaţia şi cultura românească (segmentul de artă românească și cel etnografic).
Abia în 1923, Tzigara Samurcaş, inspectorul general al muzeelor, a semnat actele de preluare a colecţiilor muzeului la nivelul ultimului inventar din 1917.
Cercetarea arheologică din perioada interbelică a fost destul de firavă: în 1923 – 1924, Marton Roska a continuat săpăturile de la Pecica –"Șanțul Mare"; între 1925 și 1929, a întreprins cercetări în zona Moneasa și Gurahonț (paleolitic); în 1929/30 a realizat sondaje în habitatele de epoca bronzului de la Socodor – "Găvăjdia" și Vărșand –

Coriolan Petreanu

https://biblioteca-digitala.ro

Lazăr Nichi

Art, 2791 – Antiques, 236 – City Museum. Total inventory value amounted to 461,950 crowns.

A severe blow to the cultural activity of Arad in general and to that of the Culture Palace, in particular, was the passaing away of Varjassy Árpád (December 29th 1915).

The directorate of the Culture Palace was taken over by Fényes Dezső (1859 – 1917) physics professor. After his death, the activity of the Association and the Cultural Palace are hardly perceptible.

Moreover, in the years of the war, the museum's numismatic collection was transferred to the mayor's treasury, and later, to Budapest.

In the autumn of 1918, with the establishment of the Romanian National Council (October 30th) and the proclamation of the Hungarian People's Republic (November 1st), the political scene became incandescent. After the negotiations of the Central Romanian National Council with the representatives of the Hungarian government (Arad, 13th – 14th November) concluded, the process of unification of Transylvania with the Kingdom of Romania enters the straight line, culminating with the Great National Assembly of December 1st 1918 from Alba Iulia.

In January 1919, a number of 21 paintings, of the 80 transferred from the Art Museum in Budapest to Arad previous to the opening of the Culture Palace, returned to Budapest. Contrary to the provisions of the Peace Treaty of Trianon (Articles 175–176), they have never returned to Arad.

As the Romanian administration took office in May 1919, the Culture Palace entered a new stage of existence.

Already on September 26th 1919, Iustin Marşieu, prefect of Arad County, asked for the"Kölcsey" association's status and for the copy of the contract concluded with the Hungarian state. At the same time, he urged that,until new provisions, they keep the assets in place, prohibiting them from lease or transportation.

On January 20th 1920, the General Inspectorate of the Museums in Transylvania was established, headed by Coriolan Petreanu (1893–1945), who carried out an inspection of all the museums in Transylvania and Banat between April and September 1920. In Arad, he noted the existence of 9518 museum objects.

The last meeting of the leading committee of the "Kölcsey" association was held on September 1st 1920. Since then, "the official bodies of the Association are completely silent" – mentions the report of the years 1919 – 1920.

In 1921, the first budget year, a Supervision Commission for the Culture Palace was set up within the Arad City Hall, and dr. Lazăr Nichi (1884 – 1953) was appointed as director of the palace.

Reopened in 1921, the permanent exhibition of the museum maintained its pre–war structure, being enriched with a number of items ment to illustrate the Romanian civilization and culture (the Romanian art and the ethnographic art segment).

As late as in 1923, Tzigara Samurcaş, the inspector general for museums, signed the documents for the taking over the collections as per the last inventory from 1917.

The archaeological research of the interwar period was quite frail: in 1923 – 1924,

https://biblioteca-digitala.ro

"Movila dintre vii".
În schimb, muzeul a reușit să achiziționeze, în 1932, cele 130 de piese din tezaurul de monede romane republicane, descoperit la Satul Nou.
O realizare notabilă în domeniul gestionării patrimoniului arheologic a fost traducerea inventarelor colecţiei în limba română (1936).
Pentru îmbogățirea colecției de "relicvii" românești, primăria Arad a alocat sume importante. Lipsa unor rezultate notabile în această direcție a fost vehement criticată de istoricul Nicolae Iorga, aflat în vizita la Arad în 1923.
Personalul angajat al Palatului Cultural a constat din: director (dr. Lazăr Nichi), doi bibliotecari, de formaţie profesori, un funcţionar administrativ, trei custozi (servitori), o cameristă şi un fochist. Unul dintre bibliotecari a fost Nestor Covaciu, viitorul director. Programul de vizitare al muzeului a fost de patru zile din săptămână, în lunile martie-octombrie, şi închis pe perioada de iarnă, cu excepţia cererilor adresate directorului, când accesul era permis. Intrarea în muzeu era gratuită pentru elevi, studenţi și excursionişti. Vizitatorii individuali plăteau 5 lei /persoană.
Merită să fie reținut memoriul adresat autorităților locale de către dr. Lazăr Nichi, în primăvara anului 1934, prin care propune câteva obiective menite să eternizeze memoria marilor oameni politici arădeni, Vasile Goldiș şi Ştefan Cicio-Pop: înființarea unui fond pentru ridicarea statuilor celor doi, organizarea, în cadrul muzeului, a două camere memoriale şi comandarea executării portretelor lor la "unul dintre cei mai consacraţi pictori portretişti locali". În urma acestui demers, primăria a finanțat amenajarea celor două camere memoriale (pe baza donațiilor făcute de Elena Goldiș și Eugenia Cicio Pop) și realizarea portretelor doi politicieni de către pictorul Carol Wolff.
În 20 martie 1927, a fost deschisă galeria de artă românească. Aceasta este, în bună măsură, rodul activității "Comisiei speciale de înzestrare a galeriei cu opere plastice românești", înființată în 1924, la inițiativa inginerului Nicolae Petrescu, directorul Fabricii de Vagoane "Astra". Expozițiile temporare, organizate în sala mică a palatului, au avut drept protagoniști artiști arădeni sau din orașele învecinate, Timișoara și Oradea.
Componenta etnografică a muzeului a fost promovată deja din 1921 când, Coriolan Petranu l-a trimis la Arad pe etnologul clujean Andrei Orosz, cu sarcina de a procura obiecte de etnografie românească pentru muzeu. Cele 562 de piese cumpărate, din localităţile Cladova și Miniş, au fost trecute în "inventarul muzeului etnografic". Un nou lot a fost achiziționat în 1924. Astfel, în 1928, în sălile Palatului Cultural, a putut fi deschis un muzeu etnografic.
În ce privește colecția de istorie naturală, Coriolan Petranu constata, în 1920, că există abia un modest început. Se pare că, este vorba o colecție școlară și de colecția ornitologică a Camerei de agricultură.
În vremea celui de-al Doilea Război Mondial activitatea muzeului a fost foarte discretă, în ciuda faptului că, la începutul anului 1941, a fost angajat un "muzeolog" în persoana lui Teodor Țiucra.
Din cauza iminenței unor bombardamente, galeria de artă a fost demontată şi cea mai mare parte a colecţiei a fost depozitată în pivniţa şcolii de viticultură din Miniş.

Museum Arad

https://biblioteca-digitala.ro

Marton Roska continued the excavations at Pecica – "Șanțul Mare"; between 1925 and 1929, he conducted research in the Moneasa and Gurahonţ area (Paleolithic); in 1929/30 he undertook small-sized excavations in the Bronze Age habitats from Socodor – "Găvăjdia" and Vărșand – "Movila dintre vii".

On the other hand, the museum managed to acquire, in 1932, the 130 pieces from the republican coin treasury, discovered in Satu Nou.

A notable achievement, in the field of archaeological heritage management, was the translation of the inventory of the collection into Romanian (1936).

In order to enrich the collection of Romanian "relics", Arad Town Hall has allocated important sums. The lack of significant results in this direction has been vehemently criticized by historian Nicolae Iorga, visiting Arad in 1923.

The staff employed by the Culture Palace consisted of: director (Dr. Lazar Nichi), two librarians – trained teachers, one administrative clerk, three custodians (servants), one housemaid and one stoker. One of the librarians was Nestor Covaciu, the future director. The museum's visiting schedule was four days a week in March – October, and closed during the winter, with the exception of requests to the director when access was allowed. Entrance to the museum was free for students and tourists. Individual visitors paid 5 lei/person.

It is worth remembering the request addressed to the local authorities by Dr. Lazăr Nichi in the spring of 1934, proposing several objectives meant to eternalize the memory of the great politicians of Arad, Vasile Goldiş and Ştefan Cicio Pop: establishing a fund for raising the statues of the two, organizing within the museum of two memorial chambers and commissioning their portraits to "one of the most acclaimed local portrait painters". Following this initiative, the mayoralty financed the memorial chambers (due to the donations made by elena Goldiș and Eugenia Cicio Pop) and the portraits of the two politicians, painted by Carol Wolff.

On March 20th 1927, the Romanian art gallery was opened. The collection gathered was, to a great extent, the result of the activity of the "Special Commission for the endowment of the gallery with Romanian art", founded in 1924 at the initiative of engineer Nicolae Petrescu, director of the Astra Wagon Factory. The temporary exhibitions, organized in the small hall of the palace, featured artists from Arad and the neighboring cities, Timişoara and Oradea.

The ethnographic component of the museum has been promoted already since 1921 when Coriolan Petranu sent Andrei Orosz (ethnologist from Cluj) to Arad, with the task to find Romanian ethnographic objects for the museum. The 562 pieces purchased from the localities Miniş and Cladova were transferred to the "ethnographic museum inventory." A new lot was acquired in 1924. Thus, in 1928, an ethnographic museum has been opened in the halls of the Culture Palace.

As for the collection of natural history, Coriolan Petranu notes, in 1920, that there is only a modest beginning. He seems to have seen a school collection and the ornithological collection of the Chamber of Agriculture.

During World War II, the activity of the museum was very discreet, despite the fact that

https://biblioteca-digitala.ro

În 1944, în funcția de director al Palatului Cultural a fost numit Nestor Covaciu care, în ciuda vremurilor vitregi, a reuşit să publice o broşură monografică asupra istoriei vechi a zonei arădene.
Pentru primii ani postbelici, date referitoare la activitatea muzeului pot fi obținute mai ales prin consultarea registrelor de inventar. În acestea, sunt consemnate sute de "cedări" de piese către muzeu. Este vorba, de fapt, de confiscări, efectuate sub acoperirea legii naționalizării (nr. 119/1948).

Muzeul Regional Arad (1951 – 1968)
Abia în 1951, a început reorganizarea muzeului, care a devenit instituţie cu buget propriu. Patrimoniul a fost sistematizat pe următoarele domenii: istorie veche, muzeul orânduirii feudale, muzeu oraș, muzeul Revoluţiei din 1848 – 1849, fondul construirea comunismului, colecțiile de artă şi de etnografie. A fost regândită tematica expozițională. Toate acestea au fost realizate "în lumina" indicațiilor de partid și sub atenta supraveghere a acestuia. Pentru stabilirea tematicii expoziționale, au fost organizate întruniri cu personalități academice clujene precum Ștefan Pascu, David Prodan și Edgar Balogh.
Însă, cea mai importantă schimbare o constituie angajarea de personal calificat pentru toate secţiile muzeului. Din prima generaţie de specialişti postbelici ai muzeului au făcut parte: Egon Dörner, Nicolae Kiss (arheologie), Edmund Geller, Géza Kovács, Eugen Glück, Paraschiva Kolozsvári, Otto Greffner (istorie), Viorica Gui Marica, Irma Szabó-Ferencz, Horia Medeleanu (artă) şi George Manea (etnografie).
Patrimoniul muzeal a continuat să crească, mai ales, în urma naționalizării bunurilor muzeale (1953 – 1954). În perioada 1949 – 1954, în evidențele muzeului au fost înregistrate 3.767 de piese confiscate.
O altă sursă importantă pentru îmbogățirea colecțiilor a constituit-o transferul de la Muzeul de Artă București a unui număr de 95 de lucrări aparținând clasicilor picturii românești.
În urma unei mobilizări exemplare, până în 1955, au fost deschise pentru public expozițiile permanente de arheologie, istorie, "Revoluția de la 1848 – 1849" și galeria de artă.
Dotările muzeului au fost îmbunătățite prin amenajarea unui atelier de restaurare pictură (1956), iar depozitul de artă, înzestrat cu panouri mobile și dulapuri tipo-dimensionate, ajunge să fie dat exemplu pe țară (1957).
Începând cu anul 1958, s-a realizat extensia muzeală în teritoriu. Astfel, în casa din Lipova a eminentului om de cultură și politician interbelic Sever Bocu (1874 – 1953), a fost deschis un muzeu. Expoziția permanentă, cuprinzând opt săli, a mizat, în primul rând, pe interioarele somptuoase, în care au fost expuse o serie de piese ilustrând preistoria zonei, Lipova medievală şi Revoluţia de la 1848. În trei săli, au fost etalate piese etnografice de pe valea Mureşului.
În siajul aceluiaşi trend ideologic, fosta reşedinţă nobiliară Bohus de la Şiria a devenit, în 1960, "Muzeul Memorial Ioan Slavici". În expoziţia permanentă, au fost incluse

Șiria

https://biblioteca-digitala.ro

Lipova

in early 1941 a "museologist", Teodor Ţiucrea, was employed.
The permanent threat of bombings caused the art gallery to be dismantled and most of the collection deposited in the cellars of the Miniş vineyard school.
In 1944, Nestor Covaciu was appointed director of the Culture Palace. Despite the hardships of the war, he managed to publish a monographic booklet on the ancient history of Arad area.
For the first post–war years, data related to the museum's activity can be obtained mainly by consulting the inventory registers. New pieces are registered by the hundreds as "donations", in fact confiscated under the law of nationalization (No. 119/1948).

Arad Regional Museum (1951 – 1968)
The reorganization of the museum started only in 1951, transforming it into a distinct institution with its own budget. The collections have been systematized in the following areas: ancient history, Feudal social order, museum of the town, museum of the 1848–1849 Revolution, fund of the construction of communism, art, and ethnography collections. The themes of the exhibition were re–designed. All this was done "in the light" of the party guidelines and under its close supervision. For establishing the exhibition themes, meetings with personalities of the academia, such as Ştefan Pascu, David Prodan and Edgar Balogh, were organized.
But the most important change was hiring qualified staff for all sections of the museum. The first post-war generation of museum-specialists were: Egon Dörner, Nicolae Kiss (archeology), Edmund Geller, Géza Kovács, Eugen Glück, Paraschiva Kolozsvári, Otto Greffner (history), Viorica Gui Marica, Irma Szabó–Ferencz, Horia Medeleanu (art), and George Manea (ethnography).
The museum heritage continued to grow, especially as a result of the nationalization of museum goods (1953 – 1954). Between 1949 and 1954, 3,767 pieces were registered in the museum's records as confiscated.
Another important source for enriching the collections were the transfer of 95 works belonging to Romanian classic painters from the Bucharest Museum of Fine Arts.
Following an exemplary mobilization, the permanent exhibitions of archeology, history, the "1848 – 1849 Revolution" and the art gallery were opened to the public by 1955.
The growing art collection justified the setting up of a restoration laboratory for paintings (1956) and the art storage rooms, furnished with mobile panels and standard–sized cabinets, which became an example on national level (1957).
From 1958 on, the museum expanded into the county. In Lipova, the former house of the eminent cultural personality and inter–war politician Sever Bocu (1874 –1953), was transformed into a museum. The permanent exhibition, consisting of eight rooms, relied mainly on the somptuous interiors, where a series of pieces illustrating the prehistory of the area, the medieval Lipova and the Revolution of 1848 were displayed. In three rooms, ethnographic pieces from the Mureş valley were put on display.
In the same ideological trend, the former noble residence Bohus from Şiria became, in 1960, the "Ioan Slavici Memorial Museum". The permanent exhibition included many

https://biblioteca-digitala.ro

numeroase documente, obiecte personale şi piese de mobilier aparţinând marelui scriitor, născut în localitate.
În virtutea indicațiilor venite de la forurile de partid, expoziția permanentă dedicată Revoluției de la 1848 – 1849 a fost îmbogățită cu aspecte legate de evenimentele din Țara Românească și Moldova, fiind redeschisă, în noua formă, la 5 noiembrie 1960.
Cercetătorul clujean Ion Horaţiu Crişan începe, în 1960, o serie de săpături arheologice în judeţul Arad. Cele mai importante, sunt cele patru campanii (1960 – 1962, 1964) desfăşurate Pecica – "Șanțul Mare", sit pe care l-a identificat cu Ziridava dacică. Alături de Egon Dörner, a mai întreprins săpături în siturile Arad – "Ceala" (sec. IV d.Hr.), Cicir – "Gropoaie" (locuire dacică) şi Temeşeşti – "Gomile" (aşezare din epoca bronzului). În acelaşi deceniu, au mai fost cercetate siturile de la Sântana – "Cetatea Veche" (fortificaţie din epoca bronzului), Arad- "Sere" (locuire din sec. III – IV d.Hr.), Covăsânţ – "Desanu" (sistem de fortificaţie roman), Sânpetru German – "Fântâna Vacilor" (eneolitic) şi Pecica – "Cărămidărie" (epoca bronzului, sec. II – III d.Hr.). Egon Dörner a fost prezent pe toate aceste șantiere.
Eforturile de organizare a unei expoziții permanente de etnografie s-au finalizat în 1966, când aceasta a fost deschisă în mai multe săli de la parterul Palatului Cultural. După două decenii, ea a fost închisă, piesele expuse întorcându-se în depozit.
În deceniul șapte al secolului XX, muzeul se transformă tot mai mult într-un instrument de propagandă al partidului comunist: sunt organizate expoziții omagiale, muzeografii publică articole de popularizare angajate în presa locală, se realizează expoziții "volante" în intreprinderi și cămine culturale, însoțite de conferințe în spiritul ideologiei vremii.

Museum Arad, 1968

Muzeul Județean Arad (1968 – 1989)
Sub semnul aniversării semicentenarului Marii Uniri, expozițiile muzeului sunt reorganizate, propaganda de partid fiind și mai prezentă. La 1 decembrie 1968, presa de partid ("Flacăra Roșie") titra: "la Muzeul Judeţean, a fost deschisă într-un cadru festiv expoziția "50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România".
Cercetarea arheologică arădeană din anii '70 - '80 se deosebește de cea din deceniile precedente atât prin amploare cât și prin diversitatea epocilor abordate. În prima decadă, arheologii arădeni Mircea Zdroba şi Mircea Barbu au întreprins cercetări la Vladimrescu – "Bisericuţă" (bazilică romanică, sec. XII – XVI), Vărădia de Mureş (fortificaţie dacică), Felnac – "Complexul de porcine" (sit multistratigrafic, epoca bronzului – sec. XVI) şi Vladimirescu – "Cetate" (fortificaţie, sec. IX – XI). În aceaşi perioadă, Vasile Boroneanţ (Bucureşti) şi Egon Dörner au efectuat săpături la Conop – "Hotărel" (paleolitic, sec. II – IV d.Hr.) şi în mai multe situri din raza comunei Zăbrani (descoperiri din paleolitic, sec. II – IV d.Hr. şi XII – XIII).
În 1976, Ștefan Ferenczi (Cluj-Napoca) şi Mircea Barbu au demarat cercetările la Bulci – "Cetate"(mânăstire benedictină sec. XII – XVI), în timp ce Vasile Boroneanţ a iniţiat săpăturile sistematice de la Cladova – "Dealul Carierei" (paleolitic, prima vârstă a fierului, civilizația dacică, evul mediu).
În anii '80 ai secolului trecut, au fost continuate prioritar cercetările sistematice de

https://biblioteca-digitala.ro

documents, personal belongings and furniture items once owned by the great writer, born in the village.
In line with the instructions given by the Communist Party, the permanent exhibition dedicated to the Revolution of 1848 – 1849 was supplemented to show aspects related to the events in Wallachia and Moldavia, being reopened, in the new concept, on November 5th 1960.
In 1960, Ioan Horaţiu Crişan, senior reseacher from Cluj-Napoca, starts a series of archaeological excavations in Arad county. The most important are, the four campaigns (1960 – 1962, 1964) from Pecica – "Șanțul Mare", site he identified with the Dacian Ziridava. Along with Egon Dörner, he investigated other sites, such as Arad – "Ceala" (4th century AD), Cicir – "Gropoaie" (Dacian habitation) and Temeşeşti – "Gomile" (Bronze Age settlement). During the same decade, research has been done in a number of other sites: Sântana – "Cetatea Veche" (Bronze Age fortress), Arad - "Sere" (3rd - 4th centuries habitation), Covăsânţ – "Desanu" (Roman defence system), Sânpetru German – "Fântâna Vacilor" (Copper Age) and Pecica – "Cărămidărie" (Bronze Age, 2nd – 3rd centuries AD). Egon Dörner was present on all these sites.
The efforts to organize a permanent ethnographic exhibition were completed in 1966, when it was opened in several rooms on the ground floor of the Culture Palace. Two decades later it was closed and all the pieces returned to the deposit.
In the seventh decade of the 20th century, the museum is becoming more and more a propaganda tool of the Communist Party: homage exhibitions are organized, museographers publish engaging popularizing articles in the local press, travelling exhibitions are sent to factories and culture houses, accompanied by conferences in the spirit of the ideology of the time.

County Museum Arad (1968 – 1989)

For the celebration of the semicentennial of the Great Union, the museum exhibitions are reorganized, the party propaganda being even more present. On December 1st, 1968, the party press ("Flacăra roșie") headlines: "at the County Museum, the exhibition"The 50th anniversary of the Union of Transylvania with Romania" was opened in a festive setting".
Archaeological research in the 1970s and 1980s differs from the previous decades, both in size and in the diversity of the historic ages researched. In the first decade the archaeologists from the Arad Museum, Mircea Zdroba and Mircea Barbu, undertook research in Vladimirescu – "Bisericuţă" (Romanic basilica12th – 16th centuries), Vărădia de Mureș (Dacian fortification, medieval church and cemetery), Felnac – "Complexul de porcine" (multistratigrafic site, Bronze Age – 16th centry AD), Vladimirescu – "Cetate" (fortress, 9th – 11th centuries AD). During the same period, Vasile Boroneanţ (Bucharest) and Egon Dörner performed excavations at Conop – "Hotărel" (Paleolithic, 2nd – 4th centuries AD) and various sites arround the village of Zăbrani (Paleolithic, 2nd – 4th and 12th – 13th centuries AD)
In the 80s of the last century, the systematic research was focused on the excavations

https://biblioteca-digitala.ro

la Cladova și Bulci, precum şi cele de la Săvârşin, demarate de Mircea Barbu în 1980 (aşezare, necropolă şi fortificaţie dacice). Pe lângă acestea, mai menţionăm cercetările de la: Frumuşeni – "Hadă" (1981) – conduse de Mircea Rusu (Cluj-Napoca) – unde au fost identificate urmele mânăstirii Bizere (sec. XII – XVI); Feniş – "Iovuţeşti" (1981), întreprinse de Mircea Barbu și Pascu Hurezan, care au dus le recuperarea unui tezaur monetar dacic; Pecica – "Forgaci" (1989), unde Sabin Adrian Luca a investigat un sit complex datând din eneolitic.

Dezvoltarea expozițională a muzeului arădean a înregistrat o perioadă de vârf în anii șaptezeci ai secolului XX.

Astfel, în 1970, muzeului Ioan Slavici din Șiria i s-a adăugat o cameră memorială dedicată compozitorului Emil Monția (1882 – 1965). Aceasta cuprinde mobilierul camerei sale de lucru, o serie de documente şi diferite ediţii ale principalelor sale lucrări.

Un alt muzeu memorial a fost deschis, în acelaşi an, la Zăbrani, dedicat scriitorului Adam Müller-Guttenbrunn (1852 – 1923), născut în localitate, ajuns unul din cei mai importanţi romancieri germani din Banat şi director al Teatrului "Raimund" din Viena.

Ca urmare a directivelor lansate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1976, s-a trecut la reorganizarea muzeelor județene care, prin expozițiile permanente, urmau să servească mai bine politicii de partid privind formarea "omului nou" care trebuie să fie informat asupra "dominantelor trecutului și prezentului nostru – lupta pentru unitate și independență națională".

În consecință, au fost stabilite liniile de forță ale noii expoziţii. Acestea se subsumau, în esență, următoarelor titluri: "2050 de ani de la întemeierea statului dac, liber și independent, condus de Burebista", "950 de ani de la prima atestare documentară a Aradului", "Revoluția burghezo-democratică din 1848", "Făurirea statului național român", "Revoluția de eliberare națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 august 1944", "PCR – conducător al operei construire a Societății Socialiste Multilateral Dezvoltate".

Renovarea expoziției permanente a început în 1977, ocazie cu care, piesele din galeria de artă au fost retrase,spre conservare, în depozit (între acestea, și tripticul de mari dimensiuni pictat de Feszty Árpád).

Pe baza tematicii realizate/aprobate de celebrul cuplu de istorici de partid Mircea Mușat și Ion Ardelean, Cooperativa "Decorativa" (București) a produs proiectul tehnic și materialul complementar pentru viitoarea expoziție permanentă. În ciuda mobilizării exemplare a tuturor factorilor, expoziția nu a putut fi deschisă în 1978 (an pentru care erau concepute mai toate titlurile), ci abia în 27 martie 1979. Panglica a fost tăiată de însuși Nicolae Ceaușescu, care a semnat în cartea de onoare a muzeului următorul text: "Mi-a făcut multă plăcere să vizitez Muzeul judeţean de istorie Arad, în aceste zile când se sărbătoreşte împlinirea a 2000 de ani de la menţionarea în documentele istorice a existenţei cetăţii Ziridava pe aceste meleaguri şi a 950 de ani de la atestarea documentară a municipiului Arad".

Conceptul expoziției a fost unul piramidal. S-a dorit ilustrarea ideii că, istoria României reprezintă un tot unitar, încă din preistorie, finalitatea ei fiind epoca Nicolae Ceaușescu

Museum Arad, 1979

https://biblioteca-digitala.ro

from Cladova, Bulci and Săvârşin, the later initiated by Mircea Barbu in 1980 (Dacian fortification, settlement, and necropolis). In addition, one can mention archaeological excavations from: Frumuşeni – "Hada", led by Mircea Rusu (Cluj–Napoca), where the remnants of Bizere monastery (12th–16th centuries) were discovered; Feniş – "Iovuţeşti", coordinated by Mircea Barbu and Pascu Hurezan, a Dacian monetary treasury being recovered; Pecica – "Forgaci" (1989), where Sabin Adrian Luca investigated a complex site dating from the Copper Age.

The expansion of the exhibitions peaked in the eighth decade of the 20th century.

A memorial room dedicated to the composer Emil Monţia (1882 – 1965) was added to the Ioan Slavici Museum in 1970. This comprises the furniture from his working room, a series of documents and various editions of his main works.

Another memorial museum was opened in Zăbrani, the same year, dedicated to the writer Adam Müller–Guttenbrunn (1852–1923), born in the village, who became one of the most important German novelists from Banat and director of the "Raimund" Theater in Vienna.

As a result of the directives launched by the Plenum of the Central Committee of the Romanian Communist Party, in 1976, the county museum was yet again reorganized to the purpose of serving the party policy of creating the "new man", one who must be informed about " the dominants of our past and present – the struggle for national unity and independence ".

Consequently, the guidelines for the new exhibition were traced. These covered the following titles: "2050 years since the founding of the free and independent, Dacian state, led by Burebista", "950 years since Arad's first documentary attestation", "The Bourgeois–democratic Revolution from 1848" , "The Making of the Romanian National State", "National Liberation, Antifascist and Anti–imperialist Revolution from August 23rd 1944", "The Romanian Communist Party – Leader of the Building of the Multilateral Socialist Society".

Renovation works of the permanent exhibition began in 1977, when the exhibits from the art gallery were sent to the deposit, for conservation (among them, the large triptych painted by Feszty Árpád).

Based on the themes developed/approved by the famous couple of party historians Mircea Muşat and Ion Ardelean, the "Decorativa" Cooperative (Bucharest) drafted the technical design and the complementary material for the future permanent exhibition. Despite the exemplary mobilization of all factors, the exhibition could not be opened in 1978 (year for which all titles were conceived), but only on March 27th 1979. The ribbon was cut by Nicolae Ceauşescu himself, who signed the following text in the guest book: "I was delighted to visit the Arad County Museum of History on these days when we celebrate 2000 years since the first mention of the Ziridava fortress, in these lands, and 950 years of documentary attestation of the city of Arad."

The concept of the exhibition was pyramidal. It was designed to illustrate the idea that Romania's history is unitary,from prehistory to present days, its finality being Nicolae Ceausescu's era, which represents the corollary of the entire evolution.

https://biblioteca-digitala.ro

care reprezintă corolarul întregii evoluţii.
La vremea respectivă, expoziția a fost considerată, pe bună dreptate, drept cea mai modernă din România, din punct de vedere strict tehnic: spațiul expozițional închis, dotat cu vitrine de înălțimea pereților, iluminate cu spoturi, material complementar profesionist realizat, scenografie multimedia (proiecții de diapozitive, însoțite de coloană sonoră derulată de pe magnetofoane).
În 1980, Muzeul din Lipova a beneficiat de o valoroasă donaţie: colecţia de artă Elenora Costescu și Vasile Varga. Aceasta cuprinde pictură românească modernă (Ion Andreescu, Nicolae Tonitza), pictură din şcolile flamandă, italiană, engleză, franceză, maghiară, piese de artă decorativă (argintărie, porţelan, sticlărie), toate aflate în expunere şi astăzi.
Muzeul şi Biblioteca Judeţeană au primit în folosință, în 1983, o impozantă clădire construită în stil eclectic, la începutul secolului XX, situată pe strada Gh. Popa de Teiuş 2-4. Etajul II al acesteia a devenit galerie de artă. Aici, în 16 săli, dintre care 15 dispuse liniar, în vara anului 1984, a fost reinaugurată Secția de Artă a muzeului.
La inițiativa lui Alexandru Mihalca, directorul Stațiunii de Cercetări Vini-Viticole Miniș, și cu majora sa contribuție în plan conceptual și organizatoric, a fost deschis Muzeul Viei și Vinului în vila Langa din interiorul stațiunii.
În acelaşi an, a fost deschis şi muzeul din Săvârşin, care prezenta vizitatorilor o expoziţie cuprinzând picturi de Eugen Popa (fiu al locurilor), o colecţia de artă orientală a soţilor Eugen şi Eugenia Popa dar şi colecţia istorico-etnografică a învăţătorului săvârşinean Iosif Dohangie.
În ciuda antecendetelor, datând încă din secolul XIX, bazele secției de științe naturale a muzeului au fost puse abia în 1975, când a fost constituită colecția de minerale, pe seama căreia a fost organiztă prima expoziție temporară: "Minerale și fosile" (10 aprilie 1976). În anul următor, a fost vernisată o expoziție documentară privind explorarea cosmosului, obținută de la ambasada SUA de la București.
A doua generaţie de specialişti au fost cei care şi-au desfăşurat activitatea sub sigla Muzeului Judeţean: Mircea Barbu, Mircea Zdroba, George Pascu Hurezan (arheologie); Ovidiu Olaru, Nicolae Roșuț, Doru Bogdan (și directori ai muzeului), Dan Demşea, Gheorghe Lanevschi, Natalia Dascăl, Ileana Florea, Livia Grozi, Eduard Ivanof, Doru Bogdan, Eduard Găvănescu, Ilie Mihailovici, Margareta Kovacs, Virgil Şerban, Augustin Mureşan (istorie); Valentin Stache, Anca Maria Zamfir, Judit Angel (artă); Rodica Barbu, Aurel Sasu, Rodica Elena Colta, Rodica Herlo, Mihaela Voineagu, Ananie Craiu (etnografie); George Iuga (ştiinţele naturii), Calin Man (kinema ikon).

Complexul Muzeal Arad (1990 – prezent)
Revoluția din decembrie 1989 a suprins muzeul într-o situaţie delicată, acesta fiind asociat, în bună măsură, cu propaganda ceauşistă, atât prin expoziţiile sale permanente cât şi prin acţiunile în for public. În esenţă, evoluţia imediat post-decembristă a muzeului nu diferă cu nimic de cea a întregii societăţii româneşti.
În anii '90, au continuat săpăturile arheologice sistematice în siturile de la Săvârșin – "Cetățuia" și Cladova – "Dealul Carierei". La acestea s-au adăugat cercetările de la

Zăbrani

Muzel de Artă / Art Museum

https://biblioteca-digitala.ro

Miniș

At that time, the exhibition was rightly considered to be the most modern one in Romania, from a strictly technical point of view: the closed exhibition space, equipped with wall–high showcases, illuminated with spotlights, professional complementary material, multimedia scenography (slide projections, accompanied by a soundtrack from tape recorders).

In 1980, the Lipova Museum benefited from a valuable donation: the Vasile Varga and Elenora Costescu art collection. This includes modern Romanian paintings (Ion Andreescu, Nicolae Tonitza), paintings from Flemish, Italian, English, French and Hungarian schools, as well as pieces of decorative art (silverware, porcelain, glassware) that are still exposed today.

In 1983, the Museum and the County Library have got to use an impressive edifice, built in eclectic style at the beginning of the 20th century, located on Gh. Popa de Teiuș Street 2–4. Its second floor became an art gallery. Here, in the 16 rooms, of which 15 were arranged in a straight line, the art section of the museum was re–opened in the summer of 1984.

At the initiative of Alexandru Mihalca, director of the Miniș Vineyard–Wine Research Center, and with his major contribution to the conceptual and organizational plan, the Vineyard and Wine Museum was opened in the Langa villa inside the Research Center(1988).

In the same year, the museum of Săvârşin was opened, presenting an exhibition featuring paintings by Eugen Popa (born in the village) as well as the Oriental art collection of Eugen and Eugenia Popa, and also the historical–ethnographic collection of the local teacher Iosif Dohangie.

Despite tentatives dating back to the 19th century, the foundations of the museum's natural science department were put only in 1975, when the mineral collection was created and on its basis the first temporary exhibition "Minerals and Fossils" opened (April 10th1976). The following year, a documentary exhibition on the exploration of the cosmos, obtained from the US Embassy in Bucharest, was opened.

The second generation of specialists were those who worked under the logo of the County Museum: Mircea Barbu, Mircea Zdroba, George Pascu Hurezan (archaeology); Ovidiu Olaru, Nicolae Roșuț, Doru Bogdan (also directors of the museum), Dan Demşa, Gheorghe Lanevschi, Natalia Dascăl, Ileana Florea, Livia Grozi, Eduard Ivanof, Doru Bogdan, Eduard Găvănescu, Ilie Mihailovici, Margareta Kovacs, Virgil Şerban, Augustin Mureşan (history); Valentin Stache, Anca Maria Zamfir, Judith Angel (art); Rodica Barbu, Aurel Sasu, Rodica Elena Colta, Rodica Herlo, Mihaela Voineagu, Ananie Craiu (ethnography); George Iuga (natural science), Calin Man (kinema ikon).

Arad Museum Complex (1990 – present)

The Revolution from December 1989 caught the museum in a delicate situation as, to a great extent, it was associated to the Ceaușescu propaganda, both by its permanent exhibitions and its public events. Essentially, the immediate post–December evolution of the museum does not differ from that of the entire Romanian society.

https://biblioteca-digitala.ro

Semlac – "Livada lui Onea" (1994) conduse de Florin Gogâltan (Cluj-Napoca), unde a fost investigat habitatul de epoca bronzului, și cele de la Pecica – "Hăblău" (1994), întreprinse de Radu Heitel (București) care a pus în evidență vestigii aparținătoare secolelor XI – XIII.

În 1999, la inițiativa lui Adrian Andrei Rusu (Cluj-Napoca), susținută de către George Pascu Hurezan, directorul de atunci al muzeului arădean, au fost cartate cetățile și edificiile ecleziastice medievale din județul Arad. Rezultatele acestui demers, dublate de o vastă documentare arhivistică și bibliografică, s-au concretizat în două volume publicate în 1999 și 2000.

Pornind de la acest impuls, au fost întreprinse săpături arheologice sistematice în trei situri arheologice medievale importante din județul Arad: Pâncota – "Cetatea Turcească", Frumușeni – "Fântâna Turcului" și Tauț – "La Cetate".

Cercetările de la Pâncota, desfășurate pe parcursul a 5 campanii (2000, 2002, 2004 – 2006), conduse de Dana Marcu-Istrate (București) și Suzana Móré Heitel (București), au adus noi date semnificative cu privire la abația benedictină (sec. X – XVI).

În 2001, un colectiv de cercetare condus de Adrian Andrei Rusu a reluat săpăturile de la Frumușeni. În cele 10 campanii derulate, au fost investigate vestigiile mânăstirii Bizere (sec. XII – XVI) care au condus, între altele, la descoperierea, în 2003, a unor mozaicuri unice în România. În anul 2008, aici a fost inaugurată prima rezervație arheologică din județul Arad.

Începând cu anul 2002, un colectiv format din Adrian Andrei Rusu, Florin Mărginean, George Pascu Hurezan și Peter Hügel, a derulat 7 campanii de săpături arheologice la Tauț. Cercetările au scos la iveală existența unei locuiri din secolele XI – XVI (incluzând o biserică) și din perioada stăpânirii otomane (sec. XVI – XVII).

În colaborare cu Universitatea din Michigan (SUA) și cu Muzeul Banatului Timișoara, Complexul Muzeal Arad a demarat un ambițios program de cercetare arheologică în situl de la Pecica – "Șanțul Mare", coordonat de John O'Shea (SUA) și Florin Drașovean (Timișoara). Din partea muzeului arădean au fost implicați George Pascu Hurezan și Peter Hügel. Programul s-a derulat în perioada 2004 – 2015 și a produs rezultate spectaculoase privind locuirea din epoca bronzului din zona Mureșului inferior.

În 2006, un colectiv condus de Valeriu Sîrbu (Brăila) a reluat cercetările de la Săvârșin – "Cetățuia". Acestea au continuat preț de 3 campanii (2007 – 2009) și au dus la dobândirea de noi date despre locuirea eneolitică, respectiv despre stratigrafia și planimetria celei dacice.

Una din cele mai ample cercetări de teren ale muzeului a fost realizată în anul 2007, când un colectiv format din Peter Hügel, George Pascu Hurezan, Florin Mărginean, Victor Sava și Adelina Stoenescu a documentat starea de conservare a celor 413 monumente istorice și situri arheologice din județul Arad trecute în Lista Monumentelor Istorice, în vederea întocmirii studiului istoric pentru Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Arad.

Începând din același an, când specialiștii muzeului au realizat prima evaluare de teren pe traseul viitorului segment de autostradă Arad – Timișoara (inclusiv By-pass Arad),

https://biblioteca-digitala.ro

In the 1990s, systematic archaeological excavations continued in the sites from the Săvârşin – "Cetăţuia" and Cladova– "Dealul Carierei". Along these, there was research conducted at Semlac – "Livada lui Onea" (1994) by Florin Gogâltan (Cluj–Napoca), where the Bronze Age habitat was investigated, and Pecica – "Hăblău" (1994), undertaken by Radu Heitel (Bucharest), which highlighted vestiges belonging to the 11th–13th centuries.
In 1999, at the initiative of Adrian Andrei Rusu (Cluj–Napoca), supported by George Pascu Hurezan, then director of the Arad Museum, the medieval ecclesiastical fortresses and edifices in Arad county were mapped. The results of this approach, coupled with an extensive archival and bibliographic documentation, materialized in two volumes published in 1999 and 2000.
Starting from this impulse, systematic archaeological excavations were carried out in three important medieval archeological sites in Arad county: Pâncota – "Cetatea Turcească", Frumuşeni – "Fântâna Turcului" and Tauţ – "La Cetate".
The excavations in Pâncota, conducted during 5 campaigns (2000, 2002, 2004 – 2006), led by Dana Marcu–Istrate (Bucharest) and Suzana Móré Heitel (Bucharest), brought new significant data on the Benedictine Abbey (11th–16th centuries).
In 2001, a research team, headed by Adrian Andrei Rusu, resumed the excavations in Frumuşeni. During the 10 campaigns carried out, the remains of the Bizere monastery (12th –16thcenturies) were investigated, leading, among others, to the discovery, in 2003, of mosaics unique in Romania. In 2008, the first archaeological reservation in Arad county was inaugurated here.
Starting with 2002, a team consisting of Adrian Andrei Rusu, Florin Mărginean, George Pascu Hurezan and Peter Hügel, has conducted seven excavation campaigns at Tauţ. Research has revealed the existence of a dwelling from the 11th to the 16th centuries (including a church) and from the Ottoman rule (16th–17th centuries).
In collaboration with the University of Michigan (USA) and the Banat Museum of Timisoara, the Arad Museum Complex has launched an ambitious archaeological research program in the Pecica – "Şanţul Mare", co–ordinated by John O'Shea (USA) and Florin Draşovean (Timişoara). On behalf of the Arad Museum, George Pascu Hurezan and Peter Hügel where implied. The program ran between 2004 – 2015 and produced spectacular results on the Bronze Age living in the area of Lower Mureş.
In 2006, a team headed by Valeriu Sîrbu (Brăila) resumed the research in Săvârşin –"Cetăţuia". They continued for three years (2007 – 2009) and acquired new data on the Copper Age dwelling, the Dacian stratigraphy and planimetry.
One of the most extensive field researches of the museum was carried out in 2007, when a team consisting of Peter Hügel, George Pascu Hurezan, Florin Mărginean, Victor Sava and Adelina Stoenescu documented the conservation status of the 413 historical monuments and archaeological sites in Arad County, from within the Historical Monuments List, in order to draw up a historical study for the Arad County Land–Use Planning.
Starting the same year, museum specialists made the first field assessment on the future Arad–Timisoara motorway segment (including Arad By–pass), and the museum, through

https://biblioteca-digitala.ro

muzeul, prin personalul său de specialitate, a fost implicat în efectuarea săpăturilor de descărcare de sarcină arheologică. Având în vedere amploarea nemaiîntâlnită a cercetării, instituția a încheiat parteneriate cu Muzeul Banatului Timișoara, Muzeul Banatului Montan Reșița, Muzeul Județean Satu Mare, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca. Astfel, în perioada 2010 – 2018, pe traseul autostrăzii și în ariile de servicii conexe, au fost investigate 31 de situri.

Au fost cercetate 4 așezări neolitice, 4 eneolitice, 4 aparținând epocii bronzului, 2 celtice, 16 sarmatice, una gepidă, 4 avare și 10 databile în secolele XI – XIII, în total 45 de așezări. Diferența aritmetică dintre numărul de situri depistate/cercetate și cea a așezărilor se explică prin faptul că, unele situri au fost multistratigrafice.

Situl Sântana – "Cetatea Veche" a revenit în atenția mediului științific european în 2008, prin colaborarea dintre Complexul Muzeal Arad, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca și Universitatea Tehnică Bochum (DE), în virtutea căreia a fost realizată scanarea magnetometrică secvențială a acestuia. Din partea muzeului, proiectul a fost coordonat de Victor Sava. Același care, în 2009, alături de Florin Gogâltan (Cluj-Napoca), a condus primele săpături arheologice de mare anvergură din acest sit. Cercetările de teren au fost reluate în colaborare cu Universitatea "Goethe" din Frankfurt (2018), aducând noi informații spectaculoase despre fortificația din epoca bronzului.

Cercetările arheologice preventive de la Ghioroc – "Balastieră" (2010), conduse de Victor Sava, din centrul Lipovei (2015) și din cetatea Ineului (2016), coordonate de Florin Mărginean, au produs date semnificative despre preistoria și evul mediu din zona arădeană, îmbogățind colecțiile muzeului cu sute de piese.

Odată cu începerea lucrărilor de modernizare a infrastructurii de cale ferată pe segmentul Ghioroc – Săvârșin (2018), au fost întreprinse cercetări arheologice preventive în 6 situri de pe teritoriul județului Arad. Cele mai importante sunt: aliniamentul de șanțuri și valuri romane din dreptul comunei Ghioroc și situl multistratigrafic de la Conop – "Cotărci". Ele au fost realizate de arheologii muzeului arădean în colaborare cu specialiștii Institutului de Istoria Artei și Arheologie din Cluj-Napoca.

Întregul material arheologic descoperit în săpăturile generate de marile proiecte de infrastructură din perioada 2010 – 2018 a ajuns în colecția de arheologie a muzeului arădean.

În domeniul expozițiilor permanente, muzeul a crescut și s-a înnoit. În 1992, a fost deschisă expoziția permanentă de ştiinţe ale naturii, apoi renovată și extinsă în anii 2012 – 2015. Segmentul de istorie interbelică, din cadrul expunerii permanente din Palatul Cultural, a fost redeschis în 1993. Galeria de artă a fost reorganizată în 1998 și în 2013. Cel din urmă concept expozițional pune accent pe lucrările semnificative pentru evoluția colecției de artă, care, la rândul ei, este o interfață a mediului cultural arădean. Sala "Clio" a fost complet renovată în 2003, găzduind, de atunci, zeci de expoziții temporare ale muzeului și ale asociațiilor culturale partenere.

La finele anului 2004, a fost vernisată expoziţia permanentă "Arad – Decembrie 1989", remodelată în 2005, total refăcută și relocată în 2015.

Din 2008, datorită unei generoase donaţii, muzeul a devenit proprietarul "Casei

Săvârșin

https://biblioteca-digitala.ro

its specialized personnel, was involved in carrying out excavations for the archaeological discharge. Considering the immense scale of the research, the institution has concluded partnerships with Banat Museum in Timișoara, Banatul Montan Museum Reșița, Satu Mare County Museum, Institute of Archeology and Art History Cluj–Napoca. Thus, over the period 2010–2018, 31 sites were investigated along the motorway and in related service areas.

4 Neolithic settlements, 4 Copper Age settlements, 4 Bronze Age, 2 Celtic, 16 Sarmatic, one Gepid, 4 Avar and 10 dating the 11th –13thcenturies have been investigated, in a total of 45 settlements. The arithmetic difference between the number of detected/researched sites and settlements is explained by the fact several sites were multistratigraphic.

The site Sântana – "Cetatea Veche" returned to the attention of the European scientific community in 2008, through the collaboration between the Arad Museum Complex, the Institute of Archeology and Art History Cluj–Napoca and the Technical University of Bochum (DE), due to which its sequential magnetometric scanning was carried out. On behalf of the museum, the project was coordinated by Victor Sava. The same, who, in 2009, together with Florin Gogâltan (Cluj-Napoca), led the first large archaeological excavations in this site. Field research was resumed in collaboration with the "Goethe" University from Frankfurt (2018), bringing new spectacular information about the Bronze Age fortification.

The preventive archaeological researches of Ghioroc – "Balastieră" (2010), led by Victor Sava, in the center of Lipova (2015) and in the fortress of Ineu (2016), coordinated by Florin Mărginean, produced significant data on the Prehistory and Middle Ages in the Arad area, enriching museum collections with hundreds of pieces.

With the start of modernization works on the Ghioroc – Săvârşin (2018) railway infrastructure, preventive archaeological research was carried out in 6 sites on the territory of Arad county. The most important being the alignment of Roman ditches and earthwalls near Ghioroc and the multistratigraphic site from Conop –"Cotărci". They were undertaken by the archaeologists from the museum in collaboration with specialists from the Institute of Art History and Archeology Cluj–Napoca.

The entire archaeological material discovered in the excavations generated by the major infrastructure projects between 2010 and 2018 entered the archeology collection of the Arad museum.

In the field of permanent exhibitions, the museum has grown and renewed. In 1992, the permanent exhibition of natural sciences was opened, then renovated and extended in the years 2012–2015. The interwar segment of the permanent exhibition in the Cultural Palace was reopened in 1993. The Art Gallery was reorganized in 1998 and in 2013. The latter exhibition concept emphasizes the significant works for the evolution of the art collection, which in turn is an interface of the Arad cultural environment.

The "Clio" Hall was completely renovated in 2003, since then hosting dozens of temporary exhibitions of the museum and of the partner cultural associations.

At the end of 2004, the permanent exhibition "Arad – December 1989" has been opened to the public.It was remodeled in 2005, and completely restored and relocated in 2015.

https://biblioteca-digitala.ro

Memoriale şi Colecţiei de Artă Eugenia şi Eugen Popa" din Săvârşin.
Expoziția permanentă de arheologie-istorie, renovată în totalitate și remodelată în virtutea unei noi viziuni, care pune accent pe istoria locală, a fost deschisă pentru public cu ocazia evenimentului "Noaptea Muzeelor" din 2013.
Odată cu implementarea unui concept unitar legat de funcționalitatea Palatului Cultural, în 2015, au fost deschise expozițiile permanente "Tezaur 1848 – 1849" și "Arad – Decembrie 1989" în 5 săli complet renovate.
În același context, a fost adusă în muzeu o monoxilă (11,17 x 0,90 m), datând din evul mediu, descoperită în malul Mureșului, lângă Zădăreni(AR), în anul 2012. Odiseea ei constituie tema unei săli special amenajate în cadrul expoziției de științe ale naturii.
Dintre numeroasele expoziţii temporare organizate de muzeu după 1990, un succes de public deosebit au avut cele de istorie: "Personalități arădene în portretistica anilor 1760-1918" (2003), "Donații și donatori arădeni ai perioadei 1992-2005" (2005) şi "Cronică de familie (1848-1968)" (2007), "Un muzeu de altădată" (2011).
Pentru segmentul artă, s-au remarcat expozițiile dedicate unor nume sonore ale culturii româneşti: "Maitec. Sculptură. 1968-1998" (1998), Constantin Flondor – "Aer" (2002), "Prolog" (2004), Marin Gherasim – "Memoria absidei / Reconstruirea absidei" (2011), Silviu Oravitzan – "Lumină și jertfă" (2018).
Expozițiile temporare de etnografie organizate în cadrul proiectelor PHARE CBC au experimentat noi moduri de prezentare interctivă, mult gustate de public. După încheierea ciclului de proiecte, expozițiile s-au axat pe recuperarea unor cercetări fundamentale mai vechi: "Ținutul Hălmagiului cercetat de profesorul Traian Mager" (2012), "Cercetările monografice de la Sâmbăteni" (2017).
Secția de științele naturii a găzduit, începând cu 2010, expoziții de reptile vii. Pe lângă acestea a organizat expoziții temporare dintre care se remarcă: "Un secol de istorie naturală" (2012), "Cochilii" (2014), "Oameni și melci" (2017).
Activitatea editorială a muzeului a început în 1967, odată cu apariţia primului număr al revistei "Ziridava", care cuprinde rezultatele muncii de cercetare a specialiştilor instituției. Din 2012, revista și-a restrâns profilul general, devenind "Ziridava. Studia archaeologica", cu scopul de a obține acreditarea academică.
În perioada 1992 – 2002 a fost editată revista "Studii şi Comunicări de Artă şi Arhitectură", între 1996 și 2010 "Armonii Naturale", cuprinzând cercetări în domeniul ştiinţelor naturii, iar din 1999 "Zarandul", revistă de cercetări etnologice.
La acestea, se adaugă cele zece volume din seria "Minorităţi", în care sunt publicate lucrările prezentate la simpozioanele internaţionale de antropologia minorităţilor, manifestări organizate de către muzeu în perioada 1999 – 2009 (coordonator: Rodica Elena Colta), precum şi lucrări de autor, cataloage de colecție și de expoziţie, în total aproape 200 de titluri.
În parte, publicațiile sunt disponibile, în format digital, pe site-urile www.museumarad.ro (portalul muzeului), www.z-studarch.ro (site-ul revistei Ziridava. Studia archaeologica), www.kinema-ikon.net (site-ul atelierului multimedia).
În 1990, atelierul multimedia "Kinema Ikon", înființat de Gheorghe Sabău în 1970,

https://biblioteca-digitala.ro

Since 2008, thanks to a generous donation, the museum has become the owner of the "Memorial House and Art Collection Eugen and Eugenia Popa" in Săvârşin.
The permanent archeology–history exhibition, completely renovated and remodeled with a new vision that focuses on local history, was opened to the public at the 2013 "Night of Museums" event.
With the implementation of a unitary concept related to the functionality of the Culture Palace in 2015, the permanent exhibitions "Thesaurus 1848 – 1849" and "Arad – December 1989" were opened in 5 fully renovated rooms.
In the same context, a dugout (11,17 x 0,90 m), dating from the Middle Ages, discovered in the bank of the Mureş river, near Zădreni (AR), in the year 2012, was brought to the museum. Its odyssey is the theme of a specially arranged hall within the exhibition of natural sciences.
Among the numerous temporary exhibitions organized by the museum after 1990, a great public success had the following ones, organized by the archaeology-history department: "Personalities from Arad in portraits of 1760 –1918" (2003), "Donations and donors from the period 1992 – 2005" (2005) and "Family Chronicle (1848 –1968)" (2007), "A museum from another time" (2011).
Among the art exhibitions, the ones dedicated to great Romanian artists were noted: "Maitec. Sculpture. 1968–1998"(1998), Constantin Flondor – "Air "(2002),"Prolog"(2004), Marin Gherasim – "Memory of the Apse/Reconstruction of the Apse"(2011), Silviu Oravitzan –"Light and Sacrifice" (2018).
The temporary ethnographic exhibitions, organized within the PHARE CBC projects, have experienced new ways of interactive presentation, widely tasted by the public. After the end of the project cycle, the exhibitions focused on the recovery of older fundamental researches: "The land of Hălmagiu researched by Professor Traian Mager" (2012), "Monographic researches at Sâmbăteni" (2017).
The Natural Science Section has hosted live reptiles since 2010. Besides, it organized temporary exhibitions, such as: "A century of natural history" (2012), "Shells" (2014), "People and snails" (2017)
The editorial activity of the museum began in 1967, with the first issue of the periodical "Ziridava", which included the results of the research work of institutions specialists. Since 2012, the periodical has narrowed its general profile, becoming "Ziridava. Studia archaeologica"in order to obtain academic accreditation.
After 1992 several other periodacals were published: "Studies and Communications of Art and Architecture", (1992 – 2002), "Natural Harmonies", including research in the field of natural science (1996 – 2010), and since 1999, "Zarandul", a journal of ethnological research.
To these, one has to add, the ten volumes of the "Minorities" series, in which the works presented at the international symposia of anthropology of minorities are published, events organized by the museum in the period 1999–2009 (coordinator: Rodica Elena Colta) and works of authors, collections and exhibition catalogs, in total nearly 200 titles.

Museum Arad, 2015

https://biblioteca-digitala.ro

a fost preluat de muzeu. Începând cu anul 1994, acesta editează propria sa revista "Intermedia" şi produce lucrări hypermedia. "Kinema Ikon" şi Călin Man (coordonatorul atelierului) au reprezentat România la A 50-a Bienală de Artă Contemporană de la Veneţia (2003). "Kinema Ikon"a ajuns un brand cultural al Aradului, fiind prezent la importante manifestări de gen din țară și din lume. Începând cu anul 2014, organizează, la Arad, Media Art Festival care se bucură de participare și recunoaștere internațională. Odată cu începerea procesului de integrare a României în Uniunea Europeană, muzeul a derulat un număr de 21 de proiecte, în domeniile etnografie, istorie și arheologie în valoare de peste un milion de Euro.

În perioada 2004 – 2009, au fost implementate cinci proiecte în domeniul etnografic, susținute financiar din fonduri de pre-aderare (PHARE CBC), realizate în colaborare cu Direcția Județeană a Muzeelor Békés (HU).

Împreună cu Muzeul "Ferenc Mora" din Szeged (HU) și Consiliul Județean Csongrad (HU), Complexul Muzeal Arad a derulat, în perioada 2009 – 2012, două proiecte transfrontaliere (HURO), dedicate inventarierii, digitizării și valorificării publice (catalog și expoziții) a Muzeului Revoluției din 1848 – 1849.

Între 2012 și 2016, muzeul a mai implementat proiecte EACEA, alături de Muzeul Central al Șvabilor (DE), privind colonizarea șvabilor în spațiul dunărean, ICHEIC/Yad Vashem (Israel), referitor la cercetarea și accesibilizarea publică a istoriei evreilor din Arad, MARTA (NL), privind managementul muzeal, fonduri Visegrad, în vederea digitizării colecției de muzică-teatru-film, precum și granturi CNCS IDEI PCE 2012 respectiv UEFISCDI, pentru cercetarea și valorificarea științifică a siturilor arheologice de la Frumușeni și Munar.

În anul Centenarului Marii Uniri, instituția derulează două proiecte co-finanțate de Administrația Fondului Cultural Național: "Arad – Prima capitală a Marii Uniri. Valorificarea patrimoniului cultural mobil al Complexului Muzeal Arad" și "Arad 1918 – locuri în care s-a scris istoria".

Patrimoniul cultural mobil al muzeului înregistrează, la finele anului 2018, un număr de 133.805 piese, grupate în 33 de colecții și fonduri, acoperind domeniile: arheologie (29.628 de piese), istorie (55.802), artă (2.629), etnografie (5.508), artele spectacolului (25.038), memorialistică (2.195) și științele naturii (13.005).

Acest patrimoniu s-a constituit prin săpături arheologice, achiziții, donații, naționalizare, confiscări și transferuri. Aducem aici mulțumiri sutelor de donatori care au îmbogățit colecțiile muzeului nostru. Alături de cei amintiți pentru perioada antebelică, ținem să mai menționăm donațiile de excepție ulterioare, venite din partea familiilor Braun-Goldschmidt, Șeredan, Ghinga, Mager, Iercan, Oanea, Ispravnic, Hanga-Nichi, Ioan, Avramescu și Dreucean.

La ora actuală, muzeul oferă spre vizitare 9 expoziții permanente (3 în municipiul Arad, 2 la Șiria și câte una la Ghioroc, Lipova, Zăbrani și Săvârșin), acoperind domeniile arheologie-istorie, științele naturii, artă și memorialistică. La acestea se adaugă 5 săli multifuncționale (3 la Arad și câte una la Șiria și Lipova) care găzduiesc expoziții temporare și alte evenimente culturale organizate de muzeu și partenerii săi.

Puntea dintre obiectele din colecțiile muzeului și publicul interesat a fost întreținută,

Proiect HURO / Project HURO, 2010

https://biblioteca-digitala.ro

Partly, the publications are available in digital format on www.museumarad.ro (museum portal), www.z–studarch.ro (site of the periodical "Ziridava. Studia archaeologica"), www.kinema–ikon.net (the multimedia workshop site).
In 1990, the multimedia workshop "Kinema Ikon", founded by Gheorghe Sabău in 1970, was taken over by the museum. Since 1994, the workshop publishes its own magazine, "Intermedia", and produces hypermedia works. "Kinema Ikon" and Călin Man (workshop coordinator) represented Romania at the 50th Biennial of Contemporary Art in Venice (2003). "Kinema Ikon" has become a cultural brand of Arad, being present at important events on national and international level. Starting with 2014, it organizes, in Arad, the Media Art Festival which enjoys international participation and recognition.
As the Romania's intregration process into the European Union started, the museum carried out 21 projects in the fields of ethnography, history and archeology worth more than one million Euros.
Between 2004 and 2009, five ethnographic projects, funded from pre–accession funds (PHARE CBC), were implemented in collaboration with the Békés County Museum (HU). Together with the "Ferenc Mora" Museum in Szeged (HU) and the Csongrad County Council (HU), the Arad Museum Complex has carried out two cross–border projects (HURO) for the inventory, digitization and public presentation (catalog and exhibitions) of the Museum of the Revolution from 1848 – 1849.
Between 2012 and 2016, the museum also implemented EACEA projects, together with the Central Swabian Museum (DE), regarding the colonization of the Swabians in the Danube area, with ICHEIC/Yad Vashem (Israel), on public research and accessibility of the Jewish history of Arad, MARTA (NL), on museum management, Visegrad funds, for the digitization of the music–theater–film collection as well as CNCS IDEI PCE 2012 and UEFISCDI grants, for the research and the scientific valorisation of the archaeological sites of Frumuşeni and Munar.

In the centennial year of the Great Union, the museum runs two projects co–financed by the National Cultural Fund Administration: "Arad – First Capital of the Great Union. The valorization of the mobile cultural heritage of the Arad Museum Complex"and"Arad – places where history was written ".
The museum's cultural heritage at the end of 2017 recorded 133805 pieces, gathered in 33 collections and funds, pertaining to the fields of archeology (29628 pieces), history (55802), art (2629), ethnography (5508) , performing arts (25038), memoirs (2195) and natural sciences (13005).
This patrimony formed through archaeological excavations, acquisitions, donations, nationalization, confiscations and transfers. Here we bring here thanks to the hundreds of donors who have enriched our museum collections. Along with those remembered for the prewar period, we also mention the extraordinary donations from tha families Braun-Goldschmidt, Şeredan, Ghinga, Mager, Iercan, Oanea, Ispravnic, Hanga-Nichi, Ioan, Avramescu and Dreucean.
Currently, the museum offers 9 permanent exhibitions (3 in Arad, 2 inȘiria and one in each Ghioroc, Lipova, Zăbrani and Săvârşin), covering the archeology–history, natural

https://biblioteca-digitala.ro

după 1990, de o bună parte a celei de doua generații de specialiști. Experiența acesteia a fost preluată de cei angajați în anii '90 – Peter Hügel (arheologie, director al muzeului), Adriana Pantazi (artă), Angela Țigan (științele naturii), Sorin Sabău (etnografie), Gheorghe Sabău (kinem ikon) – și continuată de "noul val", după anul 2000: Florin Mărginean, Victor Sava, Zsuzsanna Kopeczny (arheologie), Corina Dubeștean, Felicia Oarcea, Bogdan Ivașcu (istorie), Cristina Șandor, Adrian Sandu (artă), Gabriel Hălmăgean (etnografie), Laura Moț (memorialistică), Delia Taha, Luminița Szilagyi, Camelia Patko (științele naturii), Corina Ghilea, Adelina Stoenescu (educație muzeală și relații publice). La aniversarea venerabilei vârste de 125 de ani, muzeul arădean se prezintă publicului drept o instituție vie, capabilă de a se reinventa pentru a ține pasul cu evoluția societății contemporane.

Dr. **Peter Hügel**

Bibliografie

Colta, Rodica Elena, Sabău, Sorin, Hălmăgean, Gabriel, *Secţia de etnografie a Complexului Muzeal Arad*, în Ziridava 25/1, 2010, p. 63 – 70.

Heitel Móré, Suzana, *Abaţia de la Pâncota şi vestigiile ei*, Cluj-Napoca, 2006.

Hügel, Peter, *Complexul Muzeal Arad – Istoric / Az Aradi Múzeum – Történeti áttekintés*,în *A Békésvármegyei Régészeti és Művelődéstörténelmi Társulat Évkönyve*, Békéscsaba – Gyula, 2010, p. 54 – 78.

Hügel, Peter, Hurezan, George Pascu, Mărginean, Florin, Sava, Victor, *One and a Half Century of Archaeology on the Lower Mureş*, în Ziridava. Studia archaeologica 26/1, 2012, p. 7 – 34.

Iuga, George, *Scurt istoric al secţiei de ştiinţele naturii,* în Ziridava 25/1, 2010, p. 71 – 72.

Lanevschi, Gheorghe, *Aradul vremurilor de mult apuse (1834 – 1914)*, Cluj-Napoca, 2005.

Lanevschi, Gheorghe, *Arh. Szántay Lajos. Monografie omagială*, Arad, 2011.

Lanevschi, Gheorghe, *Povești adevărate pentru copii și tineret. Arad. Palatul Cultural*, Arad, 2015.

Oarcea, Felicia Aneta, *Spre un nou muzeu. Repere ale secţiei de istorie modernă*, în Ziridava 25/1, 2010, p. 25 – 42.

Oarcea, Felicia Aneta, *Introducere*, în *Arad – Prima capitală a Marii Uniri. Valorificarea patrimoniului cultural mobil al Complexului Muzeal Arad*, Arad, 2018, p. 7 – 15.

Pantazi, Adriana, *Secţia de artă: colecţie, expoziţie, eveniment cultural*, în Ziridava 25/1, 2010, p. 53 – 62.

Puskel, Péter, Fekete, Károly, Vasile, Adrian-Tiberiu, *File din istoria Palatului Cultural din Arad (1913 – 1948)*, Arad, 2013.

Şerban, Virgil, Ivaşcu Bogdan, *Secţia de istorie contemporană*, în Ziridava 25/1, 2010, p. 43 – 52.

Ujj, János, *Történelmi városkalauz*, Arad, 2001

Ujj, János, *Arad épitészeti emlékei*, Arad, 2008

Zakar, Péter, Oarcea, Felicia Aneta, *Istoria Colecţiei "Muzeul Revoluţiei 1848-1849"/"Az 1848–1849-es Forradalom Múzeuma" gyüjtemény története*, Arad, 2011.

Arad – Prima capitală a Marii Uniri, 2018

https://biblioteca-digitala.ro

sciences, art and memorial fields. There are 5 multifunctional halls (3 in Arad and one inȘiria and Lipova) that host temporary exhibitions and other cultural events organized by the museum and its partners.
The bridge between the objects in the museum collections and the interested public has been maintained, after 1990, by a large part of the second generation of specialists. The experience was taken over by those employed in the 1990s – Peter Hügel (archeology), Adriana Pantazi (art), Angela Ţigan (natural sciences) Sorin Sabău (ethnography) – and continued by the "new wave": Florin Mărginean, Victor Sava (archeology), Corina Dubeştean, Felicia Oarcea, Bogdan Ivaşcu (history), Adrian Sandu (art), Gabriel Hălmăgean (ethnography), Laura Mateş (memorialist), Delia Taha, Luminiţa Szilagy, Camelia Patko (natural science).
At the anniversary of the venerable age of 125 years, the Arad Museum presents itself to the public as a live, vibrant institution, capable of reinventing itself to keep up with the evolution of contemporary society.

Peter Hügel, Phd

Literature

Colta, Rodica Elena, Sabău, Sorin, Hălmăgean, Gabriel, *Secţia de etnografie a Complexului Muzeal Arad*, în Ziridava 25/1, 2010, p. 63 – 70.
Heitel Móré, Suzana, *Abaţia de la Pâncota şi vestigiile ei*, Cluj–Napoca, 2006.
Hügel, Peter, *Complexul Muzeal Arad – Istoric / Az Aradi Múzeum – Történeti áttekintés*,în *A Békésvármegyei Régészeti és Művelődéstörténelmi Társulat Évkönyve*, Békéscsaba – Gyula, 2010, p. 54 – xx.
Hügel, Peter, Hurezan, George Pascu, Mărginean, Florin, Sava, Victor, *One and a Half Century of Archaeology on the Lower Mureş*, Ziridava. Studia archaeologica 26/1, 2012, p. 7 – 34.
Iuga, George, *Scurt istoric al secţiei de ştiinţele naturii*, Ziridava 25/1, 2010, p. 71 – 72.
Lanevschi, Gheorghe, *Aradul vremurilor de mult apuse (1834 – 1914)*, Cluj–Napoca, 2005.
Lanevschi, Gheorghe, *Arh. Szántay Lajos. Monografie omagială*, Arad, 2011.
Lanevschi, Gheorghe, *Povești adevărate pentru copii și tineret. Arad. Palatul Cultural*, Arad, 2015.
Oarcea, Felicia Aneta, *Spre un nou muzeu. Repere ale secţiei de istorie modernă*, Ziridava 25/1, 2010, p. 25 – 42.
Oarcea, Felicia Aneta, *Introducere*, in *Arad – Prima capitală a Marii Uniri. Valorificarea patrimoniului cultural mobil al Complexului Muzeal Arad*, Arad, 2018, p. 7 – 15.
Pantazi, Adriana, *Secţia de artă: colecţie, expoziţie, eveniment cultural*, Ziridava 25/1, 2010, p. 53 – 62.
Puskel, Péter, Fekete, Károly, Vasile, Adrian–Tiberiu, *File din istoria Palatului Cultural din Arad (1913 – 1948)*, Arad, 2013.
Şerban, Virgil, Ivaşcu Bogdan, *Secţia de istorie contemporană*, Ziridava 25/1, 2010, p. 43 – 52.
Ujj, János, *Történelmi városkalauz*, Arad, 2001
Ujj, János, *Arad épitészeti emlékei*, Arad, 2008
Zakar, Péter, Oarcea, Felicia Aneta, *Istoria Colecţiei "Muzeul Revoluţiei 1848–1849"/"Az 1848–1849–es Forradalom Múzeuma" gyüjtemény története*, Arad, 2011.

Arad – First Capital of the Great Union

https://biblioteca-digitala.ro

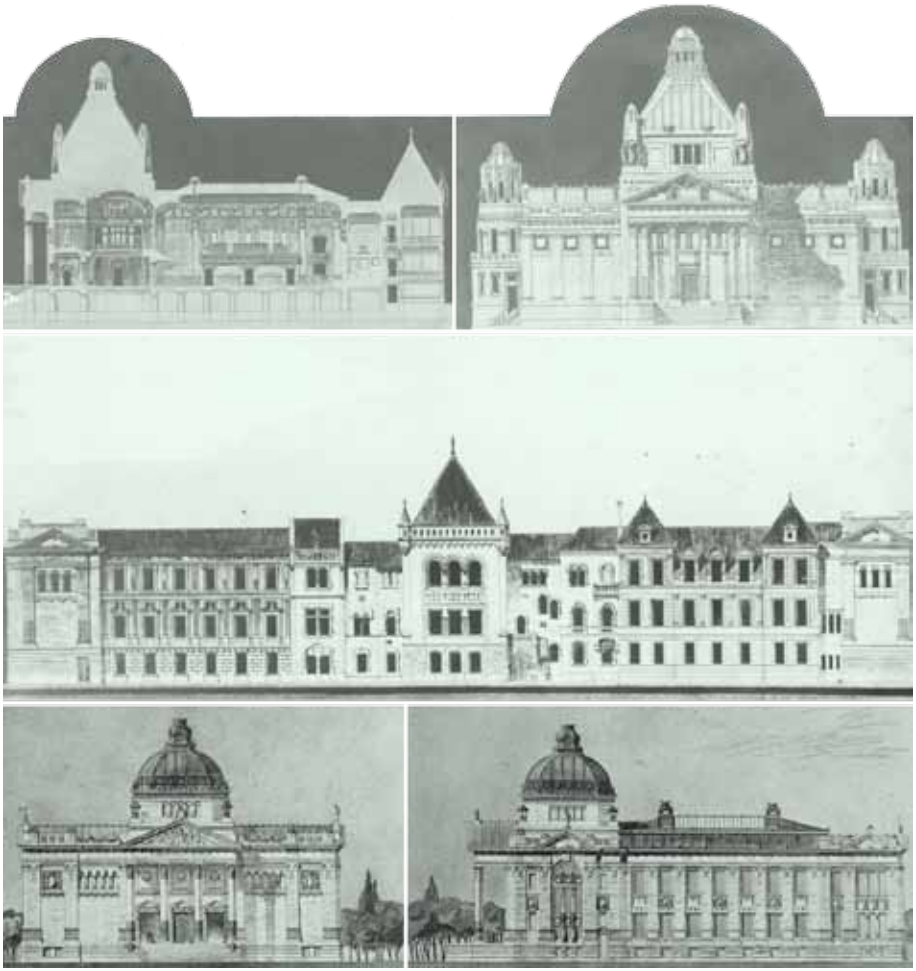

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Fragment ceramic decorat cu o siluetă umană

Fragmentul ceramic a fost donat Muzeului din Arad în anul 1967 de către învăţătorul din Sânpetru German, Anton Hamerak. Artefactul a fost descoperit accidental de către fraţii Molnar cu ocazia exploatării lutului din punctul „Cărămidărie" aflat în hotarul sud-vestic al localităţii Sânpetru German. După cum lesne se poate observa, piesa reprezintă un spectaculos fragment de pântec, al unui vas de mari dimensiuni; acesta este decorat cu o siluetă feminină, modelată în relief, din pasta vasului. Înălţimea acesteia este de 23,1 cm, lăţimea de 24,2 cm, iar grosimea de 4,6 cm. Ce am putea spune despre fragmentul nostru ceramic? Din păcate, nu prea multe. Lipsa contextului arheologic ne împiedică să oferim explicaţii privitoare la modul de folosinţă a vasului şi conjunctura în care acesta a fost utilizat. Cu toate că silueta feminină ce decorează recipientul are o certă încărcătură simbolică, aceasta va rămâne pentru totdeauna necunoscută. După cum lesne se poate observa, uneori arheologia nu poate oferi răspunsuri.

Nr. Inv. 14558

ARCHAEOLOGY

Pottery fragment decorated with a female figure

The pottery fragment was donated to the Arad Museum Complex in 1967 by the school teacher from Sânpetru German, Anton Hamerak. The artefact was accidentally discovered by the Molnar brothers while excavating clay at "Cărămidărie", a place within the south-western boundary of the Sânpetru German village. Easily noticeable, the piece is a spectacular belly fragment of a large vessel; it is decorated with a female figure, modelled in relief, of the vessel's clay. Its height is 23.1 cm, width 24.2 cm and thickness of 4.6 cm. What may be said about this pottery fragment? Unfortunately, not much. The lack of the archaeological context prohibits us to explain how the vessel was used and the conjecture of its use. Although the female figure decorating the recipient has a certain symbolic charge, it will forever remain unknown. Sometimes archaeology fails to provide accurate answers.

Inv. no. 14558

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Pandantiv

în formă de scut, cu un orificiu central şi altele patru mai mici, echidistante, dispuse în partea de sus. De o parte şi de alta a orificiului central prezintă două mici proeminenţe, realizate prin martelare. Lungimea: 2,4 cm; lăţimea părţii superioare: 1,3 cm; lăţimea zonei înguste: 1,2 cm; diametrul perforaţiei centrale: 0,4 cm; greutarea: 1,3 gr. Pandantivul a fost descoperit în cadrul cimitirului eneolitic timpuriu şi mijlociu de la Pecica "Est" (aprox. 4300-4100 BC), mai exact în zona toracelui defunctului cx. 101. Alături de acest pandantiv inventarul defunctului a mai constat din două vase ceramice şi mărgele din piatră. Având în vedere piesa din aur identificată alături de defunctul de sex feminin cu vârsta de 30-50 ani, putem preciza că aceasta făcea parte din elita socială a comunităţii respective.

Nr. Inv. 17962

ARCHAEOLOGY

Pendant

Shield-shaped pendant, with a central orifice and other four smaller, equally spaced, set in the upper part. On either side of the central orifice, it is fitted with two small projections, made by hammering. Length: 2.4 cm; upper part width: 1.3 cm; narrow area width: 1.2 cm; diameter of the central perforation: 0.4 cm; weight: 1.3 gr. The pendant was discovered in the early and middle Eneolithic cemetery from Pecica "East" (ca. 4300-4100 BC), more exactly in the chest area of the dead in burial feature 101. Beside this pendant, the grave goods also included two pottery vessels and stone beads. Given the golden piece identified beside the deceased female, aged between 30-50 years, it may be argued she was part of the social elite of respective community.

Inv. no. 17962

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Podoabă din aur

Piesa are formă conică, decorată spre bază printr-un registru format din patru linii concentrice, executate prin impresiune. Realizată din foiţă de aur, cu grosimea de 0,01 cm. Piesa este întreagă, cu partea interioară a bazei uşor deschisă încă din preistorie. Diametrul bazei: 3,1 × 3,4 cm; înălţimea: 2,3 cm; greutatea: 3,6 gr. Această podoabă face parte din inventarul funerar al mormântului cx. 142 descoperit în cadrul celui mai mare cimitir eneolitic timpuriu şi mijlociu din arealul intra-carpatic, cel de la Pecica "Est" (aprox. 4300-4100 BC). Mormântul ce aparţine unui bărbat matur, cu vârsta cuprinsă între 30 şi 50 de ani, a conţinut un inventar funerar bogat format din: două vase, un topor din cupru, o lamă din piatră şi o dăltiţă confecţionată din acelaşi material, un vârf de săgeată, o lamă din piatră de mari dimensiuni, podoaba de aur descrisă mai sus de noi şi mai multe oase de animale.

Nr. inv. 17958

ARCHAEOLOGY

Golden jewellery

Conical in shape, decorated by the base with a register of four concentric lines, made by impression. Made of golden leaf, 0.01 cm thick. The piece is intact, the inner side of the base slightly everted from prehistory. Base diameter: 3.1 × 3.4 cm; height: 2.3 cm; weight: 3.6 gr. The jewellery belongs to the grave goods of burial feature 142 discovered in the largest early and middle Eneolithic cemetery from the intra-Carpathian area, that at Pecica "East" (ca. 4300-4100 BC). The grave, of an adult male aged between 30 and 50 years was richly furnished, consisting of the following: two vessels, a copper axe, a stone blade and a chisel made of the same material, an arrowhead, a large stone blade, the piece of jewellery described here and several animal bones.

Inv. no. 17958

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Statuetă din lut

Printre numeroasele artefacte identificate în situl datat la finalul epocii bronzului de la Şagu "Situl A1_1" (aprox. 1500-1200 BC), se numără o mică statuetă descoperită în complexul arheologic cx. 81. Corpul statuetei are o formă dreptunghiulară, capul este bine reliefat şi mai îngust decât corpul, iar mâinile sunt dispuse la baza capului. Ochii şi gura sunt reprezentaţi prin adâncituri, iar nasul printr-o incizie. Partea superioară a corpului este ornamentată cu împunsături, iar partea inferioară cu incizii aproximativ verticale, ce par să sugereze o fustă. Spatele şi părţile laterale ale statuetei se caracterizează prin nefinisarea suprafeţelor. Ca dimensiuni are o lungime de 5,7 cm, o lăţime de 2,7 cm şi o grosime de 1,5 cm. Depunerea ei într-o groapă plină de bucăţi de cuptor, ceramică şi urme de arsură deschide o sumedenie de posibilităţi, care toate par a fi plauzibile. Este posibil ca statueta să reprezinte o jucărie, o zeitate, ori un membru al comunităţii? Cred că nu vom putea răspunde prea curând acestor întrebări, dar misterul şi suspansul desluşirii unei enigme ca aceasta pot fi la fel de satisfăcător precum răspunsul însuşi.

Nr. Inv. 17979

ARCHAEOLOGY

Figurine

Among the numerous artefacts identified in the site dated to the end of the Bronze Age from Şagu "A1_1 (ca. 1500-1200 BC), counts a small figurine discovered in the archaeological feature 81. The figurine body is in a rectangular shape, with well-marked head narrower than the body, while the hands are set by the base of the head. The eyes and mouth are rendered by grooves and the nose by incision. The upper body part is decorated by impressions, while that lower by approximately vertical incisions, which seem to suggest a skirt. The back and lateral sides of the figurine are characterised by unfinished surfaces. As regards the sizes, it is 5.7 cm long, 2.7 cm wide and 1.5 cm thick. Since it was deposited in a pit full of oven parts, pottery fragments and burning traces, a series of possibilities may be considered, all plausible. Was the figurine a toy, deity or a community member? It is impossible to say when exactly these questions may be given an accurate answer, nonetheless, the mystery and suspense of unravelling an enigma like this may be as satisfying as the answer itself.

Inv. no. 17979

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ARHEOLOGIE

Vas zoomorf

Piesa ilustrată reprezintă un vas zoomorf, în formă de berbec, descoperit în aşezarea epocii târzii a bronzului de la Şagu "Situl A1_1". Pântecul vasului este decorat cu caneluri şi incizii dispuse vertical; coloana vertebrală şi coada sunt reprezentate prin nervuri crestate. Coarnele încovoiate sunt decorate cu mici crestături. Ochii sunt realizaţi printr-o mică incizie circulară; picioarele din faţă au reliefate şi copitele, printr-o mică crestătură. Gura vasului este dispusă în partea dorsală a piesei. Vasul are o lungime de 19 cm, lăţime de 8,7 cm, înălţime de 10,6 cm, iar grosimea peretelui variază între 0,6 şi 0,7 cm. Remarcând priceperea desăvârşită a artizanului care a modelat această piesă din lut, ne întrebăm dacă acesta putea fi un locuitor al aşezării, ori poate un artizan itinerar, care îşi punea în practică abilităţile la solicitarea comanditarului?

Nr. Inv. 17978

ARCHAEOLOGY

Zoomorphic vessel

The illustrated piece is a zoomorphic vessel, ram-shaped, discovered in the Late Bronze Age settlement from "Site A1_1". The belly of the zoomorphic vessel is decorated with grooves and incisions set vertically; the spine and tail are represented by notched ribs. The curved horns are decorated with small notches. The eyes are rendered by a small circular incision; the front feet also have the hoofs marked, by a small notch. The vessel's mouth is set in the back side of the piece. It is 19 cm long, 8.7 cm wide, 10.6 cm high, while the thickness of the walls varies between 0.6 and 0.7 cm. Noting the accomplished craftsmanship of the artisan who modelled this clay piece, we wonder if he was a native to the settlement or a travelling artisan, practicing his abilities at the request of the orderer?

Inv. no. 17978

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ARHEOLOGIE

Vas de tip "butoi"

Vasul a fost probabil folosit pentru obţinerea untului. Acesta a fost descoperit în complexul arheologic cx. 20 din aşezarea epocii târzii a bronzului de la Şagu "Situl A1_1". Gura este amplasată în zona mediană a vasului, mai aproape de primul perete lateral. Pe interiorul celor doi pereţi laterali sunt prezente câte trei proeminenţe. Lutul din care a fost modelat vasul a fost degresat cu bobiţe de nisip, arderea lutului a fost făcută în lipsa oxigenului, fapt care a dat vasului o culoare brună. Înălțimea: 43 cm; diametru pântec: 21 × 21,5 cm; diametru perete lateral drept: 14,1 × 14/14,2 cm; diametru gură: 9,9 × 9,9 cm; grosime gură: 0,7 cm; grosime perete lateral stâng: 1,1 cm; grosime perete lateral drept: 1,8 cm. Din studierea acestor tipuri de vase, precum cel descris mai sus, putem lesne observa raritatea cu care apar în contextele arheologice. Cauzele acestui fapt pot fi multiple, de la utilizarea untului în contexte legate de sfera sacratilităţii şi până la apanajul unei elite, dar acestea cu greu pot fi demonstrate la nivelul actual al cercetării.

Nr. Inv. 17977

ARCHAEOLOGY

"Barrel"-shaped vessel

The vessel, likely used to obtain butter. It was discovered in the archaeological feature 20 from the Late Bronze settlement at Şagu "Site A1_1". The mouth is set midway the vessel, closer to the first side wall. On the interior of the two side walls, there are three projections each. The clay of which the vessel was modelled was tempered with sand grains, the clay firing occurring in lack of oxygen, which gave the brown colour to the vessel. Height: 43 cm; belly diameter: 21 × 21.5 cm; diameter right side wall: 14.1 × 14/14.2 cm; mouth diameter: 9.9 × 9.9 cm; mouth thickness: 0.7 cm; left side wall thickness: 1.1 cm; right side wall thickness: 1.8 cm. The study of these vessel types, like that described above, evidences their rare occurrence within archaeological contexts. The causes may be multiple, from butter use in contexts related to sacred milieus to the attribute of an elite, although these are difficult to prove in the current state of research.

Inv. no. 17977

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Topor cu disc şi spin

Piesa confecţionată din bronz s-a păstrat foarte bine, inclusiv spinul. Pe alocuri pot fi observate urmele rămase în urma procesului de turnare. Patina păstrată pe aproape toată suprafaţa piesei este verde închis, iar pe alocuri se pot observa urme de oxidare de culoare verde deschis. Lungimea: 18,3 cm; greutatea: 279 gr.
Piesa provine din mormântul cx. 92 descoperit în cimitirul epocii târzii a bronzului de la Pecica "Situl 14" (aprox. 1500-1300 BC). Alături de piesa descrisă, defunctul de sex masculin, cu vârsta cuprinsă între 40 şi 44 de ani a mai avut depuse în mormânt următoarele artefacte: două vase ceramice, un ac din bronz şi oase de animal. Având în vedere bogatul inventar funerar al acestui defunct, prezenţa unei arme, cât şi trăsăturile antropologice prezentate de individul nostru, putem afirma că ne aflăm în prezenţa unui mormânt de războinic.

Nr. Inv. 17976

ARCHAEOLOGY

Disc and spur headed axe

The artefact made of bronze survived very well, including the spur. Here and there, traces of the casting process are noticeable. The surviving patina on almost the entire surface of the piece is dark green, with occasional light green oxidizing traces. Length: 18.3 cm; weight: 279 gr. The piece comes from grave 92 discovered in the Late Bronze Age cemetery from Pecica "Site 14" (ca. 1500-1300 BC). Together with the described piece, the male dead, aged between 40 and 44 years had also deposited in the grave the following artefacts: two pottery vessels, a bronze needle and animal bones. Given the richly furnished grave, the presence of a weapon as well as the anthropologic features of the individual, we may argue it is the grave of a warrior.

Inv. no. 17976

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Spadă din bronz

Pe parcursul anului 1969, Iuliu Mate, locuitor al oraşului Pecica, oferă spre vânzare muzeului din Arad 100 de piese din bronz descoperite în punctul Pecica "Vii". Piesele respective, datate la finalul epocii bronzului, fac parte dintr-un depozit de bronzuri descoperit întâmplător. Printre piesele acestuia se numără şi o spadă foarte bine păstrată. Spada cu limbă de prindere a mânerului este decorată prin incizii adânci dispuse în jurul lamei. Lungime totală: 49,98 cm; lungimea lamei: 40,48 cm; lăţimea lamei 3,3 cm; grosimea: 0,76 cm; greutatea: 390,2 gr. Bogatele descoperiri arheologice din zona Pecicăi ne indică faptul că la finalul epocii bronzului, în acest areal funcţiona un centru de putere. Mai mult, descoperirea acestei spade ne întăreşte convingerea că pe aceste meleaguri au vieţuit personaje ce făceau parte din elita societăţii, similare cu cele imortalizate de Homer.

Nr. Inv. 14701

ARCHAEOLOGY

Bronze sword

In 1969, Iuliu Mate, inhabitant of the town at Pecica, offered for sale to the Museum of Arad 100 bronze pieces discovered in the place Pecica "Vineyards". Respective pieces, dating to the end of the Bronze Age, belong to a deposit of bronzes, discovered by chance. Among its pieces, like for instance, spearheads, daggers, pins, appliqués or bracelets, also counts a very well preserved sword. The sword with attachment tong of the grip is decorated with deep incisions set around the blade. Total length: 49.98 cm; blade length: 40.48 cm; blade width 3.3 cm; thickness: 0.76 cm; weight: 390.2 gr. The rich archaeological finds from the Pecica area evidence that by the end of the Bronze Age, a power centre had developed there. Furthermore, the find of this sword supports our belief that these lands were inhabited by individuals in the elite of the society, similar to those whom Homer made immortal.

Inv. no. 14701

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Vârf de săgeată

cu două aripioare, nervură mediană şi tub pentru tijă, descoperit în apropierea celui de-al treilea sistem de fortificare de la Sântana "Cetatea Veche". Patina piesei de culoare verde-deschis prezintă urme de oxidare feroasă. Înălţimea: 4,19 cm; lăţimea: 1,9 cm; diametrul maxim păstrat al tubului: 0,7 cm; greutatea: 3 gr. Săpăturile arheologice recente desfăşurate în fortificaţia epocii bronzului de la Sântana (aprox. 1450-1250 BC) au dus la identificarea a numeroase urme ale unui asediu. Printre dovezile ce susţin această afirmaţie se numără incendiul puternic care a distrus întreaga fortificaţie, rămăşiţe umane cu urme de traumatism şi prezenţa unor arme specifice unui asediu, ca de pildă vârfuri de săgeţi din bronz şi numeroase proiectile din lut ars de praştie. Atât vârful de săgeată, cât şi celelate artefacte evocate, ce au fost descoperite printre rămăşiţele incendiate, reflectă asedierea şi distrugerea definitivă a unei fortificaţii vechi de peste 3000 de ani.

Nr. Inv. 17409

ARCHAEOLOGY

Arrowhead

Bi-lobate arrowhead, middle ridge and socket for shaft discovered nearby the third fortification system at Sântana "Cetatea Veche". The light green patina of the piece displays traces of iron oxidation. Height: 4.19 cm; width: 1.9 cm; maximum surviving diameter of the socket: 0.7 cm; weight: 3 gr. Recent archaeological excavations conducted in the Bronze Age fortification at Sântana (ca. 1450-1250 BC) led to the identification of numerous traces of a siege. The supportive evidence counts the strong fire that destroyed the entire fortification, human bones with trauma traces and the presence of weapons specific to a siege, like for instance bronze arrowheads and many fired clay sling shots. Both the arrowhead as well as the other mentioned artefacts discovered among the fired remains reflect the siege and complete destruction of a 3000-years old fortification.

Inv. no. 17409

https://biblioteca-digitala.ro

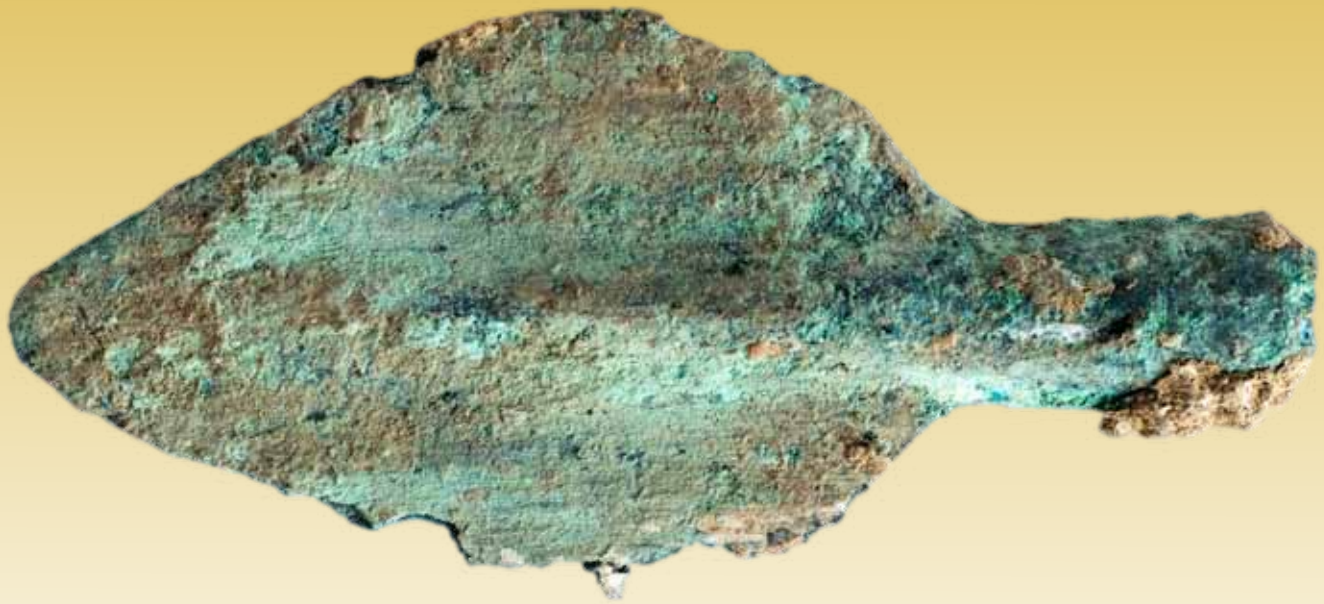

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Proiectil din lut ars

Piesa a fost descoperită printre rămăşiţele arse ale celui de-al treilea sistem de fortificare de la Sântana "Cetatea Veche". Piesa are formă conică, pasta este degresată cu material organic şi puţin pietriş, arderea este oxidantă, iar culoarea roşie-deschisă. Suprafaţa prezintă unele asperităţi, mici pori şi crăpături înguste. Pe corpul proiectilului sunt prezente câteva amprente de degete. Diametrul maxim: 8,3 cm; înălţimea: 8,2 cm; greutatea: 462 gr. Aparent banalul proiectil din lut propulsat cu ajutorul unei praştii a fost utilizat în asediul fortificaţiei epocii bronzului de la Sântana (aprox. 1450-1250 BC). Numeroasele proiectile descoperite aici par a fi o „invenție" a celor care au decis asedierea fortificaţiei de la Sântana. Noua tehnică de asediu presupune luptători special antrenați, o strategie de luptă și o organizare tactică demnă de un mare comandant militar. Nu credem că greșim dacă afirmăm că la Sântana au stat față în față două armate de profesioniști: unii care au construit și apărat o fortificație complexă de mari dimensiuni și alții care au știut cum să o cucerească.

Nr. Inv. 17975

ARCHAEOLOGY

Clay projectile

Fired clay projectile discovered among the fired remains of the third fortification system at Sântana "Cetatea Veche". The piece is conical, the fabric is tempered with organic material and little sand, the firing is oxidizing, while the colour is light red. The surface displays some irregularities, small pores and narrow cracks. On the projectile body are visible a few fingerprints. Maximum diameter: 8.3 cm; height: 8.2 cm; weight: 462 gr. The apparently prosaic clay projectile launched with the aid of a sling was used in the siege of the Bronze Age fortification at Sântana (ca. 1450-1250 BC). The many projectiles discovered there seem to be the "invention" of those who decided to siege the fortification at Sântana. The new siege technique supposed specially trained warriors, a battle strategy and tactical organization worthy of a great military commander. We believe we are not mistaken to argue that at Sântana stood face to face two professional armies: the ones who built and defended a large complex fortification and others who knew how to conquer it.

Inv. no. 17975

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Fibulă celtică

În colecția arheologică a muzeului se află un număr semnificativ de piese celtice. Printre acestea, se remarcă o fibulă de bronz, descoperită, probabil într-un mormânt, din zona Pecica – "Rovine", cu ocazia săpăturilor efectuate aici de Juhász Ferencz, în 1911.
Piesa, lungă de 6 cm, aflată în stare bună de conservare, face parte din categoria celor zoomorfe, piciorul ei reprezentând un cap de bovideu stilizat. Acest tip de fibulă are bune analogii în zona dunăreană a Serbiei de astăzi. Piesa de la Pecica este de inspirație iliră (sud-dunăreană) și poate fi datată în secolul IV î.d.Hr. Ea marchează, alături de alte piese, o direcție de migrare a celților în Transilvania. Menționăm faptul că, piesa a fost inclusă în monumentalul catalog "I Celti" care a însoțit expoziția omonimă, organizată la Milano în 1991.

Nr. inv. I.V. 1979

ARCHAEOLOGY

Celtic Fibula

In the archaeological collection of the museum there are a significant number of Celtic objects. Among them, is a bronze fibula, prob-ably discovered in a tomb, in the area of Pecica - "Rovine", on the occasion of the excavations carried out here by Juhász Ferencz in 1911. The 6 cm long, well-preserved piece is part of the zoomorphic category, with its leg representing a stylized bovine head. This type of fibula has good analogies in the Danube area of today's Serbia. The piece from Pecica is of Ilir (South-Danubian) inspiration and can be dated in the 4th century BC It marks, along with other discoveries, a direction through which the Celts migrated into Transylvania. We mention that the fibula was included in the monumental catalog "I Celti", which accompanied the homonym exhibition, held in Milan in 1991.

Inv. no. I.V. 1979

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ARHEOLOGIE

Vas celtic din bronz

În 1967, la limita de vest a cartierului Aradul Nou, în apropierea Mureşului, lucrările agricole au deranjat mai multe morminte celtice. Inventarul acestora a fost achiziţionat de muzeu. Cu această ocazie, a intrat în colecţie şi un vas mic, confecţionat din tablă subţire de bronz (înălţime: 6,6 cm). Se presupune că, acesta a fost importat din lumea mediteraneană greco-etruscă şi a făcut parte din inventarul unui mormânt de druid, fiind utilizat pentru păstrarea de poţiuni. Ca şi întreaga necropolă, piesa se datează în a doua jumătate a secolului IV î.d.Hr. şi reprezintă un unicat în Transilvania.

Nr. inv. I.V. 14574

ARCHAEOLOGY

Celtic bronze vessel

In 1967, at the western border of the Aradul Nou neighborhood, near the river Mureş, agricultural works disturbed sever-al Celtic graves. Their inventory was purchased by the museum. On this occasion, a small vessel made of a thin bronze sheet (height: 6.6 cm) came into the collection. It is supposed to have been imported from the Greek-Etruscan Mediterranean world and was part of the inventory of a Druid tomb, being used for keeping potions. Like the entire necropolis, the piece dates back to the second half of the 4th century BC and is unique in Transylvania.

Inv. no. I.V. 14574

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Urnă funerară dacică

Cercetările arheologice de la Săvârşin – "Cetăţuia", din 1985 – 1986, au dus la descoperirea unei mici necropole de incineraţie. Au fost cercetate 6 morminte. Mormântul 1 a conţinut o urnă tip vas borcan, lucrat cu mâna, înalt de 25 cm, acoperit cu o strachină (diametrul 32 cm). În interiorul urnei se aflau oase urmane parţial calcinate, cenuşă şi fragmente de cărbune. Locul de incinerare a fost descoperit în imediata vecinătate a mormântului. Necropola se datează în secolul IV î.d.Hr. şi aparţine primei faze a locuirii dacice de la poalele dealului "Cetăţuia". În fazele următoare locuirea se extinde, pe platoul din vârful dealului fiind ridicată o fortificaţie, care a fost distrusă în timpul războaielor daco-romane (101 – 102; 105 – 106 DHr).

Nr. inv. I.V. 16565/16618

ARCHAEOLOGY

Dacian funeral urn

The archaeological research at Săvârşin – "Cetăţuia", from 1985 to 1986, led to the discovery of a small incineration necropolis. Six graves have been investigated. Grave 1 contained a jar, a 25 cm high handmade jar, covered with a 32cm diameter straw. Inside the urn were partly calcined bones, ashes and fragments of coal. The place of incineration was discovered in the immediate vicinity of the tomb. The necropolis dates back to the 4th century BC and belongs to the first phase of Dacian dwelling at the foot of "Cetăţuia" hill. In the later stages, the settlement extends, a fortification being built on the plateau at the top of the hill, which was destroyed during the Dacian-Roman wars (101-102, 105-106 AD).

Inv. no. I.V. 16565/16618

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Tezaurul de la Șilindia

În 21 decembrie 1967, la Șilindia, a fost descoperit unul din cele mai mari tezaure monetare de pe teritoriul României. Condițiile descoperirii rămân neclare. Se vorbește de circa 800 de monede de argint (însumând o greutate de aproximativ 11 kg), care au fost găsite într-un vas de lut. În cele din urmă, muzeele din Arad și Oradea au recuperat 727 de piese. Este vorba de imitații după tetradrahme macedoniene emise de Filip al II-lea (359 – 336 î.d.Hr.). Covârșitoarea lor majoritate au pe avers capul lui Zeus iar pe revers imaginea unui personaj călare care ține în mână o făclie sau o ramură de măslin. Monedele au un diametru cuprins între 21 şi 28 mm şi o greutate de 13,9 – 14,4 g. Tezaurul pare să fi apaţinut unei comunităţi locale dacice care a început acumularea în a doua jumătate a secolului IV î.d.Hr.. el fiind îngropat către sfârşitul secolului II î.d.Hr.

Nr. inv. RN 590 - 954

ARCHAEOLOGY

The Șilindia coin hoard

On December 21st 1967, near Şilindia, one of the biggest coin hoards in Romania was discovered. The conditions its discovery remain unclear. There are about 800 silver coins (totaling about 11 kg) that were found in a clay pot. Finally, the museums in Arad and Oradea recovered 727 coins. These are imitations of Macedonian Philip II (359-336 BC) tetradrahmas. Most of them have the head of Zeus on the obverse, and on the reverse the image of a riding man who holds a lamp or olive branch in his hand. The coins have a diameter of 21 to 28 mm and a weight of 13.9 to 14.4 g. The treasure seems to have belonged to a local Dacian community that began accumulation in the second half of the 4th century BC, the hoard being buried towards the end of the 2nd century BC.

Inv. no. RN 590 - 954

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Vas "fructieră" dacic

Una din formele ceramicii dacice este tipul de vas cu un picior înalt care susţine o strachină, numit în mod curent "fructieră", în analogie cu forma asemnătoare utilizată astăzi. "Fructierele" apar deja în perioda preistorică, dar cunosc cea mai largă răspândire în secolele II î.d.Hr. – I d.Hr., devenind o formă ceramică tipică pentru civilizaţia dacică. Moda "fructierelor" este pusă în legătură prefaceri din viaţa spirituală a dacilor. Este de presupus că că acest tip de vas folosea la consumul mâncării. Mica "fructieră" (înălţime: 15 cm) alătură a fost descoperită în timpul săpăturilor arheologice din anul 1900 de la Pecica – "Şanţul Mare" (ipotetica Ziridava dacică) şi se datează la sfârşitul secolului II î.d.Hr.

Nr. inv. I.V. 163

ARCHAEOLOGY

Dacian "fruit bowl"

One of the Dacian ceramic types is the high-legged vessel that supports a straw, commonly called" fruit bowl", in analogy to the similar form used today. The "fruit bowls" already appear in the prehistoric period, but they are most widespread from the 2nd century BC until the first I AD, becoming a typical ceramic form for the Dacian civilization. The "fruit bowl" fashion is connected to transformations of the spiritual life of the Dacians. It is supposed that this type of dish used to eat. The small "fruit bowl" (height: 15 cm) was discovered during the archaeological excavations from the year 1900 in the site Pecica – "Şanţul Mare" (the hypothetical dacian Ziridava) and dates back to the end of the 2nd century BC

Inv. no. I.V. 163

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Monedă de aur romană

În toamna anului 1991, în raza comunei Șepreuș (AR), în timpul lucrărilor agricole, a fost descoperită o monedă de aur romană (aureus). Moneda, emisă de împăratul Augustus, în anul 5 î.d.Hr., cântărește 7,96 gr, are o puritate de 900 ‰ metal fin și se află într-o stare de conservare foarte bună. Aurei au mai fost descoperiți, în zona noastră, la: Neudorf (Augustus), Vărădia de Mureș (Nero) și Buhani (2 piese de la Marcus Aurelius). În peste 80 % din cazuri, aureii descoperiți în Dacia sunt asociați cu prezența militară romană. Astfel, monedele de la Șepreuș și Vărădia de Mureș indică, alături de alte artefacte, ocuparea zonei arădene de către armata romană, la sfârșitul primului război dacic (101 – 102 d.Hr.).

Nr. inv. 1127

ARCHAEOLOGY

Roman gold coin

In the autumn of 1991, a Roman gold (aureus) coin was discovered in the area of Şepreuş (AR), during the agricultural works. The coin issued by Emperor Augustus in the year 5 BC weighs 7.96 grams, has a purity of 900 ‰ fine metal and is in a very good state of preservation. Aurei were also discovered in our area at: Neudorf (Augustus), Vărădia de Mureş (Nero) and Buhani (2 pieces from Marcus Aurelius). In over 80% of the cases, the aurei found in Dacia are associated with the Roman military presence. Thus, the coins from Şepreuş and Vărădia de Mureş indicate, along with other artifacts, the occupation of the Arad area by the Roman army at the end of the first Dacian war (101-102 AD).

Inv. no. 1127

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Cărămidă ștampilată romană

În 1962, o descoperire accidentală, provenind din cimitirul romano-catolic Aradul Nou, a pus lumea științifică pe jar: cu ocazia săpării unei gropi de mormânt, a fost găsit un fragment de cărămidă cu ștampila "L IIII FF". Ștampila aparține unei legiuni romane care a participat la războaiele de cucerire a Daciei (101 – 102, 105 – 106): Legio IIII Flavia Felix. În imediata vecinătate a locului de descoperire au fost întreprinse investigații arheologice. Rezultatele au fost neconcludente, au apărut doar fragmente ceramice din prima epocă a fierului, daco-romane și sarmatice, datând din secolele II – IV d.Hr. In ciuda eforturilor specialiștilor, până în zi de astăzi, nu a putut fi explicată satisfăcător prezența acestui artefact în zona cimitirului din Aradul Nou.

Nr. inv. I.V. 14227

ARCHAEOLOGY

Roman stamped brick

In 1962, an accidental discovery, coming from the Roman Catholic cemetery Aradul Nou, put the scientific world on fire: while digging a grave hole, a piece of brick with the stamp "L IIII FF" was found. The stamp belongs to a Roman legion that participated in the Dacian Wars (101-102, 105-106): Legio IIII Flavia Felix. In the immediate vicinity of the discovery, archaeological investigations have been undertaken. The results were inconclusive, only ceramic fragments of the First Iron Age, Daco-Roman and Sarmatic, dating back to the 2nd-4th centuries AD appeared.
Despite the efforts of the specialists, until nowadays, the presence of this artifact in the area of Aradul Nou's cemetery could not be satisfactorily explained.

Inv. no. I V 14227

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Minerva de la Bulci

Unul din cele mai frumoase exponate ale secţiei de arheologie-istorie este un cap turnat în bronz, repezentând-o pe zeiţa înţelepciunii, Minerva. Piesa, înaltă de 26,4 cm, cântăreşte 6,2 kg. Prin înregistrarea sa în colecţia de arheologie, s-a insinuat ideea că, piesa a fost descoperită în situl arheologic Bulci – "Cetate" unde s-a presupus existenţa unei fortificaţii romane. Ca atare, ea fost socotită de provenienţă antică şi inclusă în expoziţia naţională "Capodopere de artă romană în România" (1995). O cercetare de arhivă recentă a demonstrat că, piesa într-adevăr provine de la Bulci, dar din castelul Mocioni, unde decora biblioteca, şi a ajuns la muzeu în urma naţionalizării (1954).

Nr. inv. 12.581

ARCHAEOLOGY

Minerva from Bulci

One of the most beautiful exhibits of the archeology-history section is a bronze head, representing the goddess of wisdom, Minerva. The piece, 26.4 cm high, weighs 6.2 kg. By recording it in the archeology collection, it was suggested that the piece was discovered in the archaeological site Bulci - "Cetate" where the existence of a Roman fortification was presumed. As such, it was considered as of ancient provenance and included in the national exhibition "Masterpieces of Roman Art in Romania" (1995). A recent archive research demonstrates that the piece really came from Bulci, but from the Mocioni castle, where it decorated the library, and got to the museum by nationalization (1954).

Inv. no. 12.581

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Oglindă de bronz

Piesa a fost descoperită într-un mormânt, în timpul săpăturilor efectuate de către Egon Dörner la Zădăreni (1957). Mormântul aparține unei necropole sarmatice, databile în perioada secolelor II – IV d.Hr. Oglinda va fi avut un ancadrament și un mâner de lemn care s-au descompus de-a lungul vremii. Obiceiul depunerii acestui tip de obiecte în morminte este frecvent la sarmați, încă din vremea în care erau așezați în nordul Mării Negre. Acest fel de depuneri funerare este asociat cu morminte de femei. Este de presupus că, spargerea oglinzii s-a produs în cadrul unui ritual petrecut odată cu înhumarea defunctei. Obiectul ca atare, este produsul unui atelier roman și ilustrează comerțul dintre Imperiu și lumea barbară de la granițele sale.

Nr. inv. 13452

ARCHAEOLOGY

Bronze mirror

The piece was discovered in a grave, during the excavations carried out by Egon Dörner at Zădăreni (1957). The tomb belongs to a Sarmatian necropolis, dating to the period 2nd – 4th centuries AD The mirror would have had a wooden anchoring and handle that have broken down over time. The habit of depositing this type of object in graves is often with Sarmatians, since the time they were settled in the North of the Black Sea. This kind of funeral deposition is associated with women's graves. It is supposed that the breaking of the mirror occurred within a ritual accompanying the inhumation of the deceased. The object as such, is the product of a Roman workshop and illustrates the trade between the Empire and the barbarian world at its borders

Inv. No 13452

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Pahar de sticlă

Paharul (tip Kowalksau/Straume IA) a fost descoperit întâmplător, în anul 1960, la nord de Șeitin, în locul numit "Imaș" și făcea parte din inventarul unui mormânt de inhumație orientat V-E, fiind însoțit de un vas bitronconic și de o fibulă de argint cu piciorul întors pe dedesubt. Piesa poate fi datată în intervalul cuprins între sfârșitul secolului IV d.Hr. și la începutul celui următor. Ea este un import din mediul roman și ilustrează continuitatea relațiior economice dintre Imperiu și zona Mureșului inferior. Atribuirea etnică este dificilă: poate fi vorba de o comunitate sarmatică târzie sau una germanică timpurie. Însă, cert este însă faptul că, trebuie asociată unui personaj cu statut social important din arealul în care a fost descoperită.

Nr. Inv.

ARCHAEOLOGY

Glass vessel

The glass (Kowalksau/Straume IA type) was accidentally discovered in 1960, North of Șeitin, in the place called "Imaş", and was part of the inventory of an W-E-oriented inhumation tomb, accompanied by a bitronconic vessel and a silver fibula with back below turned leg. The piece can be dated in the period from the end of the 4th century A.D. and at the beginning of the next one. It is an import from the Roman environment and illustrates the continuity of economic relations between the Empire and the lower Mureş area. Ethnic attribution is difficult: it may be a late Sarmatian or early Germanic community. However, it is certain that it must be associated with a character of important social status in the area in which it was discovered.

Inv. no.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Vas ceramic decorat cu palmete

Vasul a fost descoperit de arheologul arădean Egon Dörner în timpul săpăturilor din 1975 – 1977, efectuate în nord-estul comunei Felnac. Inițial, piesa a fost interpretată drept vas de provizii și datată în secolul VII d.Hr. Cercetările ulterioare au demonstrat că, acest tip de vas aparține categoriei celor de gătit, modelate la roata înceată, în perioada sarmatică târzie (sec. IV – V d.Hr.). Semnificația deosebită a piesei constă atât în compoziția pastei cât și din ornamentația ei. Compoziția indică existența comerțului de materii prime pe linia Mureșului. Decorul, constând dintr-o bandă de linii incizate și cinci frunze imprimate cu o matriță, îi asigură unicitatea. Ca atare, se poate presupune că, a avut utilități rituale sau reprezintă, pur și simplu, un exemplu de inventivitate a unui olar local.

Nr. inv. 16099

ARCHAEOLOGY

Ceramic vessel decorated with palmettes

The vessel was discovered by the archaeologist Egon Dörner during excavations from 1975 to 1977, carried out in the North-East of Felnac village. Originally, the piece was interpreted as a supply vessel and dated in the 7th century AD Subsequent research has shown that this type of vessel belongs to the category of those dedicated to cooking, modeled on the slow wheel, in the late Sarmatian period (4th - 5th centuries A.D). The special significance of the piece consists both in the composition of the paste and its ornamentation. The composition indicates the existence of a commercial network of raw materials on the Mureş line. The decor, consisting of a strip of incised lines and five leaves printed with a mold, ensures its uniqueness. As such, one can assume that it had ritual utilities or simply represents an example of local pottery inventiveness.

Inv. No 16099

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Vas cu tub de scurgere

Arhetipul acestei forme ceramice provine din stepele nord-pontice. Ingeniozitatea care îi incumbă constă în aceea că, utilizatorul poate consuma lichidul din interiorul vasului prin intermediul canalului de scurgere inclus în toarta vasului. Descoperit la Periam (TM), în condiții incerte, vasul se poate data în prima jumătate a secolului V d.Hr. Este foarte probabil că, provine dintr-un mormânt sarmatic și a fost produs într-un atelier din local. O analogie perfectă a fost descoperită la Apátfalva (HU), la 25 km în aval, într-un mormânt sarmatic. Importanța sa istorică rezidă în faptul că documentează o formă ceramică aparte precum și complexitatea peisajului etnic în zona Mureșului inferior din vremea stăpânirii hunice.

Nr. Inv. 14472

ARCHAEOLOGY

Vessel with drainage tube

The archetype of this ceramic form comes from the north-pontic steppes. The ingenuity that lies in it consists in the fact that the user can consume the liquid inside the vessel through the drainage channel included in the handle of the vessel. Discovered at Periam (TM), under uncertain conditions, the pot can be dated in the first half of the 5th century AD It is very likely that it comes from a sarmatic grave and was produced in a local workshop. A perfect analogy was discovered at Apátfalva (HU), 25 km downstream, in a Sarmatian grave. Its historical significance lies in the fact that it documents a particular ceramic form and the complexity of the ethnic landscape in the lower Mureş area from the time of the Hun rule.

Inv. no. 14472

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Cataramă de bronz

În timpul săpăturilor arheologice întreprinse în situl de la Pecica - "Șanțul Mare", între anii 1898 şi 1902, László Dömötör a descoperit, între altele, un mormânt de inhumație, din care a cules o cataramă de bronz. Este vorba de o piesă de mici dimensiuni (4,8 x 2,5 cm). Preț de peste jumătate de secol, aceasta a fost ignorată de specialiști. Când, în cele din urmă, a fost redescoperită, a fost datată în intervalul 568 – 600 d.Hr. și atribuită mediului gepid. Ulterior, a fost subliniat caracterul ei ei creștin, atribuirea etnică fiind pusă în discuție. Tehnic vorbind, piesa este de proveniență bizantină și exprimă factual replicarea creștinismului în arta minoră. Acestea sunt singurele afirmații argumentabile științific.

Nr. inv. I.V. 1968

ARCHAEOLOGY

Bronze belt buckle

During the archaeological excavations in the site from Pecica - "Șanțul Mare", between 1898 and 1902, László Dömötör discovered, among other things, an inhumation tomb, from which he collected a bronze buckle. It's a small piece (4.8 x 2.5 cm). Over half a century, it was ignored by specialists. When it was finally rediscovered, it was dated between 568 and 600 AD and assigned to the gepid environment. Subsequently, its Christian character was emphasized, the ethnic attribution being questioned. Technically speaking, the piece is of Byzantine origin and expresses factually the replication of Christianity in minor art. These are the only scientifically sustainable statements.

Inv. no. I.V. 1968

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Tipar

Primele descoperiri atribuite perioadei migrațiilor din zona Felnacului sunt semnalate la finele secolului XIX, publicate ulterior într-o serie de articole. Din cele 44 de tipare descoperite la Felnac în inventarul unui mormânt, unul singur s-a păstrat în colecția muzeului din Arad, care pare să fi fost folosit la realizarea limbilor de curea. Descoperirea se încadrează într-un repertoriu de doar 14 morminte, ce pot fi atribuite unor meșteri toreuți din întregul bazin carpatic. Atribuirea inventarului unui orfevru a fost deja general acceptată în literatura de specialitate, datarea în prima treime a secolului al VII-lea fiind făcută pe baza analogiilor cu descoperiri din regiuni învecinate. Atribuirea întregului inventar unui meșter ne poate sugera considerația și aprecierea de care se bucurau acești artizani în lumea avară.

Nr. inv. 1832

ARCHAEOLOGY

Mould

The first finds ascribed to the Migration Period in the Felnac area are reported by the end of the 19th century, later published in a series of articles. Of the 44 moulds discovered at Felnac among grave goods, just one was preserved in the collections of the Arad Museum Complex, which seems to have been used in the making of belt tongues. The find frames a repertory of only 14 graves that may be ascribed to goldsmiths from the entire Carpathian basin. The fact that the grave goods are specific to a blacksmith's grave has been already generally accepted in the specialty literature, the dating to the first third of the 7th century being made based on parallels with finds from neighbouring regions. Ascribing the entire furnishing of the grave to an artisan are indicative of the high esteem and appreciation that these artisans enjoyed in the world of the Avars.

Inv. no. 1832

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Vas oală cu decor

Punctul "Pârneavă" este localizat pe partea terminală a unei terase din zona de NV a Zăbraniului. În urma cercetărilor de suprafaţă şi arheologice efectuate între anii 1972-1975 au putut fi recuperate informaţii şi materiale dintr-o aşezare medievală timpurie (sec. IX-X). Se remarcă ceramica realizată la roată înceată, cu degresant de nisip cu bobul mare şi decor constând din linii paralele şi în valuri. Dintre acestea iese în evidență un vas oală reîntregit, care după urmele de ardere secundară disparate de la interior și exterior ar putea indica utilizarea cel mai probabil la gătit sau păstrarea alimentelor. Pe lângă mărime, vasul prezintă un decor compus, realizat înainte de ardere imediat sub gâtul scurt. Este vorba de două benzi de linii în valuri, sub care s-a realizat o bandă de incizii oblice.

Nr. inv.

ARCHAEOLOGY

Decorated pot of Zăbrani

The site at "Pârneavă" lies by the end of a terrace in the NW area of Zăbrani. Field and archaeological investigations carried out between 1972-1975 yielded information and materials of an early medieval settlement (9th – 10th century). Noteworthy is the slow wheel-thrown pottery, with large grain sand temper and decoration consisting of parallel and wave lines. Amongst, worth mentioning is a restored pot, which according to the disparate sooting traces on both the interior and exterior evidence its most likely use for cooking or food storage. Beside its size, the pot displays a composed decoration, made prior firing just below the short neck, namely two registers of wavy lines, with a register of oblique incisions underneath.

Inv. no.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Sabie

În vara anului 1964 muncitori de la G.A.S. Ceala au găsit pe o terasă a Mureşului, la scoaterea de nisip şi prundiş mai multe obiecte de metal lângă un schelet uman, distrus de la bazin în sus în timpul lucrărilor. Inventarul recuperat a constat din: două scăriţe, o zăbală, o cataramă, un cui? şi un cuţit toate de fier, un întăritor de arc din os, un inel cu şaton de bronz şi o lamă de spadă din fier. Din acelaşi loc au fost recuperate prin achiziţie o sabie cu gardă masivă de bronz decorată, cu mânerul îndoit spre partea opusă lamei. Capetele gărzii se termină circular, decorul constând dintr-o reţea de linii verticale despărţite de o linie orizontală, trasată de la un capăt la altul. În partea centrală a gărzii se află un buton în formă de stea cu patru colţuri. Alte două piese provin probabil de la aceaşi sabie, o tijă concavă cu extremităţile îndoite în sus şi decor floral, precum şi capătul-manşon al mânerului sabiei, tot cu decor floral. Sabia pare să fi aparţinut unui personaj ce ocupa o poziţie socială importantă, probabil un anume rang militar în cadrul suitelor militare maghiare. (Sec. X)

Nr. inv. 14374, 14382/a-b

ARCHAEOLOGY

Sword

In the summer of 1964, workers with G.A.S. Ceala identified on a Mureş river terrace, when excavating sand and gravel several metal objects that lay nearby a human skeleton, destroyed from pelvis upward during the works. The recovered grave goods contained the following: two stirrups, a bit, a buckle, a needle? and a knife, all of iron, a bow bone stiffener, a ring with bronze bezel and a blade of an iron sword. From the same place were retrieved by acquisition a sword with massive decorated guard, grip bent towards the opposite part of the blade. The guard extremities end circularly, decoration consisting of a network of vertical lines divided by a horizontal line, traced from one end to another. In the central part of the guard, there is a knob in the shape of a star with four corners. Other two pieces likely come from the same sword, a concave rod with upward bent extremities and floral decoration, as well as the end-socket of the sword grip, with floral decoration as well. The sword seems to have belonged to an individual of an important social standing, likely a certain military rank among the Hungarian military retainers. (10th century)

Inv. no. 14374, 14382/a-b

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Mozaicul de la mănăstirea Bizere (sec. XII)

Cercetările arheologice de la Frumușeni au permis pe lângă descoperirea unor componentele arhitectonice, cultură materială foarte diversificată, incinte cimiteriale (de peste 200 de morminte), la dezvelirea în anul 2003 în biserica mănăstirii a două suprafețe, de mărimi diferite, dintr-un mozaic pavimental de o certă valoare artistică. Primul mozaic, denumit și cel mare (4.5 x 1.5 m), a fost descoperit în partea vestică a bisericii, fiind compus din trei panouri aproximativ pătrate, împărțite la rândui în patru trapeze unite central printr-un pătrat decorat cu câte o floare. Fiecare dintre aceste panouri au fost delimitate prin benzi decorative care cuprind diferite forme geometrice, iar în interiorul trapezelor fiind realizate variate figuri de bestiar real sau fantastic, ori motive vegetale compuse. Al doilea mozaic, zis și cel mic (1.6 x 1.5 m), a fost descoperit în absida navei laterale sudice a bisericii, fiind compus doar din motive geometrice și florale policrome.

ARCHAEOLOGY

Mosaic from the monastery of Bizere (12th century)

The archaeological research conducted at Frumușeni resulted in the identification, beside certain architectonical parts, a highly diversified material culture and cemetery enclosures (with over 200 graves), of two surfaces uncovered in 2003 in the monastery church, different in sizes, which belonged to a pavement mosaic of definite artistic value. The first mosaic, also termed the large mosaic (4.5 x 1.5 m), was identified in the western part of the church, being composed of three almost square panels divided into four trapezoids joined centrally by a decorative square decorated each with a flower. Each of these boards were delimited by decorative registers, which include various geometric patterns, while on the interior the trapezoids were decorated with various figures of real or mythical bestiary, or composed vegetal motifs. The second mosaic, also termed the small mosaic (1.6 x 1.5 m), was discovered in the absis of the southern side nave of the church, being composed of only geometric patterns and polychrome vegetal motifs.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Inel cu inscripția DUX POVSA Cladova

Punctul Dealul Carierei este situat pe partea stângă a văii Cladovei pe o terminaţie de deal. Existenţa unor ruine aici a fost semnalată deja de istoricii maghiari din secolul XIX. Importanța așezării medievale de la Cladova a fost dată de descoperirile realizate pe parcursul ultimului sfert de veac al secolului XX. Din numărul foarte mare de contexte și mai ales artefacte recuperate se remarcă un inel sigilar de argint, descoperit în atelierul nr. 3, din secțiunea S VII, alături de un dinar de argint, bătut la St. Veit de Bernard II ducele Carinthiei (1202-1256). Inelul poartă inscripția unui personaj important după titulatura de dus / dux, probabil prescurtare a unui titlu, fie pentru D/OMIN/VS, fie DVX. Datarea spre mijlocul secolului al XIII-lea a fost asigurată de descoperirea pe lângă monedă și a altor artefacte, precum piese de fier sau fragmente ceramice. Contextul în care a fost descoperită această piesă ar putea sugera sfârșitul tragic atât al purtătorului, dar și al comunității, una din cauze putând fi chiar invazia mongolă din 1241.

Nr. inv. 16416.

ARCHAEOLOGY

Ring inscribed DUX POVSA Cladova

The site of Dealul Carierei lies on the left side of the Cladova valley, on a hill termination. The existence of ruins there had been already reported by the 19th-century Hungarian historians. The importance of the medieval settlement from Cladova was given by the finds it yielded over the last quarter of the 20th century. Among the very large number of contexts and especially retrieved artefacts counts a silver signet ring, discovered in workshop 3, from surface S VII, together with a silver denar, struck at St. Veit by Duke Bernhard II of Carinthia (1202-1256). The ring bears the inscription of an important individual according to his title of dus / dux, likely a short version of a title, either for D/OMIN/VS or DVX. The dating towards mid 13th century was supported by the find near the coin of other artefacts as well, like iron pieces or potshards. The context in which the piece was found might suggest the tragic demise of both the bearer as well as the community, one of the causes might be precisely the Mongol invasion of 1241.

Inv. no. 16416

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Căzănel

Interesul pentru vestigiile aflate în hotarul Bulciului coboară în timp până în secolul XIX. La începutul secolului al XIX-lea aici s-a descoperit clopotul cu inscripţia abatelui Dominic, de la 1468, aflat acum în Muzeul Naţional Ungar din Budapesta. Pe parcursul secolului al XX-lea, la faţa locului s-au desfăşurat mai multe campanii arheologice care au dus la descoperirea unor părți din vechea mănăstire medievală. Dintre artefactele recuperate se numără și o parte dintr-un căzănel de lut, folosit fie la pregătirea, fie la păstrarea alimentelor. Acest tip de vase a fost unul tipic perioadei secolelor XI-XIII la populațiile din Bazinul Carpatic, cu pereți drepți sau de formă bitronconică, fiind des întâlnit în cele mai diverse medii. Ceea ce îl face puțin mai deosebit pe cel descoperit la Bulci este decorul realizat prin incizie înainte de ardere, constând în mici valuri realizate imediat sub buza vasului.

Nr. inv. 16140

ARCHAEOLOGY

Small cauldron

Interest for the remains within the boundary of the Bulci village dates as early as the 19th century. By early 19th century, there was discovered the bell with the inscription of abbot Dominic, from 1468, now in the collections of the Hungarian National Museum in Budapest. In the 20th century, on site were conducted several archaeological campaigns, which led to the discovery of some parts of the old medieval monastery. Among the retrieved artefacts counts part of a small clay cauldron, used either for cooking or storing food. This vessel type was typical for the period of the 11th-13th century with the populace from the Carpathian Basin. It has vertical or biconical walls and is often found in most diverse environments. The specimen identified at Bulci is noteworthy by its incised decoration made prior firing, consisting of small waves made just below the vessel rim.

Inv. no. 16140

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARHEOLOGIE

Tezaurul de la Sâmbăteni

În anul 1971 pe raza satului Sâmbăteni a fost descoperit un tezaur compus din 386 de monete și 19 obiecte de podoabă (cercei cu pandantiv, inele de tâmplă, inele, brăţări, broşe) şi două accesorii vestimentare (catarame). Importanţa aşezării de la Sâmbăteni (forum Zumbuth) încă din perioada timpurie a Evului Mediu, menţionat ca târg (oppidum) la 1138 este confirmată şi de această descoperire. Aflat pe una din rutele comerciale intens folosite mai ales în transportul sării, tezaurul a putut aparţine unor călători străini, negustori, meseriaşi, oşteni sau localnici înstăriţi de prin părţile locului, care datorită nesiguranţei sau primejdiilor vremelnice şi-au ascuns avutul, pe care nu şi l-au mai recuperat ulterior. Prezenţa monetelor de tip Friesach sunt un indiciu al existenţei unor relaţii comerciale în acest spaţiu, aceasta fiind moneta forte folosită în tranzacţii la începutul secolului XIII.

Nr. inv. M.F. 4769-4794
Nr. inv. M.F. 4590-4768

ARCHAEOLOGY

The hoard of Sâmbăteni

In 1971, within the range of the village of Sâmbăteni was discovered a hoard composed of 386 coins and 19 jewellery pieces (earrings with pendants, temple rings, rings, bracelets, brooches) and two dress accessories (buckles). The importance of the settlement of Sâmbăteni (forum Zumbuth) as early as the early Middle Ages, recorded as burg (oppidum) from 1138, is further confirmed by this find. Lying on one of the extensively used trading routes, used especially for salt carriage, the hoard might have belonged to some foreign travellers, traders, artisans, warriors or wealthy inhabitants of the areas nearby, who owing to insecurity or temporary turmoil hid their fortune, which they never recovered later. The presence of Friesach type coins evidence extant trading relations in this region, as it is the coin mostly used in commercial transactions by early 13th century.

Inv. no. M.F. 4769-4794
Inv. no. M.F. 4590-4768

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Ancadrament gotic Tauț

Cercetările arheologice de la Tauț au dus la dezvelirea unei biserici de sat construite în etape succesive, de-a lungul întregului Ev Mediu. Intervenţiile care au urmat etapei iniţiale de ridicare, atribuite fazei romanice, continuată cu extinderea și reconstrucția din faza gotică, au condus la concluzia că, pe durata a aproape patru secole, edificiul a suferit modificări la intervale destul de mici de timp. Cu toate că a fost o biserică de sat, grija stăpânilor locului și a comunității s-a tradus prin înfrumusețarea edificiului de cult și cu diverse elemente arhitectonice. O astfel de componentă arhitectonică, și anume un ancadrament de fereastră a fost descoperit pe latura vestică a bisericii. Fragmentele recuperate permit reconstituirea unui ancadrament tipic goticului târziu, închis în arc frânt, cu decoruri flamboaiate. Pe lângă dimensiunile greoaie şi profilul primitiv, datarea târzie (sfârțitul secolului al XV-lea și începutul sec. al XVI-lea) mai poate fi susținută şi de rozeta – care orna partea exterioară a ferestrei – aplicată pe mijlocul axei traversei orizontale.

Nr. inv. 17201-17202

ARCHAEOLOGY

Gothic window frame of Tauț

The archaeological excavations performed at Tauț led to the unveiling of a village church built over successive stages, along the entire Middle Ages. Interventions subsequent to the original building stage, ascribed to the Romanesque phase, continued with the extension and reconstruction in the Gothic stage, led to the conclusion that, over almost four centuries, the building underwent changes at rather small time intervals. Although it was a village church, the care of the masters of the place and community translated into the embellishment of the cult edifice also with various architectonic elements. Such an architectonic part, namely a window frame was discovered on the western side of the church. The retrieved fragments allow the reconstruction of a frame typical to the late Gothic period, enclosed in the pointed arch, with flamboyant decoration. Beside the bulky sizes and primitive profile, the late dating (end of the 15th century – early 16th century) may also be supported by the rosette – which decorated the outer part of the window – applied midway the horizontal girder axis.

Inv. no. 17201-17202

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Sfeșnice de la minaretul din Ineu

Ineul s-a aflat sub ocupaţie turcească între anii 1566 – 1595 şi 1658 – 1693. Ocupația otomană a cetății și-a pus cu siguranță amprenta asupra unor aspecte legate de sistemul defensiv, dar și organizarea internă. Merită menționată în acest context moscheea ridicată la sud-vest de castel, în incinta mare de tip italian. Stăpânirea otomană s-a întins asupra întregului Banat și a unor zone importante din Crișana, fiind perioada de maximă extindere teritorial-administrativă a vilayetul de Timișoara, care era compus din opt sandjakuri. Cu toate că are în spate un trecut istoric bogat, puține artefacte au putut fi recuperate de-a lungul vremii fie din zona cetății, fie din spațiile învecinate. În colecția muzeului se remarcă două sfeșnice, naționalizate în perioada comunistă. Ele reamintesc de stăpânirea pentru mai bine de un veac a acestor meleaguri de către turci, care și-au făcut simțită prezența și prin religia lor musulmană.

Nr. inv. M.F. 782-783

ARCHAEOLOGY

Candelabrums from the minaret of Ineu

Ineu was under Turkish control between 1566 – 1595 and 1658 – 1693. The Ottoman occupation of the fortress definitely left its mark on certain aspects related to the defensive system yet also on the internal layout. Worthy of note in this context is the mosque built south-west the castle, in the large Italian type enclosure. The Ottoman rule extended over entire Banat and some important areas of Crișana, being the period of maximum territorial-administrative extension of the vilayet of Timișoara, which was composed of eight sanjaks. Although it has a rich history past, few artefacts could be retrieved over the time either from the fortress area or the neighbouring spaces. In the Museum collection noteworthy are two candelabrums, nationalised in the Communist period. They are reminiscent of a more over one century control of these lands by the Turks, which made their presence felt also by their Muslim religion.

Inv. no. M.F. 782-783

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ARHEOLOGIE

Tezaurul de la Groșii Noi

Tezaurul de la Groşii Noi a fost descoperit la săparea unei fântâni pe malul drept al unei văi, mic afluent nordic al Mureșului în zona Cleciova, la ieșirea din sat spre munții Zărandului, în ziua de 27 iunie 2007. Tezaurul conţine un inel și 210 monede, emisiuni ale Principatului Transilvaniei, Regatului Ungariei, Imperiului Romano-German, Regatului Poloniei, Regatului Suediei, Ţărilor de Jos spaniole, Republicii Provinciilor Unite, Regatului Franţei, oraşului Ragusa şi Imperiului Otoman. Ascunderea tezaurului de la Groșii Noi spre finele deceniului nouă al secolului al XVII-lea pare să se fi făcut în grabă, pe o arteră secundară care lega spațiul Mureșului de cel al Crișului Alb, foarte probabil datorită acestor stări conflictuale permanente de la granița dintre Principat și regiunile stăpânite de turci.

Nr. inv. M.F. 5730-5739
Nr. inv. M.F. 5940

ARCHAEOLOGY

The hoard of Groșii Noi

The hoard of Groşii Noi was discovered during a well excavation on the right bank of a valley, small northern tributary of the Mureș river in Cleciova area, at the exit from the village towards the Mountains of Zărand, on the 27th of June 2007. The hoard contains a ring and 210 coins, issues of the Principality of Transylvania, the Kingdom of Hungary, the Holy-Roman, the Kingdom of Poland, the Swedish Empire, the Spanish Netherlands, the United Provinces, the Kingdom of France, the Republic of Ragusa and the Ottoman Empire. The hoard of Groșii Noi was buried towards the end of the ninth decade of the 17th century rather hastily, on a secondary artery which connected the space of Mureș river area with that of Crișul Alb river area, very likely owing to the constant conflict state by the border between the Principality and the regions inhabited by the Turks.

Inv. no. M.F. 5730-5739
Inv. no. M.F. 5940

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Cetatea Lipovei
Planul Cetății Lipova în Evul Mediu

Vestita așezare de pe malul stâng al Mureșului are o istorie fascinantă și o importanță strategică deosebită: ca „poartă a Transilvaniei spre șesul Panonic". În 27 August 1529 principele transilvan Ioan Zapolya declară Lipova „oraș liber regesc", cu aceleași privilegii ca și ale Budei. În anul 1540 Cetatea Lipovei revine Isabelei, soția lui Zapolya, care locuiește aici un timp mai îndelungat.În octombrie 1551 turcii vor cucerii Cetatea și orașul Lipova urmând ca, din anul 1552 Lipova să devină sediu de sangeac în cadrul pașalâcului din Timișoara. La data de 7 septembrie 1695 trupele imperiale atacă și cuceresc cetatea Lipovei, turcii stau 6 zile în cetate după care o aruncă în aer. Cetatea își încetează existența iar orașul decade încet .

Inv. 1683

MODERN HISTORY

Fortress of Lipova
Plan of the Medieval Fortress of Lipova

The famous settlement on the left bank of the Mureș river has a fascinating history and is of a special strategic importance: as "Transylvanian gate to the Great Hungarian Plain". On the 27th of August 1529, John Zapolya, Price of Transylvania declares Lipova "Royal free city", with the same privileges as Buda. In 1540, the Fortress of Lipova is given to Isabella, the spouse of Zapolya, who inhabits there for a long time. In October 1551, the Turks conquer the Fortress and the town at Lipova, while from 1552 Lipova would become the seat of a sanjak in the pashalik of Timișoara. On the 7th September 1695 the imperial troops attack and conquer the Fortress of Lipova, the Turks remain in the fortress for six day after which they blow it up. The Fortress ceases to exist, while the town slowly decayed.

Inv. no. 1683

https://biblioteca-digitala.ro

CETATEA LIPOVA.

Reconstituire din sec XVII-XVIII de Eisenkolb Aurel pe baza ruinelor cetății și a lucrării lui Ricaut.

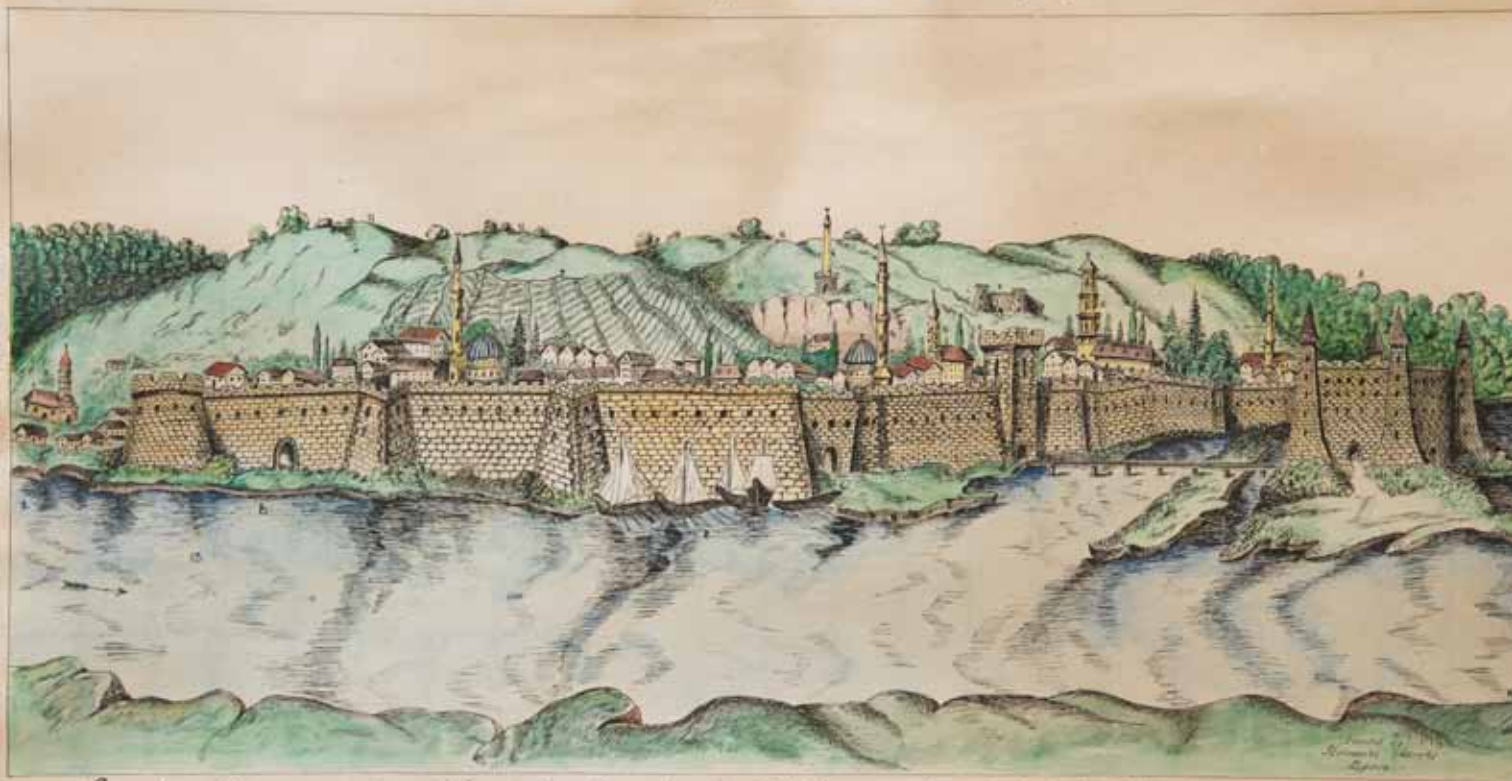

Legenda: 1. Poarta superioară a zidului ... 2. Casele turcești ... 3. Pivnițele Lipovei ... 4. Locuința lui Serif Mahomed ... 5. Cetățea ... 6. Orologiul ... 7. Mănăstirea ... 8. Cetățea ... 9. Biserica ... 10. Locul de execuție ... 11. Poarta ...

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Carabină cu cremene

Carabina cu cremene şi rotiţe, cu ţeavă tronco-octogonală, ghintuită are montate piesele pentru luarea liniei de ochire, înălţător, foaie crestată cu talpa prelungită spre gură şi cătare; spre gură şi la culată se află ornamente vegetale gravate. Mecanismul de dare a focului este complet, cel de declanşare incomplet. Patul, sculptat la partea superioară, dreaptă, şi ulucul sunt din lemn, iar la partea inferioară are un lăcaş de fixare a bătătorului din lemn, cu trei brăţări din alamă. În dreapta patului, lăcaşul cu capac glisant este deteriorat. În apropierea mecanismului de dare a focului sunt două rozete circulare din os gravat. Valoarea ei deosebită, pentru istoria armelor de foc din ½ sec. XVII-înc. XVIII, au recomandat-o pentru a fi clasată în categoria juridică tezaur.

MF 3036

MODERN HISTORY

Flintlock carbine

Carbine with flint and wheels, with swamped octagonal barrel, rifled, fitted with the pieces for the aim, rear sight, fixed blade with bed plate extended towards the muzzle and front sight; by the muzzle and breech vegetal patterns are engraved. The firing mechanism is complete, while the trigger is incomplete. The stock, sculpted in the upper right side, and the shoot are of wood, while in the lower part there is a slot for attaching the wooden ramrod. To the right of the stock, the slot is damaged. Near the firing mechanism there are two circular rosettes of engraved bone. Its special value for the history of firearms of the second half of the 17th century – early 18th century frames it in the treasury legal class.

MF 3036

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Lada breaslei unite a lăcătușilor și tâmplarilor

Atestate în zona Aradului încă din veacul al XVI-lea, breslele și-au intensificat activitatea în secolele XVIII-XIX. Breasla unită a lăcătușilor și tâmplarilor a fost atestată documentar în 13 noiembrie 1761. Lada breaslei tâmplarilor datează din anul 1791, an intarsiat pe una din părțile laterale mari, într-un chemar „V• H: 17", într-un cerc „O˝/Z• M• /M• S•", într-un chenar „J• K•/91" și „AD: P.M.:", „G. F: H.S:", în mijloc aflându-se însemnul breslei și inițialele „P/L". Confecționată într-un atelier arădean, are în interior, sub capac, o cheie. În ea s-au păstrat obiectele de valoare ale breslei (privilegii regale, cărți de călătorie, bani, sigiliul). Desființate în 1872, breslele reprezintă un simbol al meșteșugarilor arădeni de odinioară.

MF 307

MODERN HISTORY

Chest of the United Guild of Locksmiths and Carpenters

Recorded in Arad area as early as the 16th century, the guilds' activity intensified in the 18th – 19th century. The United Guild of Locksmiths and Carpenters was recorded in documents on the 13th of November 1761. The chest of the Carpenters Guild dates to 1791, year inlaid on one of the large sides, in a frame "V• H: 17", in a circle „O˝/Z• M• /M• S•", in a square "J• K•/91" and "AD: P.M.:", "G. F: H.S:", in the middle being rendered the mark of the guild and initials "P/L". Made in an Arad-based workshop, it has on the interior, under the lid, a key. In the chest were preserved the valuables of the guild (royal privileges, travelling books, money and the seal). Disbanded in 1872, the guilds are a symbol of the crafters from Arad of times past.

MF 307

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ISTORIE MODERNĂ

Brâul săsesc

aflat în colecția Complexului Muzeal Arad este o piesa vestimentară tipică a portului tradițional săsesc. Erau produse în atelierele meșteșugărești din principalele orașe transilvane (Brașov, Cluj, Sighișoara, Cisnădie). Se remarcă prin podoabele masive și ornamentele bogate, lucrătura complexă și execuția fină.
Acest exemplar de secol XVIII este fabricat dintr-un suport de piele îmbrăcat în catifea roșie, lat de 3-4 degete. La partea superioară este învelit în brocat auriu. Pe lungime brâul are o decorație formată din 12 butoni bombați, ornamentați cu sticlă colorată, roșii și verzi imitând pietrele prețioase. Capetele brâului au catarame masive, turnate și cizelate, ornamentate cu motive florale și vegetale.

MO 2362

MODERN HISTORY

The Transylvanian Saxon belt

in the collection of the Arad Museum Complex is a dress piece typical to the traditional Transylvanian Saxons' attire. They were produced in the manufacturing workshops from the main Transylvanian cities (Brașov, Cluj, Sighișoara, Cisnădie). They are noteworthy by massive adornments and rich decoration, complex working and fine execution.
This 18th century specimen is made of a leather support dressed in red velvet, 3-4 fingers wide. In the upper part, it is covered by golden brocade. On its length, the girdle has a decoration formed of 12 bulging buttons, decorated with coloured glass, red and green, duplicating precious stones. The ends of the girdle have massive buckles, cast and finished, decorated with floral and vegetal patterns.

MO 2362

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Pipă

Această **pipă** din colecția muzeului arădean, este un exponat deosebit atât prin prisma execuției deosebite, a materialului folosit, dar și a legendei țesute în jurul ei. Este făcută din spumă de mare, folosită de obicei de către cei mai înstăriți. Multe din aceste pipe erau adevărate opere de artă, cum este și cazul acesteia, prezentând o scenă sculptată de conversație în grădină. Conform informațiilor înregistrate, ar fi aparținut mareșalului Radetzky, unul din cei mai străluciți comandanți militari austrieci din prima jumătate a secolului XIX, căruia Johann Strauss tatăl i-a compus celebrul marș.

MO 4434

MODERN HISTORY

Pipe

This **pipe** in the collection of the Arad Museum Complex is a special exhibit both by its particular making, used material and the legend woven around it. It is made of meerschaum, customarily used by the wealthy. Many of these pipes were true artworks, like that here, displaying a painted conversing scene which takes place in a garden. According to the recorded information, it would have belonged to field marshal Radetzky, one of the most illustrious Austrian military commanders of the first half of the 19th century, for whom Johann Strauss Senior had composed the famous march.

MO 4434

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Piața principală a Aradului.
Serbarea proclamării Aradului ca oraș liber regesc în anul 1834

Obținerea titlului de oraș liber regesc a ocazionat organizarea unor serbări în zilele de 17-28 august 1834. În 17 august 1834, la ora 13, o deputăție condusă de judecătorul orășenesc Lazar Mihalovits a întâmpinat delegația comisarului regesc, Freiherr Laur v. Orczy, aflată într-o căruță trasă de șase cai. Delegația a fost condusă de șase bărbați, îmbrăcați în negru, care dețineu panglici în culorile orășenești. Momentul istoric, la care a participat întreaga comunitate, a fost surprins de Aloys Rujiszka, pictor și arhitect arădean care, prin lucrarea sa, a oferit și o dispunere arhitecturală a vechiului centru administrativ al Aradului de la finele veacului al XVIII-lea până spre mijlocul următorului.

MF 358

MODERN HISTORY

Main square of Arad.
Celebration of Arad's proclamation as royal free city in 1834

When the city of Arad obtained the title of free royal town, the event's celebration took place on the 17th - 28th of August 1834. On the 17th of August 1834, at 1 o'clock, a delegation of representatives headed by the town judge Lazar Mihalovits met the delegation of the royal commissioner, Freiherr Laur v. Orczy, travelling in a chariot pulled by six horses. The delegation was composed of six men, dressed in black, holding ribbons in the town's colours. The historical moment, attended by the entire community, was captured by Aloys Rujiszka, painter and architect from Arad, who by his work, also showed the architectural layout of the former administrative centre of Arad by the end of the 18th century until mid following century.

MF 358

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Diploma de oraș liber regesc a orașului Arad (1834)

Orașul Arad devenise la începutul veacului al XIX-lea un centru economic important, cu locuitori înstăriți, capabili să răscumpere privilegiul urbei de a deveni oraș liber regesc. Diploma de eliberare a fost semnată la data de 12 aprilie 1834. Transcrierea ei pe pergament, pictarea stemei orașului și confecționarea sigiliului au amânat aducerea ei la Arad până în 17 august 1834, când o deputație îl va întâmpina pe comisarul regesc Freihher Laur v. Orczy. Sărbătorile s-au desfășurat între 17-28 august 1834. Diploma este un document important, care consfințește rolul economic al Aradului în Monarhia Habsburgică.

MO 218.

MODERN HISTORY

Title of free royal city of Arad (1834)

The city of Arad had become by early 19th century an important economic centre, with wealthy inhabitants, able to redeem the town's privilege of becoming a free royal city. The freeing title was signed on the 12th of April 1834. Its transcript on parchment, the painting of the town's coat of arms and the making of the seal deferred its delivery to Arad until the 17th of August 1834, when a delegation of representatives would meet the royal commissioner Freihher Laur v. Orczy. Celebrations took places between the 17th and 28th of August 1834. The title is an important document, which sanctions the economic role of the city of Arad in the Habsburg Monarchy.

MO 218

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ISTORIE MODERNĂ

Corn de fildeș. Aradul oraș liber regesc (1834)

Însoțit de diploma de acordare a titlului de oraș liber regesc Aradului, cornul de fildeș, pe care au fost sculptate motive zoomorfe, prezintă ornamente din metal, bogat decorate. Spre partea superioară a gurii se află gravată, în metal, o inscripție în limba germană. Atrage atenția nu numai prin bogata ornamentație, ci și prin importanța lui istorico-documentară pentru anul 1834 și momentul festivităților organizate cu acel prilej. 1834 a marcat o nouă etapă în dezvoltarea urbei.

MO 4443

MODERN HISTORY

Ivory horn. Arad free royal city (1834)

Accompanied by the diploma which awards the title of free royal city of Arad, the ivory horn on which zoomorphic motifs were sculpted, displays rich metal details. A German inscription is engraved, in metal, towards the upper part of the mouth. The object draws attention not only by lavish decoration, but also by its historical-documenting importance for year 1834 and the time when festivities were held on the occasion. Year 1834 marked a new development stage of the city.

MO 4443

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ISTORIE MODERNĂ

Trusa de pistoale de duel, cu percuție

Capodoperă a armurierului praghez, A.V. Lebeda, trusa conține două pistole de duel, cu țevile din oţel de Damasc, octogonale, ghintuite, cu mecanismul de dare a focului complet, funcţional, bogat ornamentat cu motive vegetale, repetate şi spre culata ţevilor, dar și pe mecanismul de declanşare; garda este de asemenea decorată cu motive vegetale. Pe țevile încrustate, cu foiţă aurită, se află inscripţia "A.V. Lebeda in Prag", repetată şi pe platină; spre gura ţevii este talpa cătării și țelul. În cutia din lemn, lăcuită, sunt păstrate: vergeaua, tocul de pulbere, o şurubelniţă, o cheie, o cutie cilindrică. Ea a fost comandată de generalul Kiss Ernö, de la Praga, pe capac găsindu-se blazonul familiei Kiss Ernö, "K.E.".

MR 1278

MODERN HISTORY

Percussion duelling pistols case

Masterpiece of the gunsmith from Prague, the case with the pair of duelling pistols, with Damascus steel barrels, octagonal, rifled, with complete firing mechanism, functional, richly decorated with vegetal motifs, recurrent also towards the barrels breech, yet also on the trigger mechanism; the guard is also decorated with vegetal motifs. The encrusted barrels, with golden leaf, are inscribed "A.V. Lebeda in Prag", repeated also on the platinum; towards the muzzle lay the sight and the target. In the wooden case, varnished, are preserved: the ramrod, powder case, a screwdriver, a key and a cylindrical box. It was ordered by general Kiss Ernö, from Prague, the lid displaying the coats of arms of family Kiss Ernö, "K.E.".

MR 1278

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Trusă de pistoale de duel, cu cremene

Capodoperă a armurierului austriac, Johan Andreas Kuchenreuter, trusa conține două pistoale, cu țevi tronconice, tronco-octogonale spre culată, pe care este montată cătarea. Pe țevi se află marca și numele armurierului, care se repetă pe platină, IOH. AND. KUCHENREUTER. Mecanismele de dare a focului și cel de declanșare sunt funcționale. Patul pistolului este parțial sculptat și decorat cu plăci din alamă. Alte piese sunt: șurubelniță, măsurător de pulbere, ciocan, vergea, cleşte de turnat gloanțe, toc de praf de puşcă, menghină. Trusa a fost primită de către Arthur Görgey de la generalul rus Zassz, în iulie 1849, pe când primul s-a aflat la Alsó Zsólcza. Prin fiul lui Arthur Görgey, Cornel, a ajuns în posesia ginerelui acestuia, baronul Bohus László.

MR 1051

MODERN HISTORY

Flintlock duelling pistols case

Masterpiece of the Austrian gunsmith Johan Andreas Kuchenreuter, the case contains a pair of duelling pistols with biconocal barrels, swamped octagonal towards the breech, on which the sight is fitted. The barrels are also inscribed with the gunsmith's name, which repeats on the platinum, IOH. AND. KUCHENREUTER. The firing and trigger mechanisms are functional. The pistol's stock is partially sculpted and decorated with brass plates. Other included pieces count: screwdriver, powder gauge, hammer, ramrod, tongs for bullets casting, powder case, nipper. The case was received by Arthur Görgey from the Russian general Zassz, in July 1849, when the first was visiting Alsó Zsólcza. Through the son of Arthur Görgey, Cornel, it reached in the possession of his son-in-law, Baron Bohus László.

MR 1051

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ISTORIE MODERNĂ

Trusa de pistoale de duel, cu capse

Capodoperă a armurierului pestan, Kirner József, trusă de pistoale de duel cu capse, compusă din cutie lemn, pe capacul căreia se află numele armurierului în maghiară şi germană şi pe avers/revers anul 1846, conţine două pistoale cu ţevi din oţel de Damasc, ghintuite. La ambele, gura ţevii are un înălţător cu foaie fixă crestată. Pe ţevi se văd motive vegetale încrustate, din aur; inscripţia „Kirner Jozsef Pesten" şi cifrele „1" şi „2". Mecanismele de dare a focului şi de declanşare sunt complete şi funcţionale. Alte componente: bătător, vergea, ciocan, toc pentru pulbere, cleşte, şurubelniţă şi măsurător de pulbere. Achiziționată, în 1913, de la Salacz Béla, ea a aparținut generalului maghiar Damjanich János și a fost expusă în muzeul Palatului Cultural.

MR 1383

MODERN HISTORY

Caplock duelling pistols case

Masterpiece of the gunsmith from Pesta, Kirner József, the wooden case for a pair of caplock duelling pistols bears on its lid the gunsmith's name in Hungarian and German and on the obverse /reverse year 1846 and contains two duelling pistols with Damascus barrels, rifled. Both pistol muzzles are fitted with a backsight with fixed blade. On the barrels are visible the inlaid golden vegetal motifs, inscription "Kirner Jozsef Pesten" and numbers "1" and "2". The firing and trigger mechanisms are complete and functional. Other included parts: ramrod, hammer, powder case, tongs, screwdriver and powder gauge. Purchased in 1913 from Salacz Béla, it belonged to the Hungarian general Damjanich János and exhibited in the Cultural Palace Museum.

MR 1383

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Toba unui regiment maghiar pașoptist

Toba orchestrei unui regiment maghiar a fost găsită în apropierea locului capitulării armatelor revoluționare maghiare, la Șiria, în 13 august 1849. Realizată într-un atelier maghiar, a fost confecționată, la partea superioară, din piele (de căprioară?), având pe corpul din lemn vopsit în roșu și negru sfori de prindere, dar și stema Ungariei, flancată la partea superioară cu frunze de acant. Ea a fost donată muzeului de Societatea Culturală „Kölcsey". Reprezintă una dintre atracțiile colecției pașoptiste, impresionând prin valoarea ei istorico-documentară.

MR 865

MODERN HISTORY

Drums of a Hungarian regiment of the 1848-Revolution

The drum of the orchestra of a Hungarian regiment was found nearby the place where the Hungarian revolutionary army hoisted the white flag, at Șiria, on the 13th of August 1849. Made in a Hungarian workshop, it had the upper part of leather. The wooden body, painted in red and black, was fitted with attachment strings and the Hungarian coat-of-arms, flanked in the upper part by acanthus leaves. It was donated to the Arad Museum Complex by the "Kölcsey" Cultural Society. It is one of the highlights of the 1848-Revolution collection, impressive by its historical-documentary value.

MR 865

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Formă de turtă dulce

Breasla turtelarilor a fost atestată documentar în anul 1845. În a doua jumătate a veacului al XIX-lea, formele de turtă dulce aveau matrițe spectaculoase – în formă de animale, flori, păpușă, mână, firme, cea mai spectaculoasă fiind cea în formă de inimă, cu o oglindă în mijloc. Asemenea matrițe deținem de la meșterul turtelar din Aradul Nou, Barthel, care pregătea turte dulci și în fomă de mănușă, cu motive vegetale și o inimă în partea inferioară. Pe părțile laterale au fost sculptate inițialele „1 BE 79." sau „BE 79.". Peste ani, formele de turtă dulce devin martorele unor vremuri de mult apuse, ele intrând în patrimoniul muzeului arădean, alături de alte urme ale unor vechi meșteșuguri.

MF 4306

MODERN HISTORY

Ginger bread form

The Guild of Bread Bakers was documented in 1845. In the second half of the 19th century, ginger bread forms had spectacular moulds – shaped as animals, flowers, dolls, trade signs, the most spectacular being that heart-shaped, with a mirror in the middle. Such moulds belonged to the bread artisan from Aradul Nou, Barthel, who also baked ginger breads in the shape of gloves with vegetal motifs and a heart in the lower part. On the sides, were sculpted initials "1 BE 79." or "BE 79.". Over the years, the ginger bread forms bear witness to times past, entering the heritage of the Arad Museum Complex together with other traces of old crafts.

MF 4306

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Pavilionul expoziției industriale

Expoziția Universală a Țării de Jos și Sudul Ungariei s-a organizat în premieră națională la Arad, la inițiativa Camerei de Comerț și Industrie. Deschisă, între 2 august – 16 octombrie 1890, în prezența delegației ministrului de Comerț, Baross Gábor, evenimentul a reunit expozanți din șapte județe, a căror steme au fost realizate de Romberg. În 6 octombrie, a fost dezvelită Statuia Libertății, realizată de sculptorul Zala György. Printre premianți au fost și arădenii: Verbos Antal (premiul cel mare); Mihálik József și Hönig Frigyes (medalia de argint); Bing Ede (medalia de stat), Hendl Ödön și Balogh Dávid (medalii de merit), iar Kristyóry János, președintele comitetului de organizare a expoziției, a fost decorat cu Crucea de Cavaler a Ordinului Franz József.

F. neinv.

MODERN HISTORY

Industrial exhibition pavilion

"Universal Exhibition of the Downlands and Southern Hungary" and southern Hungary was held in national premiere at Arad, at the initiative of the city's Chamber of Commerce and Industry. Opened between the 2nd of August and the 16th of October 1890 in the presence of the minister of Trade, Baross Gábor delegation, the event joined exhibitors from seven counties, whose emblems were made by Romberg. On the 6th of October, the Statue of Liberty, a work by sculptor Zala György, was unveiled. Among the prize winners counted also the Arad natives: Verbos Antal (first prize); Mihálik József and Hönig Frigyes (silver medal); Bing Ede (state medal), Hendl Ödön and Balogh Dávid (medals of merit), and Kristyóry János, chairman of the exhibition organisation committee was awarded the Knight Cross of Order Franz József.

W/O. inv.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Baston-pistol

Bastonul-pistol, din oţel cu mâner curb, din argint, are la capăt inscripţia gravată cu numele lui L.C. Howland, din Massachachussets, Charleston. Acesta i l-a dăruit lui Kossuth Lajos, în timpul emigraţiei sale în America. La partea inferioară a bastonului este gura pistolului și ţelul. Mecanismul de dare a focului este defect. Bastonul este însoțit de actul de autentificare, cu panglică tricoloră, maghiară, cu sigilii în ceară. A intrat în posesia medicului personal al lui Kossuth Lajos, Basso Arnoux, care l-a donat Muzeului de Relicve din Arad, în anul 1902. Pe cartea de vizită a medicului se află o dedicaţie, dată la Torino, 1 iulie 1893, şi semnătura lui Kossuth. Bunul cultural a fost etalat prima dată în expoziție de relicve pașoptiste a Teatrului „Ioan Slavici".

MR 1091

MODERN HISTORY

Cane gun

The cane gun, of steel with curved handle, silver-made, is engraved by the extremity with the name of L.C. Howland, from Massachusetts, Charleston. The latter gave it as a gift to Kossuth Lajos, during his immigration to America. In the lower part of the cane lay the gun muzzle and sight. The firing mechanism is broken. The cane gun is accompanied by the authentication document, with three-coloured ribbon, Hungarian and wax seals. It entered the possession of Kossuth Lajos's personal physician, Basso Arnoux, who donated it to the Relics Museum of Arad, in 1902. On the physician's business card is a dedication, given at Torino, on the 1st of July 1893 and Kossuth's signature. The cultural asset was for the first time displayed in the exhibition of Wallachian Revolution of 1848 relics at the "Ioan Slavici" Theatre.

MR 1091

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Portretul primarului Endrődi Salacz Gyula

Salacz Gyula (1832, Gyula – 1915, Șiria) a fost unul din cei mai longevivi primari ai Aradului, conducând destinele urbei între anii 1875-1901. A inițiat și realizat proiecte de infrastructură, a susținut dezvoltarea urbanistică, regularizarea cursului Mureșului, amenajarea parcului „Salacz". În timpul său, a fost mutat centrul administrativ pe locul actualei primării. Au fost construite numeroase edificii (Turnul de Apă, Gimnaziul Superior Regar Maghiar de Stat – azi Colegiul Național „Moise Nicoară", etc.). În urmă cu 125 de ani, în 15 martie 1893, a fost inaugurat Muzeul de Relicve, la etajul întâi al Teatrului „Ioan Slavici". Meritele sale incontestabile au fost răsplătite, în anul 1910, când i s-a acordat titlul de cetățean de onoare al Aradului.

MO 442

MODERN HISTORY

Portrait of Mayor Endrődi Salacz Gyula

Salacz Gyula (1832, Gyula – 1915, Șiria) was one of the most long-lived Mayors of Arad city, heading the destiny of the town between 1875-1901. He initiated and accomplished infrastructure projects, supported the urban development, regulating the course of river Mureș and the development of "Salacz" Park. During his office, the administrative centre was moved to its current location. Many buildings were built (Water Tower, High Hungarian Royal State Gymnasium – today the "Moise Nicoară" National College, etc.). 125 years ago, on the 15th of March 1893, the Relics Museum was inaugurated at the first floor of the "Ioan Slavici" theatre. His incontestable merits were rewarded in 1910, when he was awarded the title of citizen of honour of Arad city.

MO 442

https://biblioteca-digitala.ro

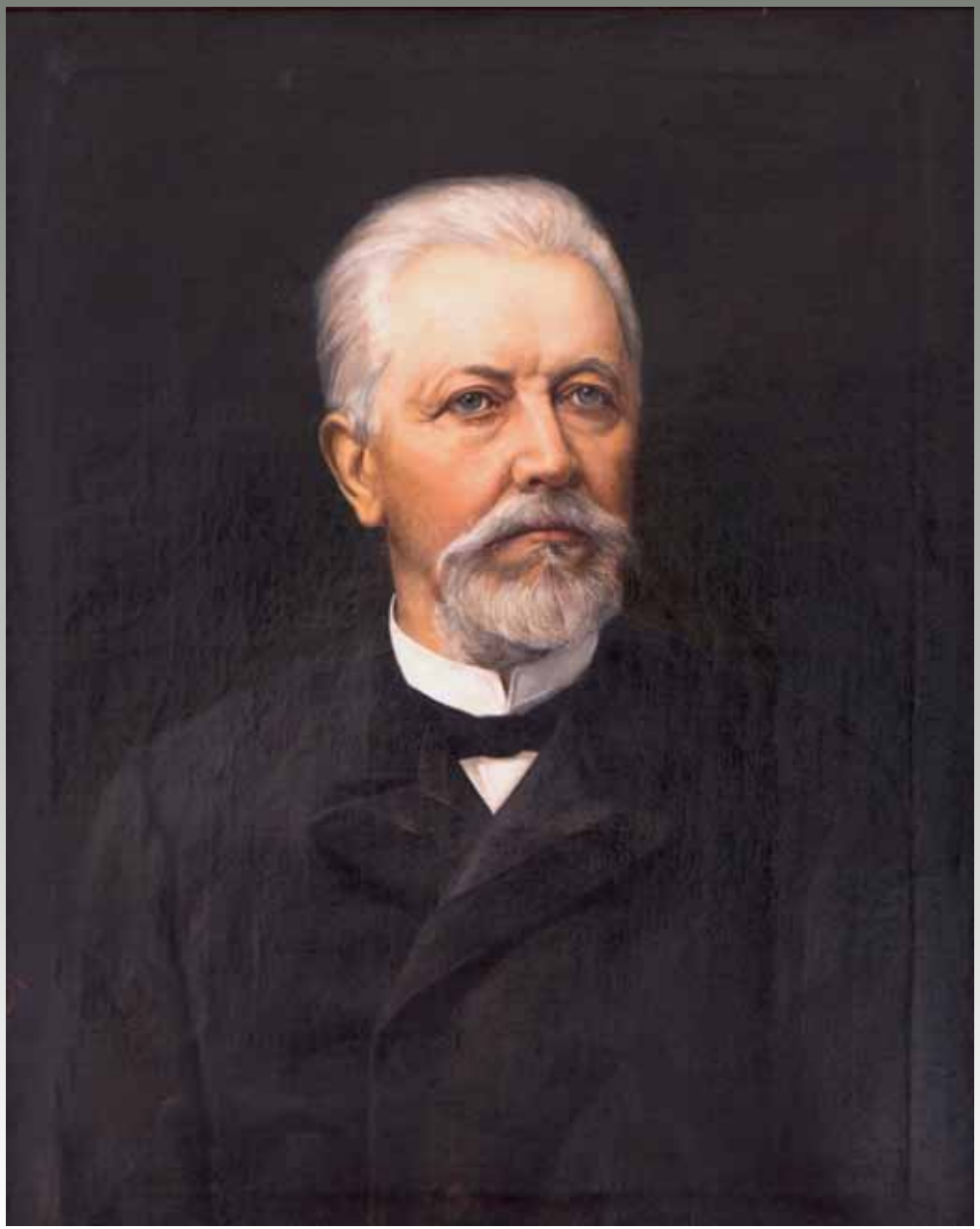

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Portretul lui Szántay Lajos

Szántay Lajos (20.02.1872-8.03.1961) a fost unul dintre arhitecții de seamă ai Aradului. Activitatea sa bogată a rămas peste timp. După planurile sale s-a construit Biserica Roșie, Palatul Kohn, Banca Națională Arad, Palatul Szántay, Gara din Arad, Palatul Loyd, Palatul Bohus. Marea sa operă arhitecturală a reprezentat-o Palatul Cultural, despre care se spune: „Chiar dacă nu ar fi realizat nimic altceva în afară de Palatul Cultural, numele lui ar fi figurat în istoria orașului". În anul 1933, i s-a recunoscut oficial calitatea de arhitect. A fost membru al mai multor societăți și comisii, printre care Societatea Maghiară de Artă Decorativă din Budapesta, Societatea Culturală „Kölcsey", Societatea Filarmonică din Arad, Ordinul Arhitecților din Arad, etc.

MO 378

MODERN HISTORY

Portrait of Szántay Lajos

Szántay Lajos (20.02.1872-8.03.1961) was one of the famous architects of Arad. His fruitful activity endured over the time. The Red Church, the Kohn Palace, the National Bank in Arad, the Szántay Palace, the Railway Station of Arad, the Lloyd Palace and the Bohus Palace were built according to his plans. His grand architectural work is represented by the Cultural Palace, of which it is said: "Should he had accomplished nothing else except the Cultural Palace, his name would have still been figured in the history of the town". In 1933, Szántay Lajos was officially recognized as architect. He was a member of several societies and commissions, among which the Hungarian Decorative Art Society in Budapest, the "Kölcsey" Cultural Society, the Philharmonic Society of Arad, the Order of the Architects of Arad, etc.

MO 378

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Sabia de paradă a chestorului de poliție Charlot Domokos

Sabia de paradă, cu lamă curbată, cu muchie netăioasă şi tăiş pe partea curbată, are garda din alamă, în formă de „S", cu vârfurile răsucite, cu mâner de fildeş, uşor încovoiat spre partea superioară, cu ecusonul, prelungit spre lamă, gravat cu motive vegetale. Ecusonul, de pe partea interioară are gravat „ARAD", alături existând două mărci indescifrabile. Înspre partea centrală a gărzii se conturează, în relief, coroana Regatului Ungar. Teaca este din lemn acoperit cu un material textil. Garda este prevăzută cu patru aplice, gravate şi lucrate în tehnică au-repouse. Pe aplica dinspre partea inferioară a tecii se află inscripţia „ARAD". Arma albă a aparţinut chestorului de poliţie al Aradului, Charlot Domokos, decedat în 1915.

MF 300

MODERN HISTORY

Parade sword of Police Quaestor Charlot Domokos

The parade sword, with curved blade, with a non-sharpened edge and blade on the curved side, has a brass guard, "S"-shaped, with twisted ends, ivory handle, slightly curved towards the upper side, with the ricasso extended towards the blade, engraved with vegetal patterns. The inner ricasso was engraved "ARAD", with two illegible marks next to it. Towards the centre of the guard the crown of the Hungarian Kingdom is outlined in relief. The wooden scabbard is covered with a fabric. The guard is fitted with four appliqués, engraved and worked in the repoussage technique. The appliqué from the lower side of the scabbard is inscribed "ARAD". The melee weapon belonged to the Police Quaestor of Arad, Charlot Domokos, deceased in 1915.

MF 300

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Drapelul Gărzii Naționale a Marinarilor de la Pola și al Delegației Ineului la Adunarea de la Alba Iulia, 1.12.1918

Flamura drapelului a fost confecționată dintr-o pânză compusă din trei fâșii – roșu, galben și albastru –, cusute între ele, fiind dispuse vertical, cu albastru spre hampă. De formă dreptunghiulară, are prins în colțul inferior un ciucure din fir metalic, argintiu, de 17 cm. Bunul de patrimoniu a fost afectat de trecerea timpului, porțiunea albastră fiind mai deteriorată. A fost folosit în timpul acțiunilor din anul 1918 de Garda Națională Română a Marinarilor de la Pola, condusă, printre alții, de Valeriu Șeredan. Steagul a fost preluat de Delegația Ineului, condusă de învățătorul Pavel Dârlea, care a participat la Adunarea de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918.

MO 2722

MODERN HISTORY

Flag of the National Guard of the Seamen from Pola and the Delegation of Ineu to the National Assembly of Alba Iulia, 1.12.1918

The flag fly was made of a canvas composed of three stripes – red, yellow and blue –, stitched together, set vertically, with the blue towards the flagstaff. Rectangular, it is attached in the lower corner a tassel of silver metal thread, of 17 cm. The heritage asset was damaged by the passing of time, the blue part displaying most deterioration. It was used during the actions of 1918 by the National Romanian Guard of the Seamen of Pola, headed, among the other, by Valeriu Șeredan. The flag was taken over by the Ineu delegation led by teacher Pavel Dârlea, which attended the National Assembly of Alba Iulia on the 1st of December 1918.

MO 2722

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Portretul lui Vasile Goldiș

Vasile Goldiș (12.11.1862, Mocirla–10.02.1934, Arad) a fost profesor, om politic, membru al Academiei Române (1919). Contribuția sa remarcabilă în realizarea Unirii din 1918, concretizată în elaborarea principalelor acte și citirea Rezoluției de la Alba Iulia, l-au înscris în panteonul marilor personalități ale României moderne. În urma memoriului formulat de dr. Lazăr Nichi, directorul Palatului Cultural, în anul 1934, autoritățile municipale au aprobat amenajarea a două săli în memoria lui Vasile Goldiș și Ștefan Cicio Pop. Din acel an, credem că datează și portretul lui Vasile Goldiș, realizat de pictorul arădean Carol Wolf.

MF 3838

MODERN HISTORY

Portrait of Vasile Goldiș

Vasile Goldiș (12.11.1862, Mocirla–10.02.1934, Arad) was a teacher, politician, member of the Romanian Academy (1919). His remarkable contribution in the making of the Unification of 1918, materialized in the draft of the main documents and reading of the Resolution of the National Assembly of Alba Iulia, entered him in the pantheon of the great figures of modern Romania. Subsequent to the memoir written by dr. Lazăr Nichi, Director of the Cultural Palace in 1934, the municipal authorities approved the set up of two halls to the memory of Vasile Goldiș and Ștefan Cicio Pop. We believe that from the same year also dates the portrait of Vasile Goldiș, painted by the Arad-based painter Carol Wolf.

MF 3838

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Ordinul „Coroana României” în grad de Mare Cruce acordat lui Vasile Goldiș

Ordinul „Coroana României” în grad de Mare Cruce a fost acordat lui Vasile Goldiș, însoțit fiind de Brevetul de decorare, datat în 11 decembrie 1918, la București. La acea vreme, Vasile Goldiș a fost șeful secțiunii cultelor și instrucțiunii Consiliului Dirigent al Națiunii Române din Ardeal, Banat și Părțile Ungurești. Cele două bunuri culturale au intrat în colecțiile muzeului arădean în urma Deciziei Primăriei Municipiului Arad, din 31 august 1934, referitoare la amenajarea a două săli comemorative închinate memoriei lui Vasile Goldiș și Ștefan Cicio Pop. Donația a fost făcută de soția lui Vasile Goldiș, Elena, născută Luțai, în toamna anului sus menționat.

MO 643a
MO 643b

MODERN HISTORY

Order of the “Crown of Romania”, the Grand Cross Star awarded to Vasile Goldiș

The Order of the “Crown of Romania”, the Grand Cross Class was awarded to Vasile Goldiș, accompanied by the Decoration patent dated the 11th of December 1918, in Bucharest. At the time, Vasile Goldiș was the head of the Cults and Instruction Department of the Directory Council of the Romanian Nation from Transylvania, Banat and the Hungarian Parts. The two cultural assets entered the collection of the Arad Museum Complex following the Decision of the City Hall of Arad Municipality of the 31st of August 1934, regarding the set up of two commemorative halls to the memory of Vasile Goldiș and Ștefan Cicio Pop. The donation was made by Vasile Goldiș’s spouse, Elena, born Luțai, in the autumn of above mentioned year.

MO 643a
MO 643b

https://biblioteca-digitala.ro

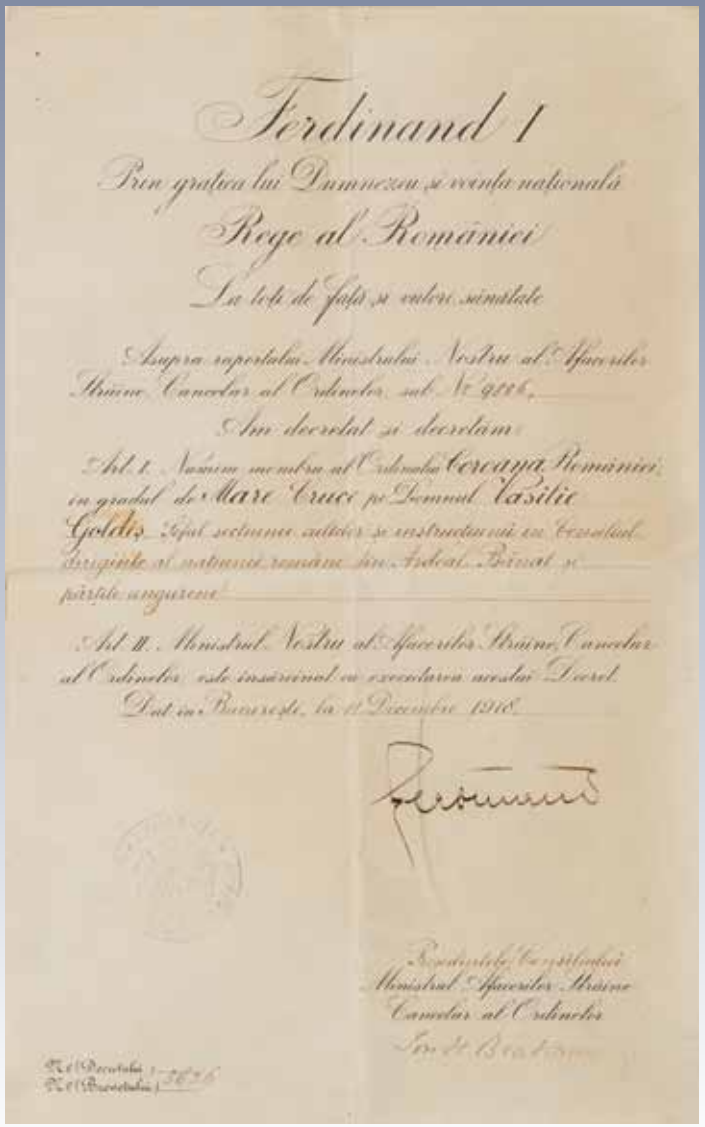

Ferdinand I

Prin gratia lui Dumnezeu și voința națională

Rege al Românilor

La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului Ministrului Nostru al Afacerilor Străine, Cancelar al Ordinelor, sub Nr. 9206,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Numim membru al Ordinului Coroana României, în gradul de Mare Cruce pe Domnul Vasilie Goldiș. Restul sectiunei astfel se instrucțiunează cu Cancelarul Ordinelor și numirea rămâne fără efect, până ce părțile angajate

Art. II. Ministrul Nostru al Afacerilor Străine, Cancelar al Ordinelor este însărcinat cu executarea acestui Decret.

Dat în București, la 6 Decembre 1918.

Președintele Consiliului Ministrilor, Ministrul Afacerilor Străine, Cancelar al Ordinelor

Nr. Decretului 3626

Nr. Decretului

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Portretul lui Ștefan Cicio Pop

Ștefan Cicio Pop (1.04.1865–16.02.1934) a fost avocat, om politic român, președinte al C.N.R.C. Arad, membru al Consiliului Dirigent, ministru în mai multe guverne. El și-a legat activitatea de orașul Arad. În anul trecerii sale în neființă, la inițiativa directorului Palatului Cultural, dr. Lazăr Nichi, și în urma aprobării municipalității arădene, au fost amenajate două săli muzeale în care să fie păstrate bunurile cu valoare memorială ale lui Ștefan Cicio Pop și Vasile Goldiș. Cu acel prilej, credem că, în anul 1934, pictorul Carol Wolf, a realizat portretul marelui om de stat.

MF 3843

MODERN HISTORY

Portrait of Ștefan Cicio Pop

Ștefan Cicio Pop (1.04.1865–16.02.1934) was an attorney-at-law, Romanian politician, chairman of C.N.R.C. Arad, member of the Directory Council and minister in several governments. He related his activity to the city of Arad. In the year of his passing, at the initiative of the Director of the Cultural Palace, dr. Lazăr Nichi, and subsequent to the approval of the Arad Municipality, two museal rooms that would preserve the goods with memorial value of Ștefan Cicio Pop and Vasile Goldiș were set up. We believe that on the occasion, in 1934, portraitist Carol Wolf painted the portrait of the great statesman.

MF 3843

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Diploma de doctor în științe juridice universale a lui Ștefan Cicio Pop

Născut la Șigău, în 1 aprilie 1865, Ștefan Cicio Pop, după o educație aleasă sub îndrumarea unchiului său, canonicul de Gherla, Vasile Pop, a urmat cursurile facultăților de drept, științe economice și politice la Universitățile din Budapesta și Viena. Sfătuit de Vasile Pop, el a urmat științele juridice, împlinindu-i dorința de a respecta litera testamentului lui Avram Iancu: „... luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele". Amicul Familiei consemna că „În 13 aprilie 1889 fu promovat doctor în drepturi candidatul de avocat Ștefan Cicio Pop, nepot de soră și fiu adoptiv al Mgn. Domn Vasile Pop, canonic în Gherla". Titlul de doctor l-a obținut cu distincția „magna cum laude".

MO 356

MODERN HISTORY

Title of doctor in universal juridical sciences of Ștefan Cicio Pop

Born at Șigău, on the 1st of April 1865, Ștefan Cicio Pop, after being highly educated under the guidance of his uncle, the canon of Gherla, Vasile Pop, attended the courses of the law, economic and political sciences faculties with the Universities of Budapest and Vienna. Under the advice of Vasile Pop, Ștefan Cicio Pop furthered his career in legal sciences, fulfilling the wish of his uncle to comply ad literam with the testament left by Avram Iancu: "...fighters with the weapon of law shall be able to defend the rights of my people". A family friend noted that "on the 13th of April 1889 received the title of doctor in juridical sciences candidate Ștefan Cicio Pop, sister nephew and adoptive son to Mgr. Mr. Vasile Pop, canon of Gherla". The title of doctor was obtained with the distinction "magna cum laude".

MO 356

https://biblioteca-digitala.ro

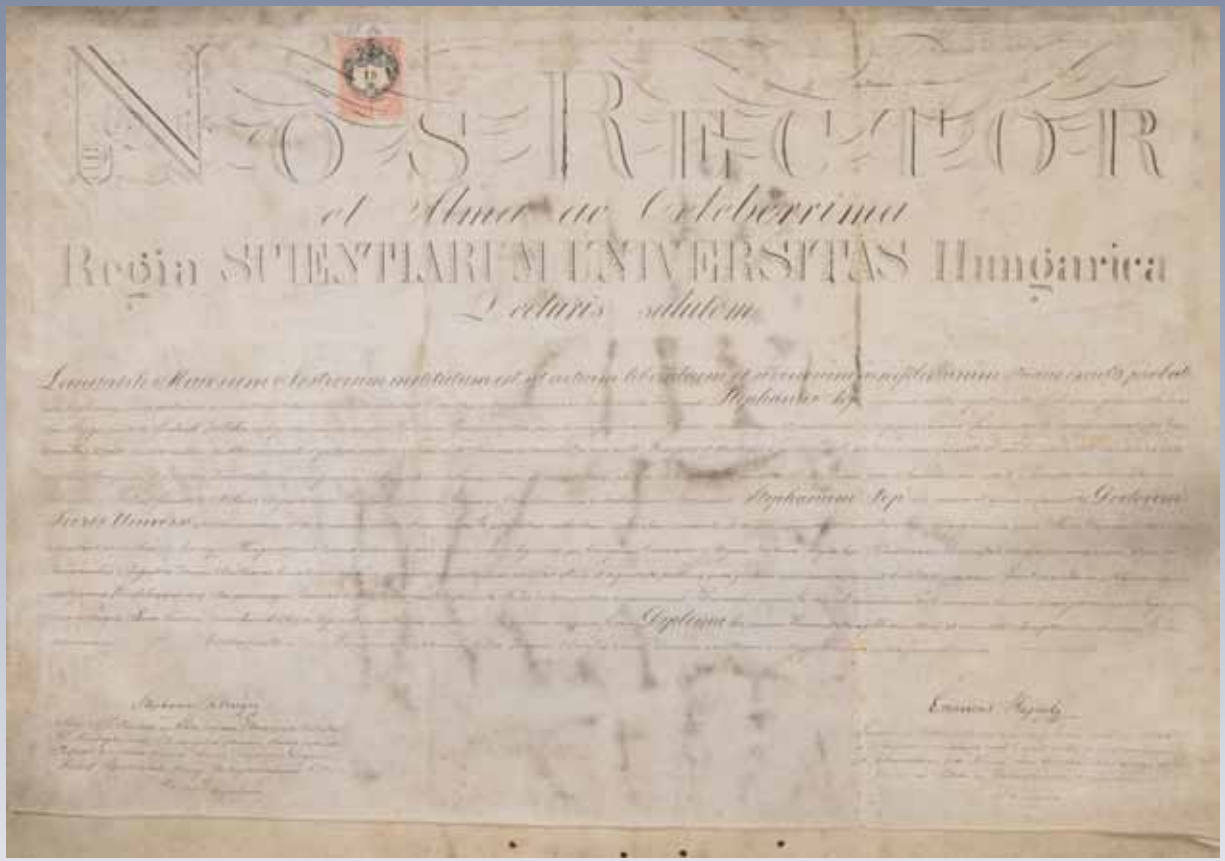

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Ordinul „Ferdinand I” în grad de Mare Cruce, acordat lui Ștefan Cicio Pop

Ordinul „Ferdinand I”, înființat în 10 mai 1929, în onorea Regelui Ferdinand I, a fost atribuit personalităților care au adus o contribuție notabilă la realizarea Unirii din 1918, fiind acordat până în anul 1937. Ștefan Cicio Pop a fost decorat cu acest ordin în vremea lui Carol al II-lea, în data de 12 iunie 1930. Brevetul de decorare consemna că ordinul s-a acordat lui Ștefan Cicio Pop, președinte al Adunării Deputaților și fost președinte al Adunării Naționale de la Alba Iulia, fiind semnat de ministru Afacerilor Străine, G.G. Mironescu. Cele două bunuri culturale au intrat în colecțiile muzeului arădean în august 1934, ca urmare a donației soției lui Ștefan Cicio Pop, Eugenia.

MO 641
MO 690

MODERN HISTORY

Order “Ferdinand I” Grand Cross Star awarded to Ștefan Cicio Pop

Order “Ferdinand I” established on the 10th of May 1929, in the honour of King Ferdinand I, was awarded to great figures who had outstanding contributions in the accomplishment of the Unification in 1918, granted until 1937. Ștefan Cicio Pop was awarded with this decoration order under Carol II of Romania, on the 12th of June 1930.

The decoration patent recorded that the decoration order was awarded to Ștefan Cicio Pop, chairman of the Assembly of Deputies and chairman of the National Assembly of Alba Iulia, signed by the Ministry of the Foreign Affairs, G.G. Mironescu.

The two cultural assets entered the collection of the Arad Museum Complex in August 1934, donated by the Ștefan Cicio Pop’s spouse, Eugenia.

MO 641
MO 690

https://biblioteca-digitala.ro

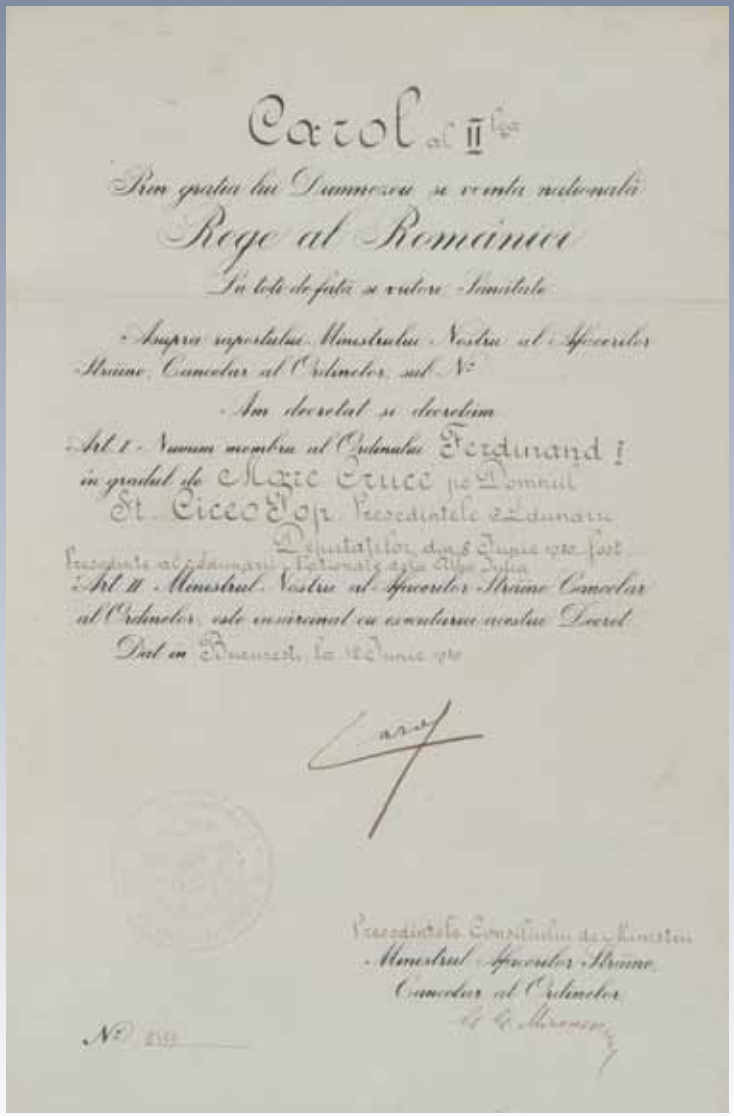

Carol al II-lea

Prin gratia lui Dumnezeu si vointa nationala

Rege al Romanilor

La toti de fata si viitori Salutare

Asupra raportului Ministrului Nostru al Afacerilor Straine, Cancelar al Ordinelor, sub Nr

Am decretat si decretam

Art. I - Numim membru al Ordinului Ferdinand I in gradul de Mare Cruce pe Domnul St. Cicio Pop, Presedintele Adunarii Deputatilor din Sesiunea trecuta, fost Presedinte al Adunarii Deputatilor din Alba Iulia

Art. II - Ministrul Nostru al Afacerilor Straine Cancelar al Ordinelor, este insarcinat cu executarea acestui Decret

Dat in Bucuresti, la 12 Iunie 1926

Carol

Presedintele Consiliului de Ministri
Ministrul Afacerilor Straine
Cancelar al Ordinelor
I. G. Duca

Nr. 2319

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Portretul lui Ioan Suciu

Dr. Ioan Suciu (14.12. 1862–12.03.1939) a fost avocat, om politic și unul din înfăptuitorii Unirii de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918. După Unire, a fost unul din cei 15 membrii ai Consiliului Dirigent, organism provizoriu, cu atribuții legislative, executive și administrative limitate. A fost senator, avocat la Cluj și, apoi, la Chișineu Criș, a susținut viața politică și culturală interbelică. Fotografia a fost realizată, în anul 1919, pe vremea când Consiliul Dirigent își avea sediul la Sibiu, de renumitul fotograf sibian Emil Ficher, care, în 1920, a primit titlul de fotograf al Casei Regale a României.

MO 2732

MODERN HISTORY

Portrait of Ioan Suciu

Dr. Ioan Suciu (14.12.1862–12.03.1939) was an attorney-at-law, man of politics and one of the builders of the Unification at Alba Iulia, of the 1st of December 1918. After the Unification, he was one of the 15 members of the Directory Council, provisional body with limited legislative, executive and administrative attributions. He was a senator, attorney-at-law in Cluj and then in Chișineu Criș, supporter of the interwar political and cultural life. The photo was taken in 1919, at the time when the Directory Council was seated at Sibiu, by the famous photographer based in Sibiu Emil Ficher, who, in 1920, was awarded the title of photographer of the Royal House of Romania.

MO 2732

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Diploma de cetățean de onoare a comunei Șiștarovăț, acordată avocatului dr. Ioan Suciu

Dr. Ioan Suciu, avocat, fost ministru, precum și notar la Chișineu Criș, a primit titlul de cetățean de onoare al comunei natale, Șiștarovăț, pentru merite deosebite în promovarea culturii, susținerii bisericii ortodoxe pentru care a donat iconostasul și a susținut financiar reparațiile din anul 1923. Documentul cu sigiliu în ceară, emis în 14 decembrie 1932, în localitatea amintită, a fost aprobat de președintele Comisiei Interimare și notarul comunal, în urma Hotărârii Consiliului Comunal, nr. 33, din 24 mai 1932. Autoritățile locale au apreciat devotamentul său, considerându-l un etalon pentru generațiile viitoare.

FS 88

MODERN HISTORY

Commune Șiștarovăț citizen of honour diploma, awarded to attorney-at-law dr. Ioan Suciu

Dr. Ioan Suciu, attorney-at-law, former minister as well as notary at Chișineu Criș, was awarded the title of honorary citizen of his native commune, Șiștarovăț, for special merits in promoting culture and supporting the Orthodox church for which purpose he had donated the altarpiece and supported financially the repair of 1923. The wax sealed document issued on the 14th of December 1932, in the mentioned commune, was approved by the chairman of the Interim Commission and commune's notary based on the resolution of the Commune Council no. 33 of the 24th of May 1932. The local authorities valued his devotion and believed him to be a benchmark figure for future generations.

FS 88

https://biblioteca-digitala.ro

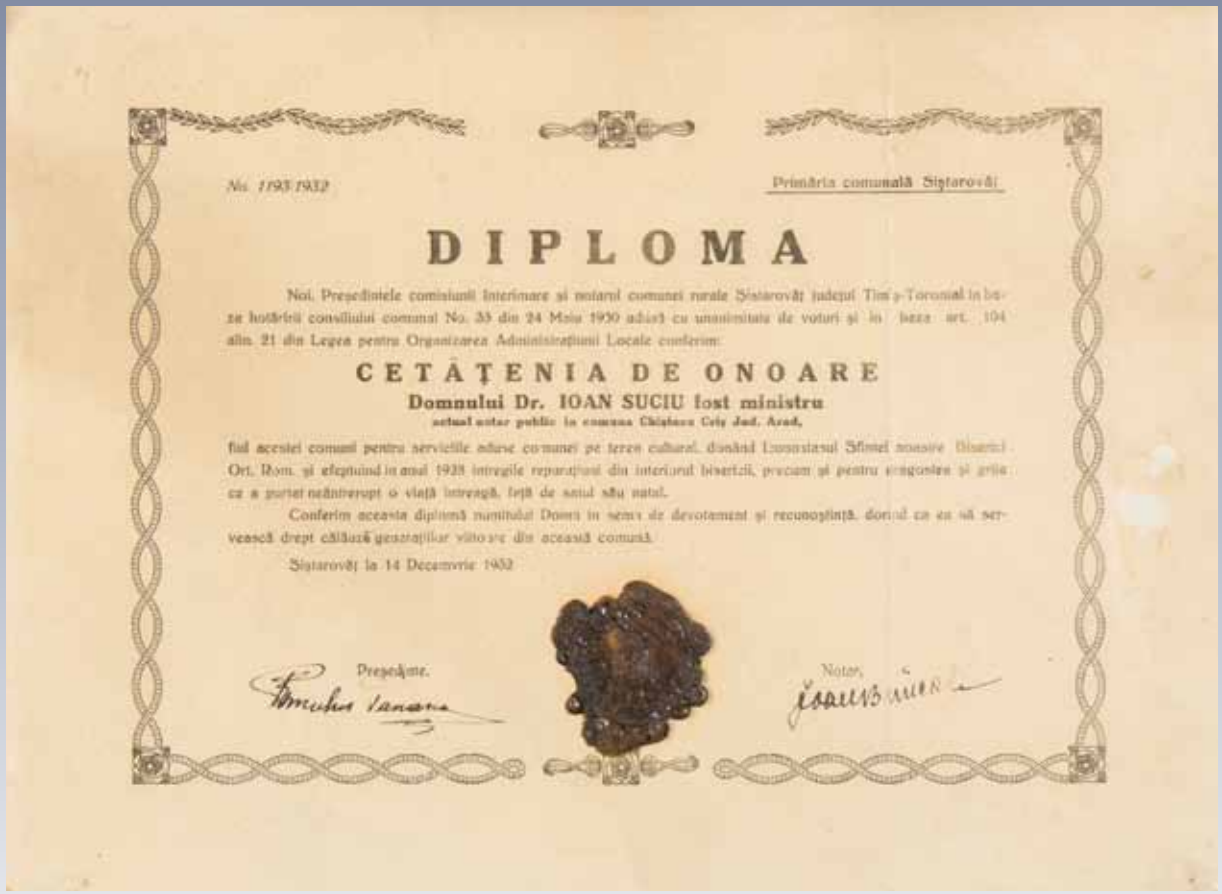

No. 1193/1932

Primăria comunală Șiștarovăț

DIPLOMA

Noi, Președintele comisiunii interimare și notarul comunei rurale Șiștarovăț județul Tim.-Toronial în baza hotărîrii consiliului comunal No. 33 din 24 Maiu 1930 adusă cu unanimitate de voturi și în baza art. 104 alin. 21 din Legea pentru Organizarea Administrațiunii Locale conferim:

CETĂȚENIA DE ONOARE

Domnului Dr. IOAN SUCIU fost ministru

actual notar public în comuna Chișineu Criș Jud. Arad,

fiul acestei comuni pentru serviciile aduse comunei pe teren cultural, donând Locuitorilor Sfântul monastir (biserica) Ort. Rom. și sfințindu-l în anul 1928 întregile reparațiuni din interiorul bisericii, precum și pentru stăruința și grija cu a purtat neîntrerupt o viață întreagă, fiță de satul său natal.

Conferim aceasta diplomă numitului Domn în semn de devotament și recunoștință, dorind ca ea să servească drept călăuză generațiilor viitoare din această comună.

Șiștarovăț la 14 Decemvrie 1932

Președinte.

Notar,

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Portretul lui Iustin Marșieu

Iustin Marșieu (1879, Socodor – 1955, Arad) a fost prefect al Aradului (1.04.1919 – 1.05.1920; 1928-1931). Personalitate de seamă a generației Marii Uniri, dr. Iustin Marșieu a urmat Facultatea de Drept, inițiindu-se în cariera de avocat, sub îndrumarea lui Mihai Veliciu. În anul 1918, a fost numit vicepreședinte al Consiliului Național Român din Arad, cu rolul de a organiza noile structuri politice românești. Ales membru al Marelui Sfat Național, în anul 1919, a fost desemnat de Consiliul Dirigent, prefect al Aradului, cu misiunea de a impune administrația românească. A fost deținut politic, fiind arestat de comuniști și închis (1952-1954), pe motivul că era moșier și membru al P.N.Ț. A fost portretizat de renumitul pictor arădean, Carol Wolf.

MF 3847

MODERN HISTORY

Portrait of Iustin Marșieu

Iustin Marșieu (1879, Socodor – 1955, Arad) was prefect of Arad city (1.04.1919 – 1.05.1920; 1928-1931). Great figure of the Great Union generation, dr. Iustin Marșieu attended the courses of the Faculty of Law, schooled in attorneyship under the supervision of Mihai Veliciu. In 1918, he was appointed vicepresident of the Romanian National Council of Arad, with the aim of setting up the new Romanian political structures. Chosen member of the Great National Assembly, in 1919, he was designated by the Directory Council, prefect of Arad city, with the mission of implementing Romanian administration. He was a political detainee, being arrested by the communists and imprisoned (1952-1954), on the grounds of being landlord and member if the National Peasants Party. He was portrayed by the famous Arad-based painter, Carol Wolf.

MF 3847

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Portretul primarului Ioan Robu

Ioan Robu (1868, Hălmagiu – 1930, Arad) a fost primul primar al orașului Arad, după Unirea de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918. Fost bursier al Fundației Mocioni, a urmat Facultatea de Drept din Budapesta, mai apoi, practicând avocatura în zona Hălmagiului. Mobilizat pe front, a căzut prizonier în lagărele rusești din Siberia și Ucraina. Și-a adus o contribuție notabilă la mobilizarea soldaților transilvăneni în Corpul Voluntarilor Români. Căpitanul Ioan Robu a condus divizia românească în bătălia de la Mărășești (1917). Ulterior, s-a înrolat în Statul Major al armatei condusă de generalul Traian Moșoiu. Între anii 1919-1926, acesta va conduce destinele orașului Arad. S-a stins din viață în anul 1930, fiind înmormântat în cimitirul „Eternitatea" din Arad.

MO 6805

MODERN HISTORY

Portrait of Mayor Ioan Robu

Ioan Robu (1868, Hălmagiu – 1930, Arad) was the first Mayor of the town of Arad, in the aftermath of the Great Union of the Romanians from Alba Iulia on the 1st of December 1918. Former scholar of the Mocioni Foundation, he attended the courses of the Faculty of Law in Budapest, later practicing attorneyship in the Hălmagiu area. Mobilized on the front, he was taken prisoner in the Russian camps in Siberia and Ukraine. He had a notable contribution in mobilizing the Transylvanian soldiers in the Romanian Volunteers Corps. Captain Ioan Robu headed the Romanian division in the battle at Mărășești (1917). Later, he enrolled in the General Headquarters of the army led by general Traian Moșoiu. Between 1919-1926, he would lead the destiny of Arad city. He passed away in 1930, being buried in the "Eternity" cemetery fromArad.

MO 6805

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ISTORIE MODERNĂ

Album *Moții*

Ioan Slavici a cunoscut și a fost extrem de apropiat de pământul sacru al Țării Moților și de locuitorii acestuia. Încă din timpul copilăriei sale, autorul aude vorbindu-se despre faptele de eroism săvârșite, unde protagoniștii erau nimeni alții decat Horea, Avram Iancu, etc. În urma evenimentelor sângeroase de la Scărișoara, acesta scrie un articol care a avut un ecou răsunator în presa vremii, pe care îl publică ulterior în Tribuna, Voința națională și Vatra, prin intermediul căruia condamnă cu determinare politică de oprimare a libertăților național-democratice ale românilor din Transilvania, invocând dreptul natural și istoric prin care i-a apărat pe moți, asupra cărora s-a tras cu arme de foc. În semn de profundă considerație, moții îi adresează lui Slavici, apărătorul lor, cuvinte de mulțumire cuprinse într-un album comandat la Viena. Albumul este decorat cu o plăcuță platinată, pe care sunt înscrise urmatoarele cuvinte: "Moții, pentru Slavici." Anterior, placuța era din aur, având același motto, însă a fost păstrată de fiica scriitorului, Lavinia. Albumul cuprinde peste 500 de iscălituri, laolalta cu mulțumirile adresate scriitorului, atât din partea oamenilor simpli, precum și din partea unor înalte fețe bisericești, avocați, doctori etc. Prin urmare, se cuvine să spunem că filele acestui album evocă strânsa legatură de prietenie a lui Slavici cu moții, punându-și priceperea și demnitatea sa în slujba apărării acestora, fapt denotat de aceste pagini de istorie atemporale.

Nr. inv. 966

MODERN HISTORY

***Moții* - Album**

Ioan Slavici was familiar and very close to the sacred land of Țara Moților (an ethno-geographical region of Romania in the Apuseni Mountains) and its inhabitants. As early as childhood, the author listened to the brave stories, whose heroes were no other than Horea, Avram Iancu, etc. In the aftermath of the bloodshed events of Scărișoara, Ioan Slavici writes an article of great resonance in the press of the time, later published in Tribuna, Voința națională and Vatra, unwaveringly condemning the policy of oppression of the national-democratic freedoms of the Romanians from Transylvania, invoking the natural and historic rights in the defence of the shot Moți. As a sign of deep consideration, the Moți address Slavici, their defender, gratefulness words included in an album ordered from Vienna. The album is decorated with a plated plaque, with the following words: "the Moții, for Slavici." The original plate, made of gold and bearing the same motto, is now preserved by the writer's daughter, Lavinia. The album contains over 500 signatures, together with the acknowledgments addressed to the writer, both from simple men and some of the great religious figures, attorneys-at-law, physicians etc. Therefore, it may be argued that the album pages evoke the close friendship connection between Slavici and Țara Moților inhabitants, for whose freedom the writer used all his expertise and dignity, as recorded by these pages of timeless history.

Inv. no. 966

https://biblioteca-digitala.ro

Dorul facut Muzeul „Ioan Slavici"
din Sibiu —
7/IV/1958

Ilustre Domnule

Ilustre-apusuri intotdeauna au
fost hotarele vestitor nationale, tar bă-
tăliile care pentru popor au luptat dra-
goste pare ne-o păstrat.

Cu gîndul Domniei-Tale acolo și
inima caldă luptînd pentru binele
poporului român ai drept la iubi-
rea tuturor Românilor.

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Novele din popor – ediție princeps

Sub titlul mai sus menționat, apărută în ediție princeps (prima ediție a operei unui scriitor clasic), volumul intitulat *Novele din popor* a lui Ioan Slavici, cuprinde urmatoarele creații literare: *Popa Tanda, Gura Satului, O viață pierdută, La crucea din sat, Scormon, Budulea Taichii* și *Moara cu noroc*. Acest volum însumează un numar de 456 de pagini, fiind tipărit de către Editura Librariei Socecu & Comp., la București, anul 1881, una dintre cele mai prestigioase edituri ale vremii. În loc de Prefață, scriitorul îi adreseaza urmatoarele cuvinte, unui bun prieten de-al sau și apropiat al familiei: "Închin aceste plăsmuiri celui ce mi le-a dat, D.-Sale Domnului Titu Maiorescu." Ioan Slavici.

Nr. inv. 869

MODERN HISTORY

Folk stories– editio princeps

Under the above title, published in editio princeps (first printed edition of the works of a classic writer), the volume "Novele din popor" (Folk stories) written by Ioan Slavici, include the following literary works: "Popa Tanda", "Gura Satului", "O viata pierduta", "La crucea din sat", "Scormon", "Budulea Taichii" and "Moara cu noroc". This volume amounts to a number of 456 pages, being published by the Socecu & Comp. Publishing House, at Bucharest, in 1881, one of the most prestigious publishing houses of the time. Instead of the Foreword, the writer addressed the following words to a close friend and family friend as well: "I dedicate these tales to the one who gave them to me, Mr. Titu Maiorescu." Ioan Slavici.

Inv. no. 869

https://biblioteca-digitala.ro

O VIAȚĂ PIERDUTĂ

NOVELĂ

I

Crivățul șuieră și vîjîe isbind stropii sloiți în toate părțile. Pereții caselor, giamurile ferestrilor, scoarța copacilor, grădelele de p'împregiurul grădinei, toate deopotrivă sunt învăluite cu o lucie coajă de sloiu. In grădina bisericii, pe piața din 'naintea ei, pe ulițele ce se varsă din toate părțile, oamenii, unii pe jos, alții cu trăsura, grăbesc la adăpostul călduros.

In spre seară stropii încep a cădea mai indesat și crivățul mai în dragă voie își sburdă. Căruțașii unul după altul ies din birtul așezat în dosul grădinei, unde s'au fost adăpostit, se pun în căruțe, apucă frânele și fie-care pleacă acasă.

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Biroul lui Ioan Slavici

Din expoziția dedicată scriitorului face parte și biroul acestuia, fiind unul dintre componentele reprezentative existente în colecția Complexului Muzeal Arad. Mobilier de epocă, realizat în totalitate din lemn de stejar în anul 1881, acesta a fost donat muzeului de către una dintre fiicele scriitorului, Fulvia Struțeanu, și soțul acesteia, Scarlat Struțeanu. Biroul prezintă niște elemente decorative simbolice, inspirate din curentul romantic. Formele reliefate ale elementelor care îl compun, de-o frumusețe unică, pun în valoare spectaculozitatea sa și îl înnobileaza, datorită liniilor și detaliilor utilizate.

Nr. inv. 336

MODERN HISTORY

Desk of Ioan Slavici

The exhibition dedicated to the writer also includes his desk, one of the representative components of the Arad Museum Complex's Collection. Furniture of the period, made entirely of oak wood in 1881, it was donated to the Museum by one of the writer's daughters, Fulvia Struteanu, and her husband, Scarlat Struteanu. The desk displays certain symbolic decorative elements, inscribed, one may say, from the Romanticism movement. The shapes in relief of the composing elements, of unique beauty, highlight its spectacular and nobility, owing to the used lines and details.

Inv. no. 336

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Avocatul și compozitorul Emil Monția

își manifestă pasiunea pentru culegerea și prelucrarea folclorului românesc, dar și pentru compoziție, încă din copilărie. Prelucrarea melodiei populare, sub forma cântecului propriu-zis, de joc, al celui doinit, de cătănie, romanță, liedul, colindă, toate acestea ocupa un loc de seamă în creația muzicală. Acestora li se alătură compozițiile pentru voce și pian, coruri, precum și urmatoarele operete: *Ileana, Fata dela Cozia, Haiducul Cercel, Mostenitorul* și *Pestera din munti*. Dintre operele ante menționate, reprezentativă pentru acest gen este *Fata dela Cozia*, impunându-se atenției publice prin splendoarea inspiratiei sale, care are la bază una dintre legendele istoriei neamului, redată atât de frumos în poezia lui Dimitrie Bolintineanu și prelucrata ulterior de către Monția. Poem lirico-dramatic în trei acte, această creație monțiană a avut premiera pe scena Operei Române din Cluj, în seara zilei de 28 ianuarie, anul 1936 sub direcția de scenă a lui Nicolae Bretan, conducerea muzicală Max Saveanu, maestru de cor Hermann Klee și maestru de balet R. Morasky. Distribuția: Popovici-Vlad Țepeș; Ionică Tautu-Dorin; F. Dobranskaia-Chira; Gogu Simionescu-Udrea; Al. Iarotsky-Mos Gavrilă; Maria Cojocaru-Irina; C. Huhulescu-Parcălabul Pintilie; F. Solovieva-Pajul Pitigus. ***Fata dela Cozia*** reprezintă o simbioză între iubire și vitejia ostășească.

Nr. inv. 201

MODERN HISTORY

Emil Montia (1882-1965)

The attorney-at-law and composer Emil Montia was passionate with collecting and adapting the Romanian folklore, yet also for composing, as early as childhood. Adapting the folk melody, in the form of the proper tune, for traditional dances, the Doina, for soldierly tunes, the lied, carols, played a significant role in his musical creations. To these add compositions for voice and piano, choirs as well as the following works: Ileana, Fata dela Cozia, Haiducul Cercel, Moștenitorul and Peștera din munți. Of the previously mentioned works, representative for the genre is Fata dela Cozia, which imposes to public attention by the splendour of its inspiration, based on one of the legends of the Romanian people's history, rendered so beautifully in the poetry of Dimitrie Bolintineanu and subsequently adapted by Montia. A lyrical-dramatic poem in three acts, this Montian creation premiered on the scene of the Romanian National Opera of Cluj, on the night of 28th of January, 1936, under the scene direction of Nicolae Bretan, musical direction Max Saveanu, choral conductor Hermann Klee and ballet master R. Morasky. Distribution: Popovici-Vlad Țepeș; Ionica Tăutu-Dorin; F. Dobranskaia-Chira; Gogu Simionescu-Udrea; Al. Iarotsky-Moș Găvrilă; Maria Cojocaru-Irina; C. Huhulescu-Pârcălabul Pintilie; F. Solovieva-Pajul Pitigus. ***Fata dela Cozia*** is a symbiosis between love and soldierly soldier.

Inv. no. 201

https://biblioteca-digitala.ro

TEATRUL COMUNAL ARAD

OPERA ROMÂNĂ DIN CLUJ LA ARAD

Joi, 13 Martie 1941, ora 8.30 seara precis, se va reprezenta

FATA DELA COZIA

Poem liric-dramatic, în 3 acte. Textul și muzica de **EMIL MONȚIA.** Dirijor: Leontin Anca. Dir. de scenă: Ionică Mihai. Maestru de cor: Hermann Klein. Maestru de balet: Ionel Marcu. Decorurile după schițele pictorului Walter Widmann. Regizor: Alexandru Iarovici. Solo de balet D-ra Adelina Stegărescu

DISTRIBUȚIA:

Vlad Țepeș, voevod român	Dl Nicolae Avrigeanu
Dumn. Vlad Călugărul, fiul lui	Dl Ionel Teodoreanu
Chira, [illegible] lui	Dna Fenia Dobrescurcia-Nicolau
Ulrea, [illegible]	Dl Gegu Simionescu
Mos Gavrilă, [illegible] de pădure	Dl Alexandru Iarovici
Ivana, [illegible] lui	Dna Livia Pop
Farcălabul Pintilie	Dl Ioan Dănulescu
Pajul Pitigoi	Dna Maria Mihai
Un sol	Dl I. Micu
Fiul adjutant	
Al II-lea adjutant	

Boieri, ostași, curteni, servitori dela curtea voevodală. Acțiunea se petrece pe timpul domniei lui Vlad Țepeș

MATINEU **Sâmbătă, 15 Martie 1941, ora 3 p. m. precis, se va reprezenta** MATINEU

FATA DELA COZIA

cu distribuția și prețurile dela premieră.

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Diploma de dr. în drept a avocatului Monția

Emil Monția studiază dreptul administrativ în cadrul Universității de Drept din Oradea, Cluj și Budapesta, ulterior obținându-și diploma prin care a fost numit doctor în drept la Cluj, în anul 1906. Pe diploma din pergament, se poate observa caligrafia cu cerneală în limba latină, iar elementul care conferă autentiticitate diplomei este sigiliul realizat din lemn, în interiorul căruia se află cerneala roșie, iar pe acesta se află un șnur împletit în culorile steagului maghiar.

Nr. inv. 2

MODERN HISTORY

The Diploma Of Dr. In Juridical Sciences Of Attorney-At-Law Montia

Emil Montia pursued studies of administrative law with the Faculty of Law of Oradea, Cluj and Budapest, later obtaining the diploma of doctor in juridical science at Cluj, in 1906. On the parchment diploma, one may note the Latin calligraphy in ink, while the element that confers it authenticity is the seal made of wood, with red ink on the interior, and a twisted chord in the colours of the Hungarian flag on it.

Inv. no. 2

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Donații și donatori evrei:
Familia Goldschmidt-Braun

Fotografii și tablouri de familie, obiecte personale, scrisori din război, documente personale și oficiale reconstituie povestea mai multor generații ale unei familii, dar și secvențe din istoria unei comunități. Donațiile generoase ale membrilor comunității evreiești din Arad: Goldschmidt, Arnstein, Braun, Hatschek, Geller, Steinberg&Seidner, Weisz, Nagy, azi bunuri de patrimoniu muzeal, scriu o filă din istoria Aradului: povestea evreilor arădeni de-a lungul secolelor XVIII-XXI. Numeroasele donații oferite de doamna Braun Margareta (născută Hajnal, căsătorită Stern și Braun), descendentă a familiei Goldschmidt-Tauber, îmbogățesc patrimoniul muzeului arădean. Mama sa, Cecilia, era al șaptelea copil al familiei Goldschmidt, o familie de evrei, înstăriți, stabiliți în Arad la începutul secolului al XIX-lea. Educată la Arad și Szeged, Cecilia a avut un scurt mariaj cu profesorul Academiei din Fiume - Hajnal David. De acest mariaj, al Ceciliei cu David, sărbătorit la Arad în 18 octombrie 1903, amintesc fotografiile și meniul de nuntă, dar și rochia purtată de mama Ceciliei, doamna Goldschmidt Leontine, bunuri care se păstrează în colecția muzeului.

MO 8186 ; MO 8187

MODERN HISTORY

Jewish donations and donors:
the Goldschmidt-Braun Family

Family pictures and paintings, personal objects, war letters, personal and official documents restore the story of several generations of a family, but also sequences in the history of a community. The generous donations of the members of the Jewish community of Arad, namely Goldschmidt, Arnstein, Braun, Hatschek, Geller, Steinberg&Seidner, Weisz, Nagy, today assets in the museal heritage, write a page in the history of Arad: the story of the Arad Jews over the 18th – 20th century. The numerous donations offered by Mrs. Braun Margareta (born Hajnal, married Stern and Braun), descendent of the Goldschmidt-Tauber family, enrich the heritage of the Arad Museum Complex. Mrs. Braun's mother, Cecilia, was the seventh child of the Goldschmidt family, a prosperous Jewish family, who settled in Arad by early 19th century. Schooled in Arad and Szeged, Cecilia was married for a short while to the Professor of the Academy of Fiume - Hajnal David. This marriage, of Cecilia with David, was celebrated in Arad on the 18th of October 1903, as recorded by the photos and wedding menu, yet also the dress that Cecilia's mother wore, Mrs. Goldschmidt Leontine, goods preserved in the Museum's collection.

MO 8186 ; MO 8187

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE MODERNĂ

Fotografia Ceciliei și a lui Margit,

donație a doamnei Margareta Braun în anul 1993, era realizată în anul 1908 în atelierul foto "Hungária" din Arad la scurt timp după divorțul părinților săi Hajnal David și Cecilia Goldschmidt. Margareta (Margit) în vârstă de 1 an și jumătate, alături de mama sa Cecilia s-au întors de la Fiume în orașul natal al mamei – Arad. Aici se va depăna povestea celor două descendente ale familiei Goldschmidt, de-a lungul unui secol, trecând prin suferința a două războaie, prosperitatea anilor interbelici și umilințele regimului comunist.

MO 8107

MODERN HISTORY

The photo of Cecilia and Margit,

donation of Mrs. Margareta Braun in 1993, was taken in 1908 in the photo studio "Hungária" from Arad shortly after the divorce of her parents, Hajnal David and Cecilia Goldschmidt. Margareta (Margit), aged 1 and a half, together with her mother, Cecilia returned from Fiume to the mother's native town – Arad. Here would unroll the story of the two descendants of the Goldschmidt family, over one century, through the suffering of two wars, the flourishing Interwar years and humiliation of the Communist regime.

MO 8107

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE CONTEMPORANĂ

Stereoscopul

aflat în colecția muzeului arădean a fost fabricat în Statele Unite în 1895, intrând în colecția muzeului în 1963. Este compus dintr-o pereche de lentile amplasate într-un lăcaș special și o tijă de metal pe care glisează o tijă-cursor ajustând distanța la care este amplasată imaginea. Stereografia reprezintă începuturile fotografiei 3D, reprezentând o tehnică fotografică specială prin care sunt combinate două imagini ușor diferite ale aceluiași obiect. Cu ajutorul acestui dispozitiv special, cele două imagini sunt suprapuse, creierul uman percepându-le drept una singură, creându-se astfel un efect 3D de spațialitate.

MO 873

CONTEMPORARY HISTORY

The stereoscope

in the collection of the Arad Museum Complex was manufactured in the United States in 1895, entering museal collections in 1963. It is composed of a pair of lenses set in a special slot and a metal rod on which glides a cursor-rod, which adjusts the distance at which the image is set. Stereography represents the beginnings of 3D imaging, being a special photography technique which combines two slightly different images of the same object. With the aid of this special device, the two images are overlapped, the human brain perceiving them as one, thus creating a 3D spatial effect.

MO 873

https://biblioteca-digitala.ro

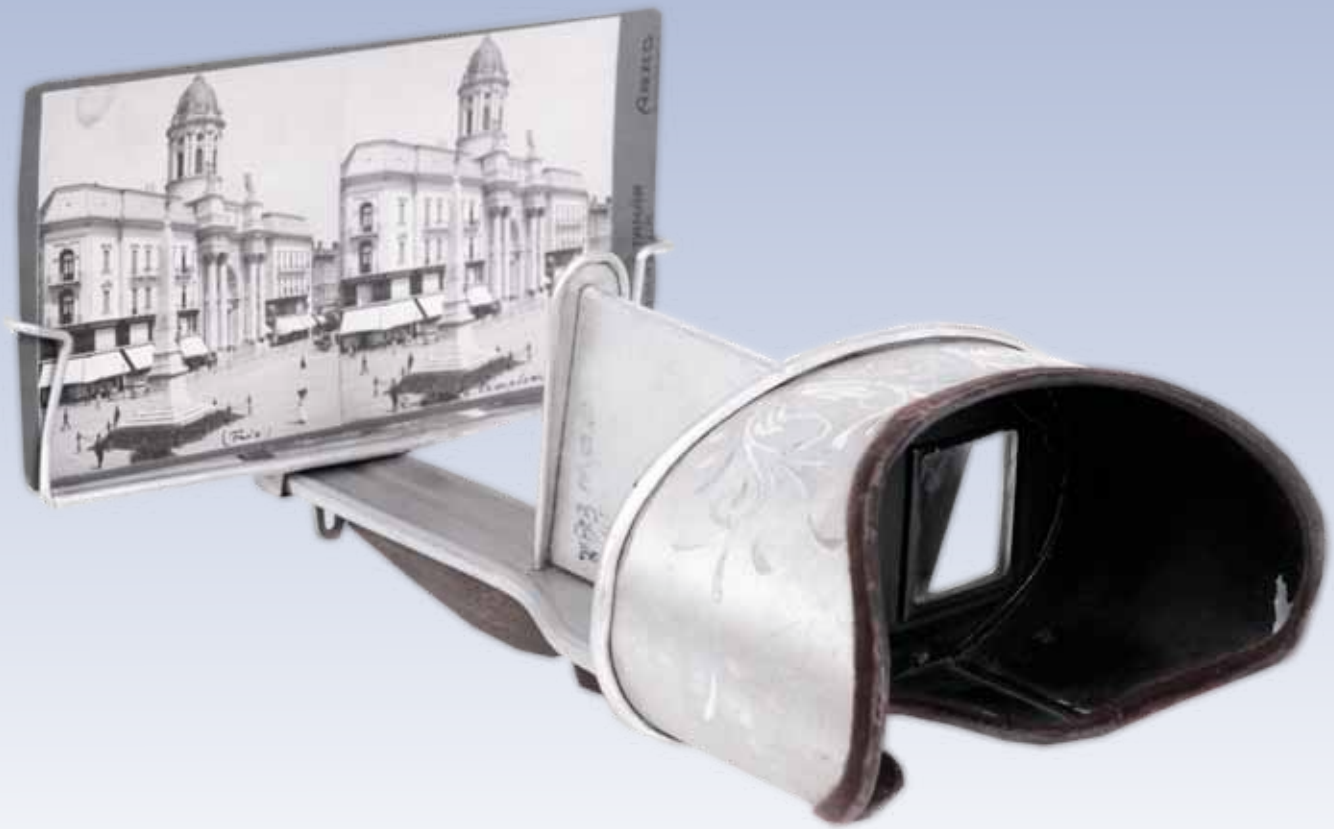

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE CONTEMPORANĂ

SEVER BOCU
(19 nov. 1874, Șiștarovăț - 21 Ian.i1951, Sighet)

Educat în spiritul sacrificiului, Sever Bocu s-a implicat în opera de făurire a statului unitar român, participând la Conferința de Pace de la Paris, susținând recunoaștrea internațională a Marii Uniri. Prin scrisul său a fundamentat un curent de opinie bănățenistă care încuraja afirmarea democrației, motiv pentru care a fost arestat de către autoritățile comuniste. Viața și toată activitatea lui Sever Bocu a fost o flacără nestinsă, care s-a mistuit pentru idealurile poporului român și a provinciei sale de suflet: Banatul.

Nr. inv. 108

CONTEMPORARY HISTORY

SEVER BOCU
(19 Nov. 1874, Șiștarovăț - 21 Jan. 1951, Sighet)

Educated in the spirit of sacrifice, Sever Bocu was involved in the making of the unitary Romanian state, attending the Paris Peace Conference in the support of the international recognition of the Great Union. By his writings he laid the foundations of a groundswell of Banat encouraging the assertion of democracy, reason for which he was arrested by the communist authorities. The life and entire activity of Sever Bocu was an everlasting flame, consumed for the ideals of the Romanian people and his soul province: the Banat.

Inv. no. 108

https://biblioteca-digitala.ro

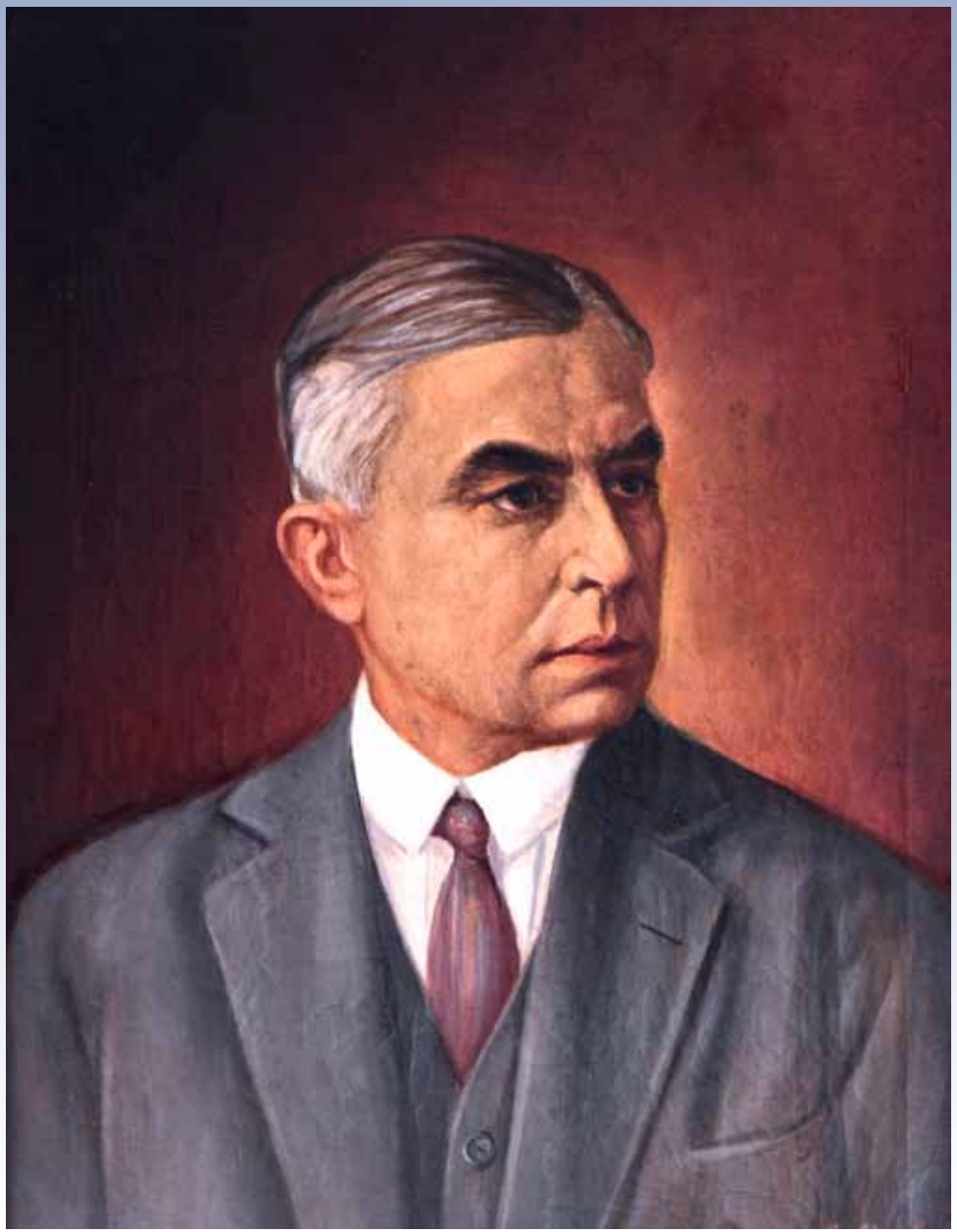

https://biblioteca-digitala.ro

ISTORIE CONTEMPORANĂ

Stația de transmisie

aflată în colecția muzeului arădean are o valoare istorică deosebită, fiind legată de momentele-cheie ale Revoluției din decembrie 1989. Este compusă dintr-un microfon cu suport, o stație de amplificare și patru boxe. A fost amplasată în piața primăriei (azi Piața Revoluției) în dimineața zilei de 22 decembrie, liderii manifestanților (între care Valentin Voicilă, Onofrei Dănilă sau Mircea Crișan) adresându-se pe rând oamenilor. De asemenea tot de aici se clamau lozinci și se rosteau rugăciuni. A intrat în colecția muzeului arădean în anul 2004 prin donație.

FR 249-255

CONTEMPORARY HISTORY

Relay station

in the collection of the Arad Museum Complex is of a special historical value, being related to key-moments of the Romanian Revolution of 1989. It is composed of a support microphone, an amplifier and four speakers. It was placed in the City Hall Square (today the Revolution Square) on the morning of the 22nd of December, the leaders of the protestors (among whom Valentin Voicilă, Onofrei Dănilă or Mircea Crișan) addressing the people in turns. They also used it to hail slogans and utter prayers. It entered the collection of the Arad Museum Complex in 2004 by donation.

FR 249-255

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Ion Andreescu - Ulcica cu răsad

Andreescu, Luchian, Tonitza, Pallady, Petrașcu, Storck, Ressu sunt nume reprezentative ale artei românești aflate în expunerea Muzeului Orașului Lipova, datorită generosului act de donației venit din partea istoricului de artă Eleonora Costescu și a pictorului Vasile Varga, în anul 1980. Pictată de Ion Andreescu în perioada buzoiană (1875-76), Ulcica cu răsad rezumă prin expresia sa plastică ceea ce Radu Bogdan numea "modestia de sentiment" drept o notă caracteristică a creației andreescene. Același exeget al operei lui Andreescu, caracteriza, în 1983, lucrarea: "de o simplitate maximă și reprezentând un motiv cu totul ingrat prin lipsa lui de farmec și de spectaculos, devine sub penelul lui Andreescu un factor de melancolică gravitate, voind parcă să îndrepte – prin mijlocirea laconicelor sale elemente tincturate de brunuri verzui și griuri pământii – cugetul privitorului spre taina tulburătoare a germinației. Picturalitatea și reflexivitatea [...] își află aici o fuziune deplină".

MOL 3062

ART

Ion Andreescu - Pot with seedling

Andreescu, Luchian, Tonitza, Pallady, Petrașcu, Storck, Ressu are representative names of the Romanian art exhibited in the Museum of Lipova following the donations made in 1980 by the art critic Eleonora Costescu and painter Vasile Varga. Painted by Andreescu in the Buzau period (1875-76), the "Ulcica cu răsad" (Pot with seedling) sketches by its plastic expression what Radu Bogdan called "sentiment modesty", specific to Andreescu's works. The same exegetist of Andreescu's works described, in 1983, the work as one "of maximum simplicity, rendering an entirely ingrate motif because of its lack of charm and spectacular, which though under the brush of Andreescu becomes a factor of melancholic gravity, seemingly wishing to direct – through the means of his laconic tinge elements of greenish browns and earthy greys – the mind of the viewer towards the tantalizing secret of germination. Picturality and reflexivity [...] fully fuse here".

MOL 3062

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Munkácsy Mihály – Incorigibilul

Biografia pictorului Munkácsy Mihály înregistrează și o secvență arădeană: între anii 1858-1860, cel care va deveni unul dintre cei mai importanți artiști maghiari a fost calfă de tâmplar la Arad. Aici, pictorul Szamossy Elek i-a descoperit talentul artistic și l-a încurajat să urmeze studii de specialitate. După stabilirea la Paris, Munkácsy a asimilat influența realismului lui Courbet și a pictat, în intervalul 1870-1880, cu predilecție scene de gen din viața țăranilor maghiari. Succesul financiar, obținut cu picturile respective, l-a determinat să realizeze variante ale aceleași teme, scena desfășurându-se de obicei pe pânze de dimensiuni mari. Unei astfel de preocupări se subsumează și Incorigibilul - o variantă din tema beției redat fie în anturaj casnic, fie în cel de cârciumă, subiect pe care Munkácsy l-a reluat de mai multe ori între anii 1875-1890.

A 2

ART

Munkácsy Mihály – The Incorrigible

The biography of painter Munkácsy Mihály also records an Arad sequence: between 1858 and 1860, Mihály, who would become one of the most important Hungarian artists was a woodworker's assistant in Arad. There, painter Szamossy Elek discovered Mihály's artistic talent and encouraged him to pursue specialty studies. After settling in Paris, Munkácsy assimilated the influence of Courbet's realism and painted, between 1870-1880, mainly genre paintings depicting the life of Hungarian peasants. Respective paintings brought him financial success, hence the variations on the same theme, scenes usually covering large canvases. To such concern belongs also the "Incorigibilul" (the Incorrigible) – a variation of the drunken theme rendered either in a domestic setting or at the tavern, subject which Munkácsy resumed several times over 1875-1890.

A 2

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Feszty Árpád - Înmormântarea lui Christos

Titlul Înmormântarea lui Christos suprapune trei episoade ale tradiției biblice: Coborârea de pe cruce, Cortegiul, Plângerea. Feszty a pictat tripticul în intervalul 1898-1900, lucrarea fiind terminată la Florența, unde a fost expusă, în martie 1901, la Academia de Arte Frumoase. În toamna aceluiași an a fost itinerată la Berlin și Dresda. Din ianuarie până în martie 1902 pictura a fost văzută la Mücsarnok (Budapesta), iar un an mai târziu a fost cumpărată de statul maghiar. Tripticul, păstrat în depozitele Muzeului de Arte Frumoase din Budapesta, în anul 1913 a fost transferat Palatului Cultural din Arad. A fost expus în pinacotecă până la sfârșitul anilor '50, când lucrarea a fost acoperită. Odată cu reorganizarea muzeului, în 1977, pictura lui Feszty împreună cu o altă lucrare de dimensiuni considerabile, pictată de Liezen-Mayer Sándor, au fost rulate pe un tambur și retrase în depozit. Picturile s-au păstrat în condiții optime de conservare, stare de fapt constatată după despachetarea și expertizarea lor la 1 martie 2017.

A 23

ART

Feszty Árpád - The Entombment of Christ

The title the Entombment of Christ covers three episodes of Biblical tradition: the Descent from the Cross, the Procession and the Lamentation of Christ. Feszty painted the triptych between 1898-1900, the work being finished at Florence, where it was exhibited in March 1901 at the Academy of Beautiful Arts. In the autumn of the same year, it was also exhibited in Berlin and Dresden. From January until March 1902, the painting was displayed at Mücsarnok (Budapest), while a year later it was purchased by the Hungarian state. The Triptych, preserved in the deposits of Budapest's Museum of Fine Arts was transferred to the Culture Palace of Arad in 1913. It was exhibited in the picture gallery until the end of the 50'ies, when the work was covered. Once with the Museum's reorganisation in 1977, Feszty's painting, together with another work of considerable sizes painted by Liezen-Mayer Sándor were rolled on a drum and deposited under optimal preservation conditions, a state also noted after they were unrolled and evaluated on the 1st of March 2017.

A 23

https://biblioteca-digitala.ro

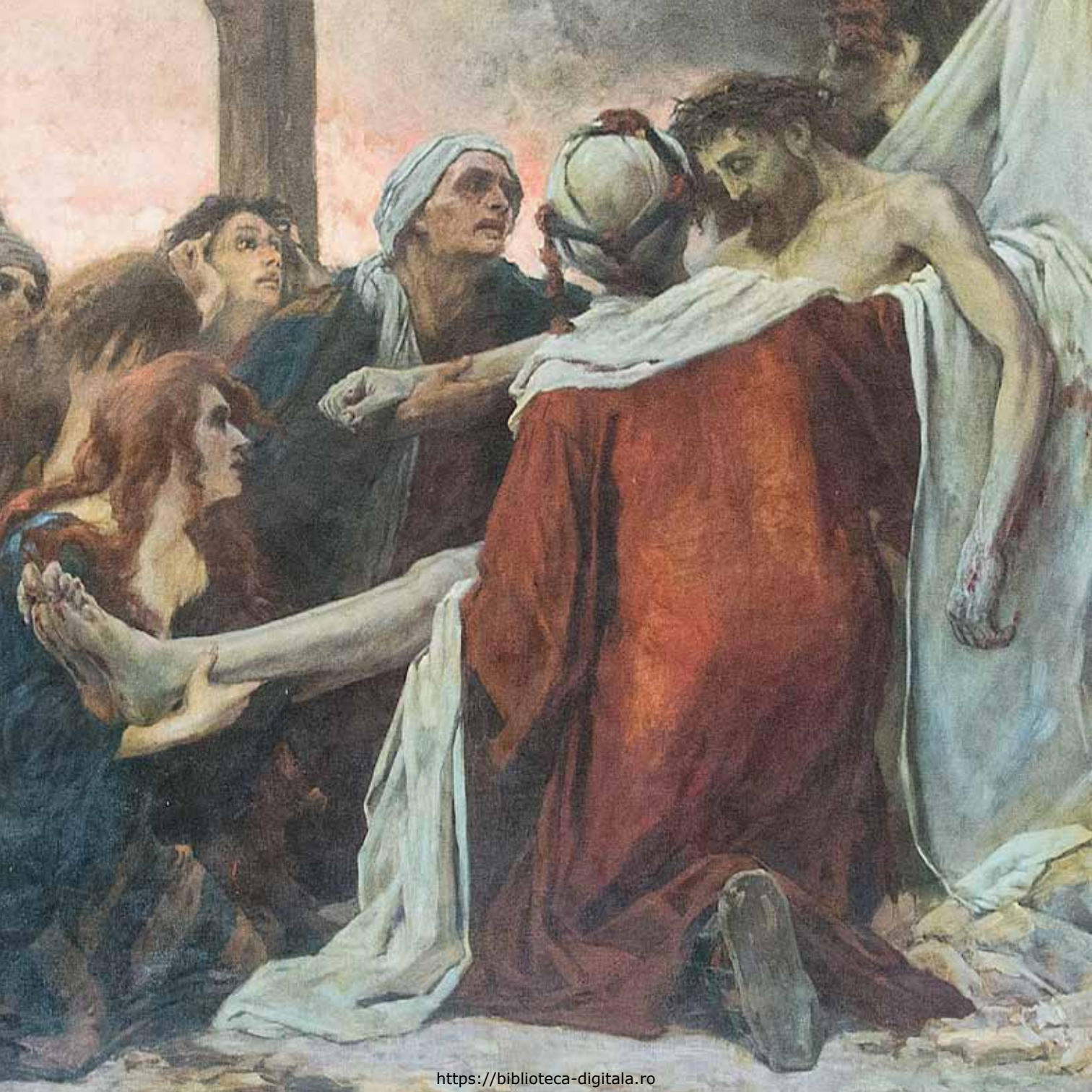

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Nicolae Grigorescu - Portret de femeie

În potretistica grigoresciană, femeie este modelul predilect. Colecția de artă a muzeului arădean deține, alături de variante ale carelor cu boi și ale peisajelor rurale, o lucrare denumită generic "portret de femeie". Personajul este identificat drept soția artistului - Maria Danciu (Dáncs). În Casa Memorială "Nicolae Grigorescu", din Câmpina, se află astăzi alte trei portrete ale soției. Pictura, semnată, nu este datată. Posibil să o fi realizat în perioada 1904-1907, când a locuit la Câmpina (lu-crarea apare într-o fotografie veche care a imortalizat atelierul pictorului). Pe un fundal rămas în sta-diul de eboșă, chipul femeii, redat ușor profil dreapta, este modelat printr-o lumină intensă, estom-pată prin tușe cu efect de umbră. Eclerajul în raport cu întunericul și umbra (brunurile din fundal, păr și haină) conferă tridimensionalitate, corporalitate formei.

A 2107

ART

Nicolae Grigorescu - Woman's portrait

In Grigorescu's portraiture, the woman is a model of choice. The art collection of the Museum of Arad contains, beside other variations of the "Ox cart" and rural landscapes, a work called generically "woman's portrait". The figure is identified with the painter's spouse - Maria Danciu (Dáncs). In the "Nicolae Grigorescu" Memorial House from Câmpina, still today there are other three portraits of painter's spouse. The painting, though signed, is not dated. It is possible it was painted during 1904-1907, when the painter lived at Câmpina (the work appears on an old photo that captured for eternity the painter's studio). On a background that remained in a state of a rough sketch, the woman's face, rendered slightly from profile right, is modelled by intense light, blurred by brushes with shadow effect. The strong light in relation with the dark and the shadows (the brown of the background, hair and coat) provide three-dimensionality, corporeality to the shapes.

A 2107

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Ștefan Luchian - Mere

Subiect recurent în naturile moarte pictate de Ștefan Luchian, merele – bibliografia reține 15 astfel de lucrări unde fructele sunt pictate ca subiect central sau în asociere cu alte obiecte – din colecția muzeului, au ajuns la Arad în anul 1966, pictura aflându-se în prima jumătate a secolului XX în proprietatea Muzeului Toma Stelian din București. Stilistic, compoziția cu mere roșii, galbene sau în combinația celor două culori, redate în "consistența și volumul lor" (Apcar Baltazar), aranjate pe un ștergar alburiu, luminate frontal, se încadrează în a treia perioadă (1908-1916) din creația lui Luchian. În 1908, la expoziția Tinerimii Artistice a fost expusă o lucrare intitulată "Mere". Titlu se regăsește, de trei ori, și în catalogul expoziției personale organizată în același an.

A 2117

ART

Ștefan Luchian - Apples

A recurrent subject in still life paintings by Ștefan Luchian, the "Mere" painting (Apples) (references count 15 such works in which the fruits are painted as central theme or associated with other objects), in the Museum collection, reached Arad in 1966, the painting being in the first half of the 20th century in the property of the "Toma Stelian" Museum of Bucharest. Stylistically, the composition with red, yellow or a mix of the two colours apples, rendered in their "consistency and volume" (Apcar Baltazar), placed on a foamy huckaback, lighted from front, frame in the third period (1908-1916) of Luchian's creations. In 1908, at the Young Artists Exhibition, a work titled "Mere" (Apples) was displayed. The title is found three times also in the solo exhibition catalogue of the same year.

A 2117

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Carol Wolff - Regele Ferdinand / Regina Maria

În martie 1923, directorul Palatului Cultural, Lazăr Nichi, a avut inițiativa lansării unei comenzi pentru pictarea portretelor familiei regale românești, tablouri care ar fi trebuit să se regăsească în sala festivă a Primăriei și în pinacoteca muzeului. Lucrările urmau a fi realizate de un pictor portretist cu renume. Colecția de artă înregistrează două portrete de aparat, gândite pandant – regele Ferdinand și regina Maria –, semnate Carol Wolff. Pictor format în mediul academic münchenez, Wolff a avut, alături de Balla Friyges, calitatea de portretist oficial. Atributul estetic este cel care dublează valoarea istorico-documentară a portretelor realizate de pictorul german, păstrate astăzi în muzeu: Sava Raicu, Vasile Goldiș, Șt. Cicio Pop, Iustin Marșieu, Ștefan Anghel. Reprezentați în ținută festivă, cu insemnele suveranității, regii României Mari sunt găzduiți astăzi în Salonul Regilor din Palatul Elisabeta.

A 1150 / A 1151

ART

Carol Wolff - King Ferdinand / Queen Maria

In March 1923, the Director of the Culture Palace, Lazăr Nichi, initiated an order for the painting of the Romanian royal family, works which should have been found in the Festive Hall of the City Hall and the Museum's picture gallery. The paintings would be painted by a famous portraitist. The art collection records two official portraits, designed symmetrical, - king Ferdinand and queen Maria – signed Carol Wolff. Painter schooled in the academic environment of Munich, Wolff was, together with Balla Friyges, an official portraitist. The aesthetic attribute doubles the historical-documenting value of the portraits made by the German painter, today housed in the Museum: Sava Raicu, Vasile Goldiș, Șt. Cicio Pop, Iustin Marșieu and Ștefan Anghel. Depicted in full dress, with regalia, the king and queen of Greater Romania are today housed in the Royal Salon of Elisabeta Palace.

A 1150 / A 1151

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Romul Ladea - Bustul lui A. D. Xenopol

Stabilit la Arad între anii 1922-1926, Romul Ladea a realizat, în 1924, bustul lui A. D. Xenopol, lucrare destinată a fi amplasată în fața Palatului Cultural. Văduva marelui istoric a fost nemulțumită de interpretarea oferită de sculptor și s-a opus dezvelirii. Nici vocile Aradului, cele cu putere de decizie la nivel administrativ, nu au fost ferme în a susține calitățile artistice ale sculpturii. Doar presa a ironizat timid atitudinea Coraliei Xenopol. În acest prim exercițiu de statuarie, artistul a eludat lecția academismului, nu a fost interesat de imitarea trăsăturilor fizice ale celui portretizat, ci de modelarea unui portret psihologic. Tensiunea volumelor, aspect care conferă monumentalitate lucrării, face trimiteri la dimensiunea culturală, intelectuală a personajului.

A 2395

ART

Romul Ladea - Bust of A. D. Xenopol

Established for a while at Arad, between 1922-1926, Romul Ladea sculpted, in 1924, the bust of A. D. Xenopol, a work designed to be located in front the Culture Palace. The great historian's dowager was dissatisfied with the interpreting provided by the sculptor and opposed the statue's unveiling. Neither the voices of Arad, those with administrative decision making powers, were firm in supporting the artistic qualities of the sculpture. Only the press had apprehensively mocked Coralia Xenopol's position. In this first exercise of statuary, the artist eluded the lessons of academism, with no interest in duplicating the physical features of the portrayed, but in modelling a psychological portrait. Precisely the tense volumes, which confer grandness to the work, reference the cultural and intellectual dimension of the figure.

A 2395

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Catul Bogdan - După-amiază de vară

Lucrare de tinerețe a lui Catul Bogdan, După-amiază de vară, pictată în 1926, a fost expusă un an mai târziu la Salonul Oficial din București de unde a cumpărat-o Ministerul Artelor și Cultelor, iar mai apoi a donat-o Palatului Cultural din Arad. Erau anii în care muzeele din Ardeal îşi formau colecţiile de artă românească. La rândul său, datorită achiziţiilor, donaţiilor sau împrumuturilor temporare, muzeul arădean a inaugurat la 20 martie 1927 o expoziţie permanentă de artă românească. În compoziţia, cu peronaje, care îl are în centru pe Tasso Marchini – studentul lui Bogdan la Școala de Arte Frumoase din Cluj – Catul Bogdan a exersat cunoștințele dobândite în mediul postimpresionist parizian: volume aplatizate, geometrice, delimitate prin contururi netede, modelate cromatic prin lumină și umbră.

A 287

ART

Catul Bogdan - Summer time noon

Youth work of Catul Bogdan, "După-amiază de vară" (Summer time noon), painted in 1926, was exhibited a year later at the Official Bucharest Art Salon from where it was purchased by the Ministry of Arts and Cults, which later donated it to the Culture Palace of Arad. These were the years when Transylvanian museums were compiling their Romanian art collections. At its turn, following acquisitions, donations or temporary loans, the museum of Arad inaugurated on the 20th of March 1927 a permanent exhibition of Romanian art. In the composition, with Tasso Marchini – Bogdan's student at the Fine Arts School of Cluj standing in the middle – Catul Bogdan practiced the skills acquired in the Post-Impressionist Parisian environment: flattened volumes, geometric, delimited by smooth outlines, chromatically modelled by light and shadows.

A 287

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ARTĂ

Nicolae Tonitza - Două surori

Un Tonitza râvnit de colecționarii de artă, "ascuns" într-un muzeu din provincie - sunt considerații, cât se poate de telurice, care au însoțit lucrarea Două surori, expusă la târgul de artă Art Safari București 2015. Departe de a transmite un profund mesaj psihologic, poate doar o ușoară melancolie, două chipuri adolescentine (personaje din Dobrogea), susținute de un fundal decorativ, surprind prin irizarea cromatică a veșmintelor și prin expresia fețelor redate în antiteză. Compoziția pictată în 1929, expusă posibil în același an sau în cel următor într-una din expozițiile personale Nicolae Tonitza sau a "Grupului celor patru", cumpărată de către Banca Națională a României, a fost redistribuită, în anul 1966, Muzeului Regional Arad de către Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România.

A 2097

ART

Nicolae Tonitza - Two sisters

A Tonitza painting, desired by art collectors, "hidden" in a museum from the province – are some rather profane comments that accompanied the work "Două surori" (Two sisters) exhibited at the Art Safari held in Bucharest in 2015. Far from conveying an unfathomable psychological message, possibly slight melancholy, two youthful faces (figures from Dobrudja), supported by a decorative background, astonish by the colourful iridescence of the garments and the expression of the faces rendered in antithesis. The composition painted in 1929, likely exhibited in the same year or the following, in one of the solo exhibitions Nicolae Tonitza or of the "Group of Four", purchased by the Romanian National Bank, was redistributed in 1966 to the Regional Museum of Arad by the Art Museum of the Socialist Republic of Romania.

A 2097

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Nicolae Chirilovici - Stradă din Arad

Nume cu rezonanță în cultura arădeană, Nicolae Chirilovici se identfică cu evoluția colecției de artă pe parcursul a 55 de ani. Din expoziția organizată în 1936 la Palatul Cultural, muzeul a achiziționat un peisaj pictat sub influența Școlii de la Baia Mare. Pe parcursul anilor, până în 1991, alte 19 lucrări (peisaje citadine cu străzi dosnice și clădiri vetuste, imagini din lunca Mureșului sau Podgo-ria Aradului, naturi moarte) spun povestea unui destin artistic. Maniera de lucru a lui Chirilovici a fost asociată cu estetica școlii băimărene. Față de aceasta a manifestat însă doar o aderență tempera-mentală. În peisaje, forma nu este modelată prin lumină, definitorie este culoarea. Umbra opacă a fost alungată, iar culoarea se extinde suveran pe întreaga suprafață a tabloului.

A 1668

ART

Nicolae Chirilovici - Street of Arad

Distinguished figure in the culture of Arad, Nicolae Chirilovici may be identified with the evolution of the art collection over 55 years. From the exhibition held in 1936 at the Culture Palace, the museum purchased a landscape painted under the influence of the School of Baia Mare. Over the years, until 1991, other 19 works (city landscapes with back streets and old buildings, images from the Mureș river floodplain or Podgoria Aradului, still natures) tell the story of an artistic destiny. The working fashion of Chirilovici was associated with the aesthetics of the Baia Mare School. To the latter, the painter adhered only temperamentally. In the landscapes of Chirilovici, shape is not modelled by light, while colour is defining. The opaque shadow was cast away, while the colour extends sovereign over the entire painting surface.

A 1668

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Sever Frențiu - Fiecare la locul lui

Personaj care a marcat istoria artei românești, Sever Frențiu se regăsește în colecțiile muzeului cu lucrări de pictură și grafică, a căror subiecte reține mai toată iconografia plastică: portrete, peisaje, compoziții istorice, naturi moarte, alegorii. Titlu sugestiv, Fiecare la locul lui denumește o compoziție suprareală, unde este imaginată o secvență posibilă, plasată într-un peisaj atemporal. Lucrarea datează din anii 1969 -'70, sfârșitul perioadei arădene (1955-1970) din biografia artistului, și este una din picturile "cap de serie" pentru ceea ce a devenit dimensiunea imaginarului (cu accent suprarealist) în creația lui Frențiu.

A 2377

ART

Sever Frențiu - Each and everyone at their places

Landmark figure of the Romanian art history, Sever Frențiu is included in the Museum's collections with paintings and graphic works, whose themes cover almost the entire plastic iconography: portraits, landscapes, historical compositions, still natures, allegories. The suggestive title "Fiecare la locul lui" (Each and everyone at their place) is a surreal composition, imagining a possible sequence set in a timeless landscape. The work dates to 1969-'70, the end of the Arad period (1955-1970) in the artist's biography, and is one of the masterpiece paintings for what the imaginary dimension (with surreal accents) had become in Frențiu's works.

A 2377

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Eugen Popa - Autoportret cu pălărie Rembrandt

Spiritul tutelar al casei din Săvârșin, Eugen Popa, autoportretizat în 55 de lucrări de pictură și grafică prezente în mai toate încăperile, își observă vizitatorii care relaționează cu obiectele suprapuse astăzi de valoare documentară și memorială, cu lucrările de artă, toate mărturisitoare asupra unui destin artistic. Cu origini în zona Săvârșinului, călător prin lume, Eugen Popa este reținut de istoria artei românești drept pictor, colorist prin excelență (îndeosebi în peisaje și naturi moarte), și grafician. În această ultimă calitate, a realizat o sinteză între descriptivismul desenului european și tradiționala tehnică sintetică extrem orientală.

CMEP 181

Eugen Popa - Self-portrait with Rembrandt hat

Tutelary spirit of the house of Săvârșin, Eugen Popa, with 55 self-portraits in paintings and graphic works, present in almost all rooms, observes the visitors who come in contact with all the objects of documentary and memorial value, the artworks, all evidence of an artistic destiny. Native to the area of Săvârșin, world traveller, Eugen Popa remains in the history of Romanian art as a colourist painter by excellence (especially landscapes and still natures) and illustrator. As illustrator, the artist made a synthesis between the descriptive European drawing and the traditional highly Oriental synthetic technique.

CMEP 181

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Ovidiu Maitec - Cumpăna neagră

10 decembrie 1998: se deschidea la Muzeul de Artă expoziția Maitec. Sculptură. 1968-1998. O selecție retrospectivă, cu lucrări împrumutate din colecții de stat sau private, sculpturi din colecția artistului și un cărbune – lucrare prețioasă –, relicvă din atelierul mistuit de flăcări în Decembrie 1989. Maitec al zborului, al coloanelor, al tronurilor, al porților, al containerelor, spirit teluric cu atingeri ascensionale, a redus forma la esență, a creat metafore care asigură continuitatea dintre ancestral și modernitate. Ovidiu Maitec a plecat dintre noi cu regretul de a nu fi realizat o sculptură de for public pentru orașul său natal. Cei care au ocupat vremelnic funcții politico-administrative nu și-au asumat responsabilitatea de a-i lansa celui mai important sculptor român, după Brâncuși, o comandă fermă pentru monumentul Marii Uniri din Arad.

A 3059

ART

Ovidiu Maitec - The black balance

The 10th of December 1998: exhibition Maitec opened at the Art Museum. Sculpture. 1968-1998. An retrospect selection, with works on loan from state or private collections, sculptures from the artist's collection and a charcoal drawing – precious work – relic from the studio destroyed by blazes in December 1989. Maitec of flight, of columns, of thrones, of the gates, of containers, a telluric spirit with ascent touches, has reduced the form to its essence, creating metaphors that ensure continuity from ancestral to modernity. Ovidiu Maitec passed away with the regret of not having made a sculpture for public display for his native town. Those who temporarily held political-administrative offices were unable and wished not to hold responsibility for requesting the most important Romanian sculptor after Brâncuși, to sculpt a monument for the Great Union to be placed in Arad.

A 3059

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ARTĂ

Toshio Yoshizumi - Visage R (relative) III

Născut in ianuarie 1952, prefectura Saitama, Japonia, Toshio Yoshizumi, cu o bogată activitate în domeniul gravurii, premiat la unele dintre cele mai prestigioase manifestări de profil, este prezent și pe simezele Galeriei de Artă Delta din Arad cu cateva serii de lucrări de mici și mari dimensiuni, într-o expoziţtie dublu personală, împreună cu Kohsei Kohen Hasegawa. În urma vizitei sale la Muzeul de Artă din Arad, donează un număr de 33 de lucrări, care provin din cicluri cum ar fi: Visage, Zemu, Ahmu etc.

Nr. Inv.3128

ART

Toshio Yoshizumi - Visage R (relative) III

Born in January 1952, prefecture of Saitama, Japan, Toshio Yoshizumi, with a rich activity in the field of engraving, awarded with prizes during some of the most prestigious events of the kind, is also present on the picture rails of the Delta Art Gallery in Arad with a few series of small and large works in a double exhibition, solo and together with Kohsei Kohen Hasegawa. Following his visit to the Art Museum of Arad, he donated a number of 33 works from the cycles like Visage, Zemu, Ahmu etc.

Inv. no: 3128

https://biblioteca-digitala.ro

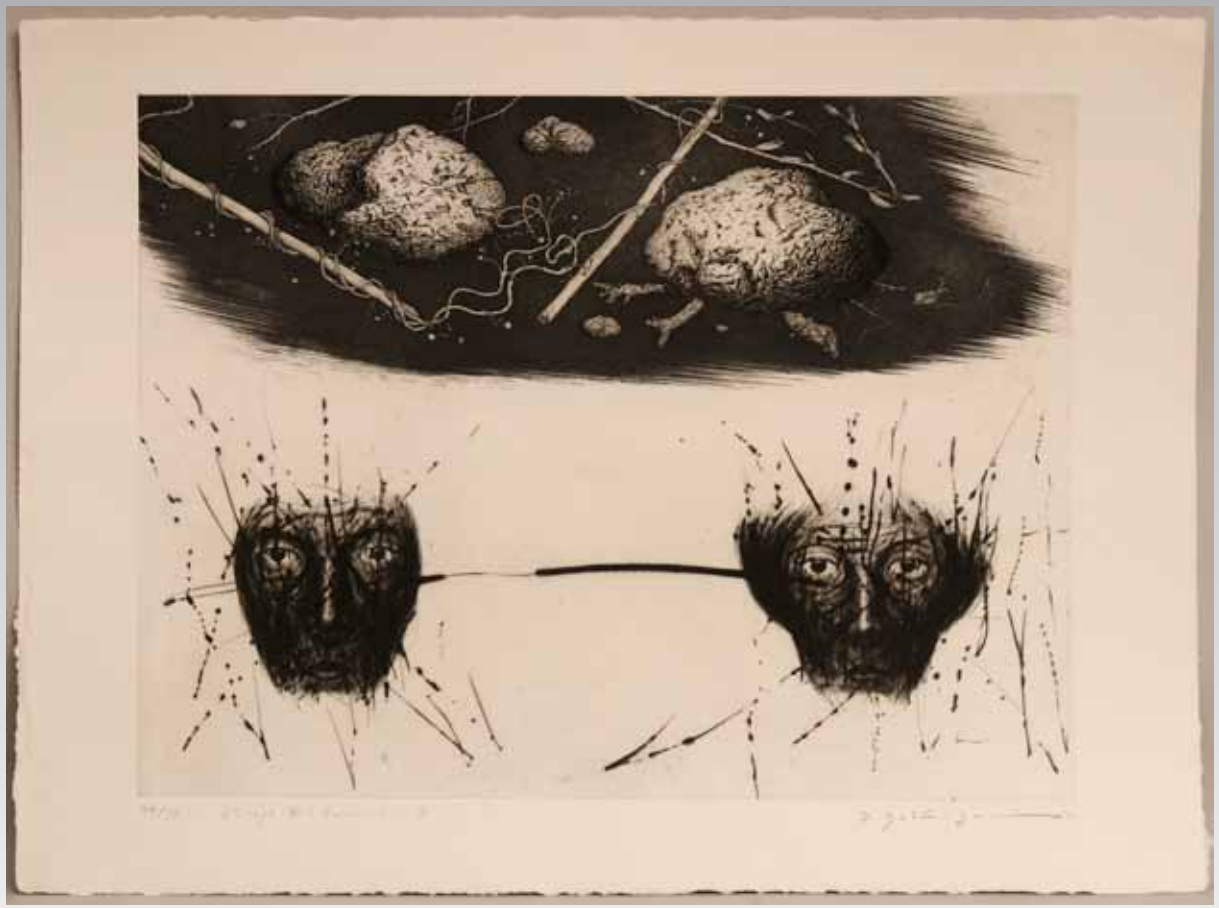

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

kinema ikon: Capsula Timpului / time based work (to be open in 28.10.2070 at 20.16 h)

Atelierul multimedia **kinema ikon**, înființat în 1970, a produs filme experimentale, video, instalații hypermedia. În anul 2016, la sfârșitul sezonului trei si al celor 40 de episoade/expoziții din proiectul *Serial*, din sala dedicată de la Muzeul de Artă Arad, a fost produsă o lucrare în formă de capsulă a timpului care cuprinde intervenții ale membrilor kinema ikon. Capsula timpului va fi deschisă în 28 octombrie 2070, cu ocazia centenarului kinema ikon, moment în care va fi dezvăluit și conținutul capsulei.

A.3227

ART

kinema ikon: Time Capsule (to be open in 28.10.2070 at 20.16 h)

The multimedia workshop **kinema ikon**, established in 1970, produced experimental films, videos and hypermedia installations. In 2016, by the end of season three and the 40 episodes/exhibitions in project Serial, from the designed hall of the Art Museum of Arad was produced a work in the form of a time capsule which includes accounts of kinema ikon members. The time capsule will be opened on the 28th of October 2070, in occasion of the kinema ikon centennial, time when the capsule content will be also revealed.

A.3227

https://biblioteca-digitala.ro

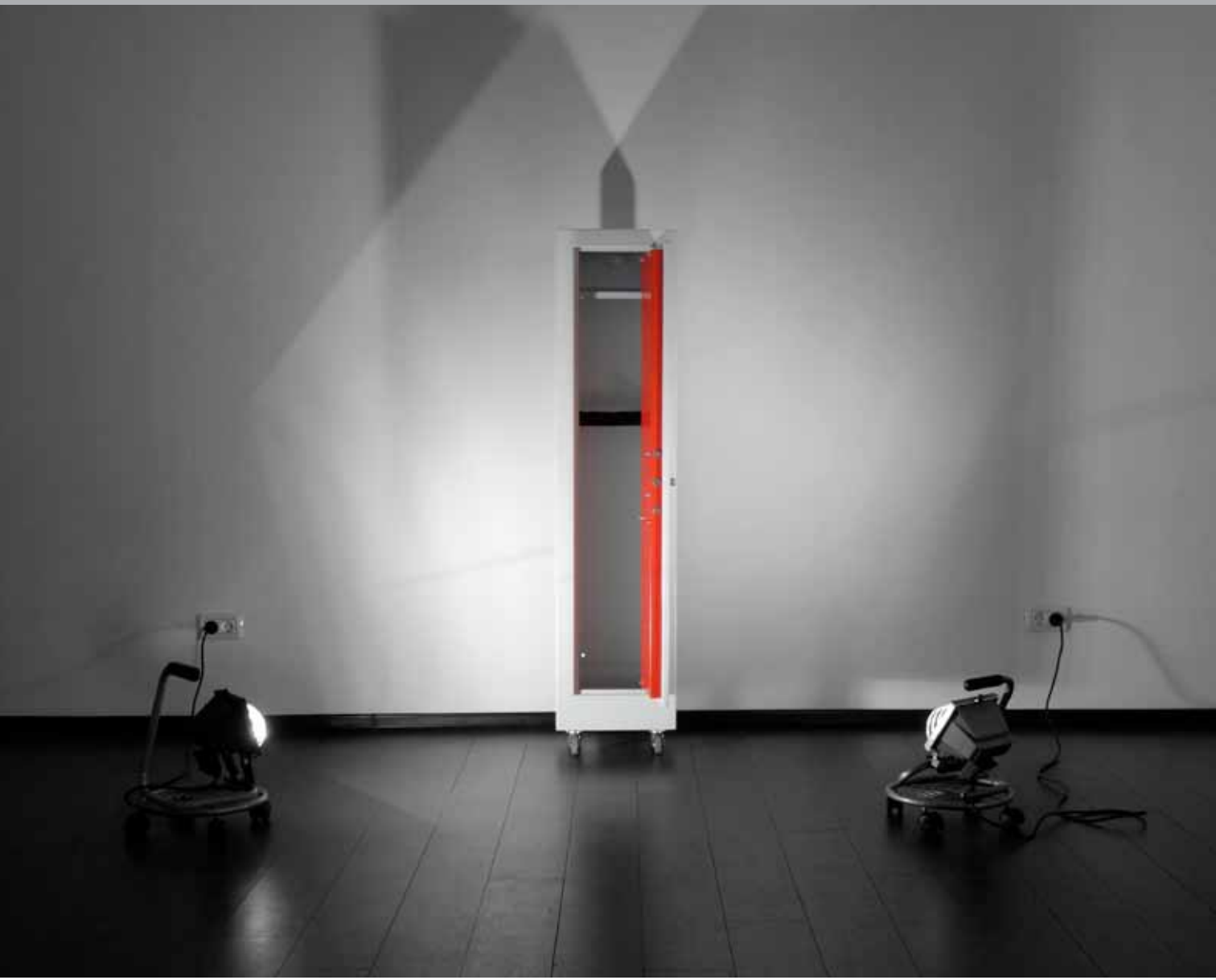

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Lanterna Magica

Lanterna Magica în format mic din circa 1845 cu care erau proiectate imagini fotografice pozitive, ilustrând de cele mai multe ori "vederi" exotice din diverse colțuri ale lumii. În perioada Renașterii pictorii recurgeau deseori la sprijinul proiecției prin Lanterna Magica pentru a obține o perspectivă corectă a tabloului.

De notat că ambele dispozitive (Stroboscope și Lanterna Magica) au aparținut inițial farmacistului arădean Kelemen Földes de la care le-a achiziționat colecționarul Iosif Sîrbuț împreună cu numeroase alte dispozitive de "iluzie a mișcării" sau aparate de "proiectat fotografii" pozitive pe suport de sticlă, pe care la rândul său colecționarul le-a donat Muzeului din Arad, colecția făcând parte din fondul M.O. la depozitul dedicat artelor spectacolului - teatru, muzică, cinema, etc.

Nr. inv. 12945

ART

The Magic Lantern

The Magic Lantern in small approximately 1845 format which projected positive photographic images, most often illustrated exotic "views" from various corners of the world. During the Renaissance, the painters often used projection by the Magic Lantern to obtain an accurate view of the painting. Noteworthy, both devices (the stroboscope and the Magic Lantern) originally belonged to the Arad-based pharmacist Kelemen Földes from whom they were purchased by collector Iosif Sîrbuț, together with many other devices for the "illusion of motion" or instruments to "project positive photographs" on glass support, which he later donated to the Arad Museum Complex, the collection being part of the M.O. fund in the deposit for the arts of entertainment – theatre, music, cinema, etc.

Inv. No. 12945

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Stroboscope

Aparat numit de unii cercetători **Stroboscope** iar de către alții Phenikistiscope din anul 1832, fiind primul dispozitiv cu care se putea obține efectul de "iluzie a mișcării", adică unul din predecesorii tehnicii cinematografice (1895) alături de alte dispozitive precum Zoetrope, Stereoscope, Praxinoscope, etc.

Nr. inv. 12941

ART

Stroboscope

The device called by some researchers **stroboscope** and by others Phenikistiscope from 1832, the first to accomplish the "illusion of motion" effect, namely one of the predecessors of the cinematic technique (1895) together with other devices like zoetrope, stereoscope, praxinoscope, etc.

Inv. No. 12941

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Lanterna Magica

Lanterna Magica în format mare pe care este scris URANIA numele primului cinematograf stabil din Arad (1907) în spațiul dezafectat al Teatrului Vechi construit de Jacob Hirschl și dat în folosință publică în 1817. Nu este vorba de un aparat de proiecție cinematografică ci de dispozitivul numit Lanterna Magica cu care erau proiectate imagini fotografice pozitive de natură culturală sau turistică.

Nr. inv. 13063

ART

The Magic Lantern

The Magic Lantern in large format inscribed URANIA, the name of the first stable cinema from Arad (1907), set up in the space of the disused Old Theatre built by Jacob Hirschl and commissioned for the public in 1817. It is not a movie projector, but the device called the Magic Lantern, which projected cultural or touristic positive photographic images.

Inv. No. 13063

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ARTĂ

Ștefan Tenețchi - Isus Hristos mare arhiereu între arhangheli

Ștefan Tenețchi, meșter iconar sârb din secolul al XVIII-lea, stabilit împreună cu familia la Lipova, apoi în anul 1746 se mută la Arad. Este unul dintre artiștii de referință din Banat, fiind primul pictor care a adus *stilul baroc* din Centrul Europei la noi în țară. Arta realizată de către Ștefan Tenețchi, în centre bănățene, Podgoria Aradului și Munții Apuseni, i-au adus suprema împlinire și prestigiu, astăzi fiind considerat primul și cel mai reprezentativ pictor al Banatului acelor vremuri.

Inv. 608 (31)

ART

Ștefan Tenețchi - Jesus Christ Great Hierarch among the Archangels

Ștefan Tenețchi, a Serbian iconographer of the 18th century, settled together with his family at Lipova, then in 1746 moved to Arad. He is one of the landmark artists of Banat, being the first painter to bring the Baroque style from Central Europe in our country. The art of Ștefan Tenețchi in the centres from Banat, Podgoria Aradului and the Apuseni Mountains, brought him utmost accomplishment and fame, today being deemed the first and most representative painter based in the Banat of those times.

Inv. no. 608 (31)

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Ulcior din Lipova

Centrul de ceramică din Lipova şi-a încetat activitatea în urmă cu aproximativ 60 – 70 de ani. Ceramica produsă aici avea forme mai „moderne" imitând vasele din metal (castroane, farfurii, tigăi etc.). Totuşi, meşterii olari lucrau şi produse tradiţionale. Unul dintre acestea era şi ulciorul sau „cârceagul", aşa cum se numeşte el în Banat. Ulciorul de Lipova este smălţuit în culoarea verde (specifică acestui centru de olărit) şi are forma clasică cu toartă şi „ţâţă" prin care se bea apa. Are dimensiuni medii (capacitate circa 1,5 litri). În trecut, asemea tip de ulcior era preferat de oamenii care lucrau la câmp pentru că era uşor de transportat şi ţinea apa la o temperatură scăzută pe timpul verii.

Inv.190

ETHNOGRAPHY

Pitcher of Lipova

The pottery centre of Lipova ceased to operate approximately 60 – 70 years ago. The pottery made there had more "modern" forms, duplicating metal vessels (bowls, dishes, pans etc.). Nonetheless, the potters also worked traditional products. One of them was the pitcher or "cârceag", as called in Banat. The pitcher of Lipova is varnished in green (specific to this pottery centre) and has the classical shape with handle and drinking "ţâţă" (spout). It is of average sizes (capacity of ca. 1.5 litres). In the past, such pitcher type was preferred by people working the fields as it was easy to carry and held water at low temperatures in summer time.

Inv. no. 190

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ETNOGRAFIE

Piesa face parte din colecția de țesături a Marilinei Bocu, pasionată iubitoare a artei populare românești. La arestarea lui Sever Bocu, perchiziția efectuată în casa familiei din Lipova a făcut ca această colecție, de o rară bogăție a cusăturilor și broderiei românești, alături de alte comori rezultate ale îndemânării țăranului român, să cadă pradă acelei "oarbe cavalcade negre, plină de spumoasă mânie", așa cum numește Marilina Bocu, securitatea comunistă. Ștergarul executat cu mare măiestrie la războiul de țesut este ornamentat pe tot câmpul său cu vrâste și motive geometrice, rombul cu conturul în trepte crenelat sau dințat. Remarcabil la această piesă este motivul tricolor cu un deosebit impact vizual, care separă celelalte motive decorative. Culorile folosite sunt roșul, galbenul, albastrul, negrul, albul și portocaliul.

Nr. inv. 686

ETHNOGRAPHY

The piece is part of the textiles collection of Marilina Bocu, passionate lover of the Romanian popular art. When Sever Bocu was arrested, the search carried out at the family house in Lipova made this collection, of rare richness of Romanian needlecraft and embroidery, together with other treasures of folk craftsmanship, to fall into that "blind, black cavalcade, full of raging anger", as Marilina Bocu called the communist Securitate (the Romanian secret police). The huckaback woven with great artistry on the loom is decorated on its entire field with thin coloured lines and geometric patterns, the rhombus with crenellated or dented decoration. Remarkable in this piece is the three-coloured pattern with a special visual impact that divided the remaining decorative motifs. Used colours are red, yellow, blue, black, white and orange.

Inv. no. 686

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Cămaşă femeiască (spătoi)

În localităţile de pe Valea Crişului Alb cămaşa femeiască se numeşte „spătoi". Cele mai bogat ornamentate astfel de cămăşi femeieşti le regăsim în zona Şicula - Ineu. Tocmai de aici provine şi această piesă de vestimentaţie. Este confecţionată din pânză albă de „misir" (bumbac şi cânepă) fiind bogat ornamentată atât pe umeri cât şi pe mâneci şi pe manşete. Înfloriturile de pe umeri sunt cusute pe bucăţi de pânză adăugate peste materialul cămăşii. Cromatica este în culorile roşu, negru, albastru, verde, specifice zonei, iar motivele ornamentale sunt florale, alcătuite din cusături colorate. Sub guler, cămaşa este încreţită. Cămaşa are o vechime de aproximativ 70 de ani şi se purta în zilele de sărbătoare.

Nr. inv.1366/a

ETHNOGRAPHY

Women's shirt ("spătoi")

In the villages on the Crişul Alb river valley, women shirts are called "spătoi". Most richly ornamented such women shirts are found in the area of Şicula - Ineu. Precisely from there also originates this dress piece. It is made of a white "misir" cloth (a mixture of cotton and hemp) richly ornamented both on shoulders as well as on the sleeves and cuffs. The floral details from the shoulders are sewn on pieces of cloth added on top of the shirt's material. The colours include red, black, blue, green, specific to the area, while the decorative motifs are floral, composed of coloured stitches. Underneath the collar, the shirt is folded. It is approximately 70 years old and was worn during celebration days.

Inv. no. 1366/a

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Cămaşă femeiască (spăcel)

În localităţile de pe Valea Mureşului cămaşa femeiască se numeşte „spăcel". Este confecţionată din bumbac ţesut la război. Ornamentele se găsesc pe mâneci, pe piept, guler şi „pumnari" (terminaţiile mânecilor). Pe piept are nasturi coloraţi, iar mânecile se termină cu dantelă. Motivele ornamentale de pe mâneci se numesc „tablă cu pui" şi sunt de culoare neagră, acelaşi motiv regăsindu-se şi pe „pumnari". Pe piept cămaşa este ornamentată cu fire de diferite culori, motivul folosit fiind denumit „brânduşat". Acelaşi motiv se întâlneşte pe părţile laterale ale cămăşii. Sub guler, de jur împrejur, sunt realizate încreţituri. Este o cămaşă care se purta în zilele de sărbătoare, provenind din localitatea Ususău. Are o vechime de circa 90 de ani.

Nr. inv. 1898

ETHNOGRAPHY

Women's shirt ("spăcel")

In the villages by the Mureş river valley, women shirts are called "spăcel". It is made of cotton woven on the loom. Ornaments are found on the sleeves, chest, collar and on the "pumnari" (sleeves extremities). On the chest, the buttons are coloured, while the sleeves end in lace. The decorative motifs on the sleeves are called "tablă cu pui" and are black in colour, the same motif being also found on the "pumnari". On the chest, the shirt is decorated with threads of various colours, the used pattern being called "brânduşat". The same pattern is found on the sides of the shirt. Folds are made below the collar, all around. It is a shirt worn on celebrations days, coming from the village at Ususău. It is approximately 90 years old.

Inv. no. 1898

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Cămaşă bărbătească

Spre deosebire de alte sate ale judeţului Arad, cămaşa bărbătească din zona Ineului şi a Şiculei este bogat ornamentată. Materialul din care este confecţionată se cheamă în termeni populari „misir”, fiind un amestec de cânepă şi bumbac ţesute împreună la război. Ornamentele sunt aplicate pe umeri, pe guler, pe piept şi la pumnari (terminaţiile mânecilor), iar deschizătura de pe piept se încheie cu nasturi de diferite culori. În spate, sub guler, şi în faţă sub deschizătura de la piept, cămaşa este încreţită. Tot un element de decor se află şi la marginea de jos a cămăşii, numit „cipcă”. Motivele ornametale folosite sunt cele florale denumite „jura încâlcită” (pe umeri) şi „jura cea cu frunze” (pe guler). Acest tip de cămaşă se purta numai duminica şi în zilele de sărbătoare.

Nr. inv. 1508/a

ETHNOGRAPHY

Men’s shirt

Compared to other villages from the county of Arad, the men’s shirt from the Ineu and Şicula areas is richly decorated. The material it is made of is called in folk terms “misir”, a mixture of hemp and cotton woven together on the loom. The ornaments are applied on the shoulders, collar, chest and by the “pumnari” (sleeve extremities), while the opening on the chest is fastened with buttons of various colours. On the back, under the collar and in front, below the chest opening, the shirt is folded. Still a decoration element is found by the lower edge of the shirt, called “cipcă” (a kind of lace). The used decorative motifs count those floral called “jura încâlcită” (twisted pattern), on the shoulders and “jura cea cu frunze” (leafed pattern), on the collar. This shirt type was worn only on Sundays and during various celebrations.

Inv.no. 1508/a

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Recăl bulgaresc

Bulgarii pavlicheni, originari din prosperul oraș Ciprovac, din sud-vestul Bulgariei, s-au stabilit la Vinga în jurul anului 1738, păstrându-și vechiul costum tradițional cu care au venit pe pământul românesc. Costumele femeiești cuprind un mare număr de piese, cântărind aproximativ 40 kg. O piesă nelipsită din portul tradițional bulgăresc era recălul, care se îmbrăca peste cămașă, un fel de viziclu, căptușit cu pânză și scurt până în talie. Pieptul și spatele recălului sunt confecționate din mătase albastră, iar mânecile sunt ornamentate la manșetă și guler cu fir auriu și cu mai multe rânduri de danteluțe albastru deschis, roze, roșii și albe. Piesa este decorată pe mâneci și în spate cu motive florale și vegetale. În partea inferioară, recălul are cusută o bordură de culoare roșie cu marginile verzi.

Nr. inv. 6203

ETHNOGRAPHY

The Pavlicheni Bulgarians,

of origin from the prosperous town of Ciprovac, in south-western Bulgaria, settled at Vinga around 1738, preserving their old traditional costume which they carried on the Romanian soil. Women costumes include a large number of pieces, weighing approximately 40 kg. A customary piece of the traditional Bulgarian outfit is the "recăl" (short men's coat or vest), which was worn over the shirt, a sort of jacket, lined with cloth and short, down to the waist. The chest and back are made of blue silk, while the sleeves are decorated by the cuffs and collar with golden thread and several lines of light blue, pink, red and white laces. The piece is decorated on the sleeves and back with floral and vegetal patterns. A red band with green edges is stitched in the lower part.

Inv. no. 6203

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Cojoc cu "zbic"

Cojocul este și el prezent în colecția de etnografie a muzeului, în județul Arad existând numeroase centre de cojocărit: Buteni, Ineu, Bocsig, Gurahonț, Birchiș, Pâncota, Moroda, Șiclău, Caporal Alexa). ***Cojocul cu "zbic" de tip lugojenesc*** este confecționat din piele, ornamentat la exterior pe orizontală cu broderie, executată din fire subțiri de lână colorată predominant în roșu, cu motive florale, denumite popular "bârcă", și aplicații din piele fină, vopsită și perforată, peste care sunt cusuți șiruri de nasturi metalici, iar în interior are blană de oaie. În partea din față are colțișori din piele. La guler are blană neagră. Este o piesă de îmbrăcăminte care se purta iarna peste cămașă, lungă până la șold și deschisă în față, specifică zonei de la sud de Mureș, cu influențe din Banat.

Nr. inv. 1260

ETHNOGRAPHY

The sheepskin coat

The sheepskin coat is also present in the Ethnographic Collection of the Arad Museum Complex, in the county of Arad existing many fellmongery centres: at Buteni, Ineu, Bocsig, Gurahonț, Birchiș, Pâncota, Moroda, Șiclău and Caporal Alexa. The sheepskin coat with "zbic" (whip) of Lugoj type is made of sheepskin decorated on the outer face horizontally with embroidery, composed of thin threads of coloured wool, mainly red, with floral motifs, called in folk terms "bârcă", and fine, died and pierced leather applications, on top of which are stitched lines of metal buttons, while the inner face is made of sheep fur. In the front, it is fitted with leather tips. By the collar, it has black fur. It is a dress piece worn in winter over the shirt, long down to the hip and loose in front, specific to the area south of Mureș river, with influences from Banat.

Inv. no. 1260

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Cojoc cu oglinzi

În anotimpul friguros, femeile din Ineu, Bocsig, Șicula, Gurba și Ineu îmbrăcau peste "spătoi", cămașa femeiască, un **cojoc din piele**, confecționat de meșterii cojocari din Ineu. **Cojocul cu "cocotori"** – oglinzi specific acestei zone etnografice are cusături din lână colorată predominant în roșu și negru, cu motivul ornamental, "ochiuri de păun", iar pe margine are blăniță neagră de miel. Aplicații din piele de culoare roșie închid oglinzile care formează pe piept și în spate cruci. Decorat, atât în partea din față, cât și în spate, cu nasturi metalici care poartă denumirea de "goloambe", cojocul este scurt, fără mâneci, răscroit în jurul gâtului și are un buzunar mic pe interior.

Nr. inv. 5527

ETHNOGRAPHY

Coat

In winter time, women from Ineu, Bocsig, Șicula and Gurba villages wore over the "spătoi", a women's shirt, a sheepskin coat, made by the furriers of Ineu. The sheepskin coat with "cocotori" – mirrors specific to this ethnographic area has coloured wool seams, mainly red and black, with "peacock eye" decoration, while on the edge, it is fitted with black lamb fur. Red-coloured leather applications cover the mirrors that form crossed on chest and back side. Decorated on both the front and back sides with metal buttons called "goloambe", the sheepskin is short, sleeveless, cut out around the neck and has a small pocket on the inside.

Inv. no. 5527

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Cojocul de Secusigiu

O piesă deosebită din colecția de etnografie a muzeului arădean este și **cojocul femeiesc care se purta la Secusigiu, denumit burdic**. Acesta se confecționa din piele de miel de către cojocarii din Sânicolaul Mare (jud. Timiș), fiind despicat în partea din față și scurt până la talie. Câmpul ornamental este bogat și se întinde pe toată suprafața cojocului, fiind format din aplicații de piele roșie, portocalie și neagră, în formă de cercuri perforate, care închid oglinzile, "târșeț", o cusătură din piele verde și "bumbi", nasturi mici din piele în aceleași culori ca și aplicațiile. Este probabil ca aceste culori, conform mărturiilor culese în teren, să fie tricolorul, interzis în portul popular, galbenul și albastrul fiind înlocuite de portocaliu și negru pentru a "păcăli" autoritățile.

Nr. inv. 1500

ETHNOGRAPHY

Women's sheepskin coat

A special piece is the Ethnographic Collection of the Arad Museum Complex is the women's sheepskin coat worn at Secusigiu, called "burdic". It was made of lambskin by the furriers from Sânicolaul Mare (Timiș county), split in front and short down to the waist. The decorative field is rich and stretches on the entire surface of the sheepskin coat, being formed of red, orange and black leather applications, in the shape of pierced circles that cover the mirrors, "târșeț", a green leather seam and "bumbi", small leather buttons in the same colour as the applications. Likely these colours, according to the testimonies collected from the field, represent the Romanian flag, forbidden in the traditional dress, the yellow and blue being replaced by orange and green to "deceive" the authorities.

Inv. no. 1500

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

"Coțobaica" suman scurt

"**Coțobaica**", piesă de îmbrăcăminte de iarnă din repertoriul zonei etnografice Valea Mureșului, se purta mai ales în unele localități de la sud de Mureș, precum Ususău, Bata, Lalașinț sau Căpâlnaș. Aceasta era mai scurtă decât șuba și se confecționa din lână albă, "habă", ornamentată cu șinioare negre, pe piept, la buzunare și în partea inferioară a spatelui. De asemenea, în partea din față, la gât, manșetele mânecilor și în spate pe margini este ornamentată cu o încrețitură, tot din lână neagră, denumită "mâță". Șuba se închide fiind prevăzută cu nasturi mari, iar ca element decorativ menționăm și nasturii metalici negri dispuși vertical pe două rânduri, foarte aproape de nasturii de închidere. Șuba mai are și nasturi metalici aurii așezați pe două șiruri, de o parte și de cealaltă a piesei, la buzunare și la guler.

Nr. inv. 1937

ETHNOGRAPHY

Winter dress piece

The "coțobaica", a winter dress piece from the repertory of the ethnographic area of Mureș river valley, was especially worn in some villages south of Mureș, like Ususău, Bata, Lalașinț or Căpâlna. It was shorter than the "șuba" (long traditional coat) and was made of white wool, "habă", decorated with black "șinioare" (chords) on the chest, by the pockets and on the lower back side. In addition, in the front side, by the neck, sleeve cuffs and in the back on the edges, it is decorated with a wrinkling, still of black wool, called "mâță". The long coat is fastened, being fitted with large buttons, while as decorative element we mention the black metal buttons set vertically on two lines, very close to the fastening buttons. The "șuba" also has golden metal buttons set on two lines, on either side of the piece, by the pockets and collar.

Inv. no. 1937

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ETNOGRAFIE

Şubă bărbătească neagră

Şuba neagră (ţundra) se purta în câteva sate din jurul Hălmagiului (Sârbi, Brusturi). Se pare că, începând cu anul 1561, s-a înfiinţat acolo o colonie sârbească sub numele de Ráczfalva (sat de sârbi), cunoscută mai târziu ca „Sârbi". Numele satului a rămas, dar populaţia a fost demult asimilată de români. Probabil că, de atunci, s-a păstrat acest element de port (şuba neagră), făcându-i să iasă în evidenţă pe locuitorii din cele două sate faţă de ceilalţi din zonă, care poartă şube albe. Ţundra este confecţionată din pănură (o ţesătură groasă din lână) ornamentată la mâneci, buzunare şi pe piept cu postav roşu, albastru, galben şi verde. Era un obiect vestimentar deosebit de călduros, foarte potrivit pentru iernile geroase din această regiune de munte.

Nr. inv. 2572

ETHNOGRAPHY

Black men's "şuba" (traditional long coat)

The black "şuba" or "ţundra" (traditional long coat) was worn in several villages around the village at Hălmagiu (Sârbi, Brusturi). It seems that starting with 1561, a Serbian colony was established there under the name Ráczfalva (village of the Serbians), latter known as "Sârbi". The name of the village remained, yet the population was assimilated by the Romanians a long time ago. This traditional dress element (the black "şuba") seems to have survived from that time. The inhabitants of the two villages must have stood out among the other populace of the area, which wore white "şuba" (long coat). The long coat is made of "pănură" (a thick wool cloth) decorated by the sleeves, pockets and chest with red, blue, yellow and green felt. It is a rather warm piece of the attire, suitable for the harsh winters in this mountainous region.

Inv. no. 2572

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Șubă bărbătească albă

Șuba sau sumanul este o piesă vestimentară purtată în timpul iernii, lung până sub genunchi, din lână albă, țesută în patru ițe și dubită. Piesa este confecționată în anul 1939, așa cum apare cusut în zona buzunarelor false ale șubei, probabil de către meșterii sumănari din comuna Sârbești (jud. Bihor), care adesea veneau în satele din județul Arad, pentru acest scop. Sumanul bărbătesc a fost purtat la Gurba și este ornamentat la piept, buzunare și mâneci cu șnur negru și aplicații de postav roșu, în motive florale și geometrice, fiind prezent și motivul decorativ "coarne de berbec". Aceste culori sunt specifice, pe lângă Gurba, și satelor Șicula, Ineu, Mocrea și Bocsig.

Nr. inv. 1413

ETHNOGRAPHY

Traditional long coat

The "șuba" or "suman" (traditional long coat) is a piece of apparel worn during winter, that extends down to below the knee, of white wool, woven in four warps and hit. The piece was made in 1939, as sown in the fake pockets area of the coat, likely by the coat-making artisans of Sârbești commune (Bihor county), who often visited the villages from the county of Arad for the purpose. The men's long coat was worn at Gurba and is decorated on the chest, pockets and sleeves with dark string and red felt applications, with floral and geometric patterns, the "ram's horn" decoration being also present. These colours are specific, beside to Gurba, to the villages at Șicula, Ineu, Mocrea and Bocsig.

Inv. no. 1413

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Poneava (cuvertură)

Colecția de textile este a doua ca mărime după cea de port popular. Dintre acestea, deosebite pentru frumusețea lor, cu rolul de a împodobi interiorul locuinței țărănești sunt covoarele sau "ponevile", cum mai sunt ele denumite. Lucrate, de obicei, în gospodăria proprie "ponevile" aveau rolul de a acoperământ pentru pat sau pentru a proteja interiorul împotriva frigului, fiind folosite ca țesături de perete. Materia primă din care sunt confecționate aceste covoare este lâna, prelucrată cu îndemânare de femei în casă, utilizând unelte și procedee specifice. Piesa din Chereluș, sat aparținător de comuna Șicula este "aleasă", țesută în război, din lână colorată în roșu predominant, verde, galben, albastru, portocaliu și alb, fiind ornamentată pe orizontală cu vrâste, adică linii colorate și motive geometrice.

Nr. inv. 5541

ETHNOGRAPHY

The fabric collection ranks second in size after that of traditional costumes. Amongst, remarkable for their beauty and used to embellish the interior of peasant houses, count the carpets or "ponevile", as also called. Commonly worked in their own households, the "ponevile" were designed as bed covers or to protect the indoors against cold, being used as wall textiles. The raw material out of which these carpets are made is wool, worked with artistry by women at home, using specific tools and procedures. The piece from Chereluș, a village that belongs to the commune Șicula is "exquisite", woven on the loom, of predominantly red wool, but also green, blue, orange and white and decorated horizontally with "vrâste", namely coloured lines and geometric patterns.

Inv. no. 5541

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Ştergar din Groşi

Ştergarul este nelipsit din gospodăria tradiţională. Pe lângă funcţiile sale cunoscute, el are şi un rol decorativ fiind pus la icoane sau la blidele atârnate pe pereţi. Este întâlnit şi la evenimentele principale din viaţa omului (botez, nuntă, înmormântare) sau la diferite sărbători (Paşti, Crăciun etc.) acoperind coşurile cu mâncarea care urmează să fie dusă la biserică spre sfinţire. Ştergarul din Groşi a fost confecţionat din „misir" cu scop decorativ fiind ţesut la război. Este ornamentat la capete cu motivul „creasta cocoşului", cu motive geometrice (romburi şi cruci) şi cu motivul „prescura", mijlocul rămânând simplu, neornamentat. Capetele se termină cu o dantelă albă prinsă de ţesătură. Cromatica este în culorile roşu, galben, albastru, negru.

Nr. inv. 1544

ETHNOGRAPHY

Huckaback of Groşi

The huckaback is customary in the traditional household. Beside its known functions, it also fulfils a decorative purpose, being placed by religious icons or the plates hanged on walls. It is also found at the main events of human life (christenings, weddings or funerals) or during various celebrations (Easter, Christmas etc.), covering baskets with the food to be carried to the church for consecration. The huckaback of Groşi was made of "misir" (a mixture of hemp and cotton) with decorative purpose being woven on the loom. It is decorated by the ends with the "creasta cocoşului" ("rooster's comb" pattern), with geometric motifs (rhombuses and crosses) and the "prescura" (prosphora) pattern, the middle remaining plain, undecorated. The extremities end with a white lace attached to the fabric. The colours include red, yellow, blue and black.

Inv. no. 1544

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Ştergar din Ţela

În localităţile de pe Valea Mureşului ştergarul se mai numeşte şi „tindeu". În zonă, ca de altfel în oricare gospodărie tradiţională, el are şi o funcţie decorativă. Ştegarul din Ţela este ţesut la război fiind ornamentat doar la capete. Aceleaşi ornamente de la un capăt sunt identice la celălat capăt, mijlocul rămânând simplu, neornamentat. Atunci când ştergarul se pune deasupra unei icoane sau a unui blid şi fiind împărţit în două părţi egale, se obţine o simetrie perfectă. Motivele ornamentale folosite sunt „vrâstele" (nişte benzi mai subţiri) ţesute cu „arnici" (aţă de bumbac răsucită) în culorile roşu, negru, galben, albastru. Capetele se termină cu „cipcă" (un fel de dantelă).

Nr. inv. 2351

ETHNOGRAPHY

Huckaback of Ţela

In the villages on the Mureş river valley, the huckaback is also called "tindeu". In the area, similarly to any other traditional household, it also fulfils a decorative function. The huckaback of Ţela is woven on a loom and is decorated only by the ends. The same ornaments from one end are identical with those on the other, the middle remaining plain, undecorated. When the huckaback is placed above religious icons or a plate and divided in two equal parts, perfect symmetry is acquired. The decorative patterns include the "vrâste" (thin stripes) woven with "arnici" (twisted cotton yarn) in red, black, yellow and blue. The extremities end in "cipcă" (a sort of lace).

Inv. no. 2351

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Rindea

Rindeaua era nelipsită din atelierul unui dogar. În Podgoria Aradului existau familii vestite de dogari care îşi transmiteau meşteşugul din generaţie în generaţie, iar odată cu el şi uneltele care în timp ajungeau să aibă o vârstă venerabilă. Această rindea are inscripţionat pe ea anul 1878. Pe lângă funcţia pe care o aveau în cadrul confecţionării butoaielor, dogarii îşi doreau ca uneltele lor să arate şi frumos. De aceea uneltele erau ornamentate, iar uneori pe ele erau trecute şi iniţialele numelui meşterului. Un exemplu este şi mânerul acestei rindele care se termină cu forma unui cap de berbec, iar pe părţile laterale se pot observa ornamente fine constând din linii drepte. Rindeaua a aparţinut familiei de dogari Petenkoffer din localitatea Pâncota care avea o bogată tradiţie în acest meşteşug.

Nr. inv. 3903

ETHNOGRAPHY

Plane

The plane was customary in a cooper's workshop. In Podgoria Aradului there were famous cooper families who passed on the craft from one generation to another, and once with that, also the tools which in time reached a venerable age. This plane is inscribed with year 1878. Beside the function it was employed for in the making of barrels, the coopers wished their tools to also look nice. Hence, the tools were decorated, and occasionally, bore the initials of the artisan's name. An example is the handle of this plane which ends in the shape of a ram's head, while on the sides, it is finely decorated with straight lines. The plane belonged to the cooper family Petenkoffer from the place at Pâncota, with a rich tradition in this craft.

Inv. no. 3903

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Scaun

În trecut piesele de mobilier se confecţionau în gospodăria proprie. Este şi cazul scaunului lucrat pe la începutul secolului XX în localitatea Bonţeşti. Neobişnuit la această piesă de mobilier este spătarul în formă de cap de indian. Explicaţia pentru care meşterul a ales această variantă de spătar este următoarea: pe la sfârşitul secolului al XIX-lea meşterul a emigrat în America, unde a locuit mai mulţi ani într-o regiune cu populaţie băştinaşă de indieni din America de Nord. Impresionat de felul în care erau îmbrăcaţi şi de obiceiurile lor, el și-a promis că atunci când se va întoarce acasă va face un scaun care să aibă spătarul în forma unui cap de indian. Omul şi-a ţinut promisiunea. Din fericire piesa de mobilier a ajuns în colecţia Complexului Muzeal Arad.

Nr. inv. 3521

ETHNOGRAPHY

Chair

In the past, furniture pieces were made in the people's households. It is also the case of the chair worked by the early 20th century in the place at Bonţeşti. Unusual for this furniture piece is the back in the shape of an Indian's head. The explanation for which this variation was chosen is the following: by the end of the 19th century, the artisan immigrated to America, where for several years he lived beside a native Indian population in a region from North America. Impressed by the Indian way of dress and customs, he pledged that on his return home, he will make a chair that would have its back in the shape of an Indian's head. The man kept his promise. Fortunately, the furniture piece reached the collection of the Arad Museum Complex.

Inv. no. 3521

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Oală mare Birchiş

Centrul de ceramică din Birchiş şi-a încheiat activitatea în urmă cu aproximativ 60 de ani. Aici se produceau şi oale de capacipate mare (precum cea reprodusă în fotografie) folosite de comunităţile locale la diferite evenimente cum ar fi botezul, nunta sau înmormântarea. Pentru ca un vas de asemenea mărime să poată fi ridicat pe roată era nevoie de doi olari. Vasul a fost prevăzut cu două torţi pentru o mai bună manevrabilitate. Ornamentarea este simplă constând din două brâuri alveolare. O rezistenţă sporită o dă vasului aplicarea unei plase de sârmă. Existau în trecut meşteri "drotari" ambulanţi specializaţi în confecţionarea unor astfel de plase de sârmă. Mâncarea făcută în acest tip de oală necesita timp (fierbere chiar şi 24 de ore), dar era foarte gustoasă.

Nr. inv. 3597

ETHNOGRAPHY

Large pot of Birchiş

The pottery centre at Birchiş ceased to operate approximately 60 years ago. The potters there also used to make large pots (like the one reproduced in the photo), which the local communities used during various events like christenings, weddings or funerals. In order to elevate a vessel of that size on the wheel, two potters were needed. The vessel was fitted with two handles for improved manoeuvring. Its decoration is simple, consisting of two alveoli lines. Enhanced resistance of the vessel is given by applying a wire mesh. In the past, travelling artisans, the so-called "drotari" (wire makers), specialised in making such wire meshes existed. The food cooked in this pot type required much time (boiling for even 24 hours), but it was very tasty.

Inv. no. 3597

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUM ARAD

ETNOGRAFIE

Oală cu ”baier” din Hălmăgel

Oala cu ”baier” sau cu mâner aparţine centrului de ceramică Hălmăgel. Ea era folosită pentru păstrarea produselor lactate (lapte bătut, smântână), iar pentru a putea fi mai practică, olarul i-a confecţionat un mâner situat deasupra gurii. Specifică ceramicii de Hălmăgel este culoarea verde care se obţinea din arderea unor bucăţi de cupru la temperaturi foarte mari. După acest proces rezulta un praf care amestecat cu smalţul dădea în urma celei de-a doua arderi în cuptor, culoarea verde. Ornamentarea vaselor se făcea prin stropire cu pensula. Asemea tipuri de oale erau comercializate la târgurile din apropiere cum ar fi Hălmagiu, Brad, Baia de Criş, dar şi transportate cu căruţele şi valorificate în satele din Câmpia Aradului, Bihorului sau Banatului.

Nr. inv. 1757

ETHNOGRAPHY

Pot with “baier” (string) of Hălmăgel

The pot with “baier” (string) or handle belongs to the pottery centre of Hălmăgel. It was used to preserve dairy products (buttermilk, cream), while for making it more practical, the potter attached a handle above the mouth. Specific to the pottery of Hălmăgel is the green colour, which was obtained by firing copper pieces at very high temperatures. After this process, it resulted a powder which mixed with the varnish gave the green colour, subsequent to the second firing in the kiln. The decoration of the vessels was made by sprinkling with the brush. Such pot types were traded at the nearby fairs like Hălmagiu, Brad, Baia de Criş, but they were also carried with the carts and sold in the villages from the Plain of Arad, Bihor or Banat.

Inv. no. 1757

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ETNOGRAFIE

Ol de Bârsa

La Bârsa se producea până prin anii `80 ai secolului trecut o ceramică de culoare roşie, nesmălţuită. Unul dintre ultimii olari din localitate a fost Teodor Faur. Vasele produse de el poartă un semn distinct, un fel de marcă a meşterului. Pe toarta fiecărui ol (ulcior) este desenată o cruce argintie care face ca, pe lângă calitatea şi forma echilibrată a produselor sale, ele să fie şi personalizate. Ulciorul nu lipsea din nici o gospodărie, folosindu-se pentru păstrarea rece a apei sau a vinului. Un profesor care l-a cunoscut şi a apreciat meşteşugul practicat de către olarul Teodor Faur compara ulcioarele sale cu forma unor femei însărcinate. Ornamentica este simplă constând din linii negre înguste şi succesive trasate pe suprafaţa superioară a olului.

Nr. inv. 2936

ETHNOGRAPHY

Ol (Pitcher) of Bârsa

At Bârsa, in the 80'ies of the last century was produced a red pottery, unglazed. One of the last potters from the place was Teodor Faur. The vessels he made bear a distinct sign, a sort of potter's mark. On the handle of each "ol" (pitcher) is drawn a silver cross so that, beside the quality and balanced form of his products, they were also customized. The pitcher did not lack from any household, being used for preserving cool water or wine. A teacher, who knew and appreciated the craft practiced by potter Teodor Faur, compared his pitchers with the shape of a woman with child. The decoration is simple, consisting of narrow black successive lines traced on the upper part of the vessel.

Inv. no. 2936

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ETNOGRAFIE

Ulcior de Târnăviţa

În urmă cu circa 60 de ani aproape toate familiile din localitatea Târnăviţa (comuna Hălmăgel) se ocupau cu olăritul. Printre diferitele vase din lut care erau confecţionate aici, se remarcă frumoasele ulcioare sau „cârcege". Acestea erau cel mai greu de produs, deoarece erau făcute din mai multe părţi care trebuiau îmbinate cu măiestrie. Ulciorul se folosea atât petru păstrarea apei sau a vinului, dar, la înmormântare el era dat ca şi pomană în memoria celui trecut în nefiinţă. Culoarea predominantă a ulcioarelor de Târnăviţa este maro, iar ornamentele sunt simple reprezentând linii de culoare albă, motivul „calea rătăcită" sau lobi longitudinali. Pentru a se putea curăţa, în interior erau introduse nişte mărgele făcute tot din lut care au rolul ca prin scuturare să cureţe pereţii vasului.

Nr. inv. 2414

ETHNOGRAPHY

Pitcher of Târnăviţa

Almost 60 years ago, every family from the place at Târnăviţa (Hălmăgel commune) were in the pottery making trade. Among the various clay vessels made there, noteworthy are the beautiful pitchers or "cârcege" (Romanian pitcher specific to the area). They were the most difficult to make, as they included several parts that had to be joined masterly. The pitcher was used for both preserving water and wine, but during funerals, it was given away as gift to the memory of the deceased. The predominant colour of the pitchers from Târnăviţa is brown, while the ornaments are simple, consisting of white lines, the pattern "calea rătăcită" ("lost path") or longitudinal lobes. For cleaning, inside were inserted a few beads made still of clay whose function was to clean vessel walls by shaking.

Inv. no. 2414

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ETNOGRAFIE

Fotografie Piaţa din Hălmagiu

Piaţa din Hălmagiu era foarte vestită în Ţara Zarandului. Ea se ţinea şi încă se mai ţine în fiecare zi de sâmbătă atrăgând o mulţime de lume din localităţile din împrejurimi, dar şi de la depărtări mai mari. În perioada interbelică existau în zonă aşa-numitele „sate specializate" în diferite meşteşuguri (olărit, rotărit, dogărit, confecţionarea furcilor din lemn etc.), piaţa din Hălmagiu fiind plină de astfel de produse tradiţionale. Prezenţi în fiecare sâmbătă erau şi olarii de la Târnăviţa. Profesorul Traian Mager, om al locului, a avut inspiraţia să-i fotografieze pe meşterii olari prezenţi la piaţă. Pe spatele fotografiei a notat următorul text: „16 aprilie 1930. Târg de oale (ceramică) în Hălmagiu şi de roate. Olăritul este industrie casnică în com. Târnăviţa. Roate se fac în Leauţ (jud. Hunedoara)".

Nr. inv. 7410

ETHNOGRAPHY

Photograph of the Fair at Hălmagiu

The fair at Hălmagiu was famous in the land of Zarand. It was held and still is on each Saturday, attended by many people from the villages nearby, yet also from farther away. In the interwar period there existed the so-called "specialised villages" in various crafts (pottery making, coopering, wooden pitchforks manufacturing etc.), the Hălmagiu market being full of such traditional products. Present on each Saturday were also the potters from Târnăviţa. Teacher Traian Mager, a local man, was inspirited enough to take a picture of the potters present there. On the back side of the photo he noted the following text: "the 16th of April 1930. The pots and wheels' market of Hălmagiu. Pottery making is a domestic industry in the Târnăviţa commune. The wheels are made in Leauţ (Hunedoara county)".

Inv. no. 7410

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ETNOGRAFIE

Icoană de Nicula

Icoana pe sticlă reprezentându-l pe "Sfântul Gheorghe" a fost pictată în centrul de iconari de la Nicula în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Este cunoscută amploarea pe care a avut-o şi încă o are pelerinajul de la Mănăstirea Nicula cu ocazia sărbătorii "Adormirea Maicii Domnului". Acest pelerinaj datează de la sfârşitul secolului al XVII-lea, când icoana pe lemn a "Maicii Domnului" ar fi lăcrimat. La pelerinaj participă credincioşi ortodocşi şi greco-catolici din Transilvania, dar şi din celelalte teritorii locuite de români (Moldova şi Ţara Românească). Exista obiceiul ca pelerinii să cumpere de la Nicula şi câte o icoană pe sticlă, pentru a avea o amintire de la manăstire. În felul acesta icoanele pictate la Nicula au ajuns în multe localităţi, inclusiv şi în cele din judeţul Arad.

Nr. inv. 3766

ETHNOGRAPHY

Nicula Icon

Glass icon depicting "Saint George", painted in the Centre of Iconographers from Nicula during the first half of the 19th century. The scale of the pilgrimage to the Monastery of Nicula during the Feast of the "Assumption of Mary" is well known. This pilgrimage dates to the end of the 17th century, when the wooden icon of Virgin Mary would have shed tears. In the pilgrimage attend Orthodox and Greek-Catholic believers from Transylvania, yet also the other territories inhabited by the Romanians (Moldavia and Wallachia). It was customary that the pilgrims purchased from Nicula a glass icon, as a token from the monastery. It was this way that the icons painted at Nicula reached many places, including those in the district of Arad.

Inv. no. 3766

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Dumbraveanca (Coracias garrulus)

este o pasăre migratoare din familia Coraciidae. În România dumbrăveanca poate fi întâlnită numai în timpul sezonului cald, în toată țara în afara regiunilor de munte. În mai - iunie, femela depune 4 - 5 ouă albe lucioase, cuibul fiind în scorburi sau săpat în malurile apelor. Clocesc ambii parteneri, la ca. 18 - 20 de zile ies puii. Este o pasăre îndrăgită datorită culorii penajului. Femelele au o culoare mai spălăcită iar culoarea tineretului este brună. Această specie este întâlnită în avifauna judeţului Arad mai precis în situl Natura 2000 ROSPA0069 Lunca Mureşului. În cadrul secţiei de St. Naturii a Complexului Muzeal Arad poate fi văzut un exemplar naturalizat din această specie.

Nr. Inv 9578/6724

NATURAL SCIENCES

The European roller (Coracias garrulus)

It is a migrating bird in the Coraciidae family. In Romania, the European roller may be found only during the warm season, within the country except mountain regions. In May-June, the female lays 4 - 5 shinny white eggs, nesting unlined trees or water banks' hole. Both partners clutch, while at ca. 18 - 20 days the chicks hatch. It is a bird cherished for the colour of its plumage. Females have a paler colour, while the colour of juveniles is brown. This species is found in the avifauna of Arad county especially in site Natura 2000 ROSPA0069 Mureş floodplain. In the Natural Sciences department of the Museum of Arad owns a naturalised specimen of this species.

Inv. no. 9578/6724

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Codalbul (Haliaeetus albicilla)

este o pasăre răpitoare de zi, protejată, din ordinul Falconiformes, familia Accipitridae. Este de talie mare aproximativ 80–100 cm, cu corpul cafeniu, coada albă, ciocul galben, puternic, lung, drept, încovoiat spre vârf și picioare galbene cu unghii negre, curbate. Femele sunt mai mari decât masculii şi cântăresc aproximativ 4-6,9 kg. Exemplarele bătrâne au capul şi gâtul alb. Puii au o culoare mai închisă ajungând la penajul adult în 5-6 ani. În România este pe cale de dispariție, fiind identificate aproximativ 20-25 perechi cuibăritoare. În judeţul Arad au fost identificaţe exemplare din această specie în situl Natura 2000 ROSPA0014 Câmpia Cermeiului şi în Parcul Natural Lunca Mureşului. Un exemplar naturalizat din această specie este aflat în custodia Complexului Muzeal Arad secţia de Științele Naturii.

Nr. poziţie 65

NATURAL SCIENCES

The white-tailed eagle (Haliaeetus albicilla)

It is a diurnal raptor, protected, that makes up the order Falconiformes, family Accipitridae. It is a large eagle, approximately 80–100 cm, with brown body, white tail, yellow, strong, straight bill with hooked end and yellow legs with dark, curved talons. Females are larger than the males and weigh approximately 4-6.9 kg. Old specimens have white head and neck. Chicks have a darker colour and reach an adult plumage in 5-6 years. In Romania, it is almost extinct, with approximately 20-25 nesting pairs being identified. In the county of Arad, specimens of this species were identified in site Natura 2000 ROSPA0014 Cermei Plain and the Mureş Floodplain National Part. A naturalized specimen is in the custody of the Arad Museum Complex, the Department of Natural Sciences.

Position no. 65

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Dropia (Otis tarda)

este o pasăre de stepă din familia Otididae care trăiește în sud-estul Europei și zonele cu climă temperată din Asia. În România a fost prezentă până acum câteva decenii în Bărăgan dar şi în judeţul Arad pe raza localităţii Zerind. Ultimul exemplar a fost observat în localitatea amintită anterior în anul 1970. Este cea mai grea pasăre care se poate înălţa în zbor. Masculii ating o greutate de 18,5 kg iar femelele 3,5-5 kg. În perioada de împerechere scot un sunet asemănător cu un lătrat. Complexul Muzeal Arad deţine exemplare naturalizate din această specie unele dintre ele fiind poziţionate în cadrul unei diorame care prezintă un ecosistem specific acestei specii.

Nr. poziţie 147 MN

NATURAL SCIENCES

The great bustard (Otis tarda)

The great bustard is a steppe bird that makes up the Otididae family, which lives in south-eastern Europe and areas with temperate climate of Asia. In Romania, it was present a few decades ago in the Bărăgan Plain but also in the county of Arad within the range of the place at Zerind. The last specimen was noted in the previously mentioned place in 1970. It is the heaviest bird that can fly. Males reach a weight of 18.5 kg, while females 3.5-5 kg. During the breeding season, they make a sound similar to barking. The Arad Museum Complex owns naturalised specimens of this species, some set in a diorama that depicts an ecosystem specific to this species.

Position no. 147 MN

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ȘTIINȚELE NATURII

Pisica sălbatică (Felis silvestris)

este o felină mică, nativă Europei, părții vestice a Asiei și Africii. Este de culoare cenușie sau brună cu dungi negre. Pot să ajungă la o lungime de 45–80 cm, coada atinge aproximativ 25–40 cm iar greutatea 3–8 kg. Este o specie de mamifer protejat fiind pe cale de dispariţie şi este amintit în anexele din OUG nr. 57 din 2007 cu modificările şi completările ulterioare. În judeţul Arad este întâlnită pe teritoriul siturilor Natura 2000 ROSCI0200 Platoul Vaşcău, ROSCI0406 Zărandul de Est. În cadrul secţiei de Științele Naturii a Complexului Muzeal Arad a fost realizată o dioramă care recreează ecosistemul tipic acestei specii. Tot aici pot fi observate şi două exemplare naturalizate.

Nr. Inv 9587/6731

NATURAL SCIENCES

Wildcat (Felis silvestris)

The wildcat is a small feline, native to Europe, the western part of Asia and Africa. It is dark grey or brown with dark stripes in colour. It may reach a length of 45–80 cm, with a tail of approximately 25–40 cm and weight of 3–8 kg. It is a protected mammal species, almost extinct and is mentioned in the appendices of Government Ordinance 57 of 2007 with further amendments and completions. In the county of Arad, it is found also on the territories of sites Natura 2000 ROSCI0200 Vaşcău Plateau and ROSCI0406 East Zărand. In the Natural Sciences Department with the Arad Museum Complex, a diorama recreates the ecosystem typical to this species. Still here may be noted also two naturalised specimens.

Inv. no. 9587/6731

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Ghimpele păduręț (Ruscus aculeatus)

este o planta ocrotită de lege, face parte din fam. Liliaceae şi este un arbust spinos veşnic verde.. În judeţul Arad există două rezervaţii de importanţă locală de ghimpe amintite în Hotărârea nr. 1 din 1995 a Comisiei Administrative de pe lângă Prefectura judeţului Arad şi anume: Rezervaţia de ghimpe de la Pătârş şi Rezervaţia de ghimpe de la Groşi – Peştiş. Florile arbustului au culoarea alb-gălbui iar fructele sunt bace mici de culoare roşie. Această specie de plantă este amintită în anexa 5 A din OUG nr. 57 din 2007 cu modificările şi completările ulterioare. Planta a fost folosită în medicina populară pentru propietăţile sale terapeutice. Un exemplar din această specie se află în cadrul colecţiei ierbar a Complexului Muzeal Arad.

Nr.inv. 3495

NATURAL SCIENCES

Butcher's broom (Ruscus aculeatus)

It is a plant protected by law, in the family Liliaceous, an evergreen shrub with spine-tinned leaves. In the county of Arad, there are two local important reserves of butcher's broom, mentioned by Resolution 1 of 1995 of the Administrative Commission with the Prefecture of the County of Arad, namely: the butcher's broom reserve of Pătârş and that from Groşi – Peştiş. Its flowers are yellowish-white and the fruits are small red berries. This plant species is mentioned in appendices 5A of Government Ordinance 57 of 2007 with further amendments and completions. The plant was used in traditional medicine for its therapeutic properties. A specimen of this species is found in the Herbarium of the Arad Museum Complex.

Inv. no. 3495

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Cuarțul fumuriu sau (Morion)

varietate de cuarț de culoare cenușie, brună până la negru. Această culoare este dată de iradierea pe cale naturală a cristalului. Romanii foloseau aceste cristale ca pe un leac contra durerii iar popoarele arabe atribuiau acestui cristal puteri magice legate de fidelitate şi prietenie. Secţia de Ştiinţele Naturii a Complexului Muzeal Arad deţine eşantioane din acest tip de mineral.

Nr. inv. 888

NATURAL SCIENCES

Smoky quartz (Morion)

Varity of quartz, of dark grey, brown to black colour. This colour is given by the natural irradiation of the crystal. The Romans used these crystals to cure pain, while the Arabian peoples ascribed magical powers to this crystal related to loyalty and friendship. The Department of Natural Sciences with the Arad Museum Complex owns samples of this mineral type.

Inv. no. 888

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ȘTIINȚELE NATURII

Cuarțul

Cuarțul este un mineral răspândit în scoarța terestră, care are compoziția chimică SiO2 şi cristalizează în sistemul trigonal. În stare pură cuarțul este incolor, impuritățile din cristal determină culoarea mineralului. Astfel impurităţile de fier din cuarţ determină apariţia ametistului iar impurităţile de fosfor duc la apriţia cuarţului roz. Cuarțul cristalizează frecvent în goluri existente în roci numite geode. Clivajul este inexistent în spărtură având o culoare sidefie, are duritatea 7 pe scara de duritate Mohs. Se poate confunda cu calcitul de care se deosebeşte prin duritate şi lisa reacţiei cu HCl. Cristalele de cuarţ au propietăţi piezoelectrice. Secţia de St Naturii a Complexului Muzeal Arad deţine eşantioane din acest tip de mineral.

Nr. inv. 887

NATURAL SCIENCES

Quartz

Quartz is a mineral distributed on the Earth's crust, whose chemical composition is SiO2 and which crystallises in trigonal system. In pure state, the quartz is colourless, with only the impurities in the crystal determining the colour of the mineral. Thus, iron-induced impurities in the quartz cause the amethyst to emerge, while phosphorous impurities result in pink quartz. The quartz often crystallizes in rock cavities called geodes. The cleavage is indiscernible, the break having a pearled colour, while the hardness is 7 on the Mohs scale. It may be mistaken with the calcite, of which it differentiates by hardness and lack of reaction with HCl. Quartz crystals have piezoelectric properties. The Natural Sciences Department with the Arad Museum complex owns samples of this mineral type.

Inv. no. 887

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Calcitul

Calcitul este un mineral din clasa carbonaților. Cristalizează romboedric are formula chimică Ca[CO3] și alcătuiește diferite forme de cristale, cu un habitus de la incolor, alb lăptos, cenușiu, care după natura impurităților poate fi galben, roz, roșu, verde, albastru, brun, până la negru. În comparație cu alte minerale calcitul este puțin rezistent la intemperii, având o duritate mult mai mică decât cuarțul si o solubilitate bună în apă rece. În natură calcitul poate fi întâlnit într-o formă granulară, fibroasă, sau cristalină. Calcitul este solubil în ape acide, astfel se formează în rocile calcaroase peșterile. Secţia de Științele Naturii a Complexului Muzeal Arad deţine eşantioane din acest tip de mineral.

Nr. inv. 1043/7018/690)

NATURAL SCIENCES

Calcite

Calcite is a mineral in the carbonate class. It crystallises in the rhombohedral system, has the chemical formula Ca[CO3] and composes different shapes of crystals, with a habit from colourless, milky-white, grey, which according to the impurities may be yellow, pink, red, green, blue, brown to black. Compared to other minerals, calcite is poorly resistant to bad weather, with a much smaller hardness than the quartz and good solubility in cold water. In nature, calcite occurs in granular, fibrous or crystalline forms. It is soluble is acid waters, with emergent caves in calcareous rocks. The Natural Sciences Department with the Arad Museum Complex owns samples of this mineral type.

Inv. no. 1043/7018/690

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Rodocrozitul

Rodocrozitul este o grupă de minerale din categoria carbonaţilor care cristalizează în sistemul trigonal. Mineralul are duritatea între 3,5 - 4,5 pe scara Mohs, având formula chimică $MnCO_3$. Culoarea rodocrozitului variază de la un roz deschis, alb translucid, la galben, galben-brun în funcție de impurități (ioni de metale străine), până la negru. Mineralul este o sursă importantă pentru obținerea manganului. Secţia de Științele Naturii a Complexului Muzeal Arad deţine eşantioane din acest tip de mineral.

Nr. inv. 723

NATURAL SCIENCES

Rhodochrosites

Rhodochrosites are a group of minerals in the carbonate class, which crystallize in the trigonal system. The mineral's hardness varies between 3.5 and 4.5 on Mohs scale and has the formula $MnCO_3$. Its colour ranges, depending on the impurities (ions of foreign metals), from light pink, translucent white, yellow, yellowish-brown to black. The mineral is an important source for obtaining manganese. The Natural Sciences Department with the Arad Museum Complex owns samples of this mineral type.

Inv. no. 723

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Stibina sau Antimoniul

Stibina sau Antimoniul este un mineral răspândit în natură, care face parte din clasa sulfurilor, Mineralul cristalizează în sistemul ortorombic, cu formula chimică Sb2S3, cu un habitus de cristale lungi, prismatice, aciculare, așezate radial, sau se poate prezenta sub formă de agregate masive de culoare cenușie. În contact cu aerul luciul cristalelor devine mat. Duritatea la cristalele după gradul de puritate poate fi între 2 și 2,5 pe scara Mohs. Ea se formează prin procese geologice hidrotermale la temperaturi mari şi a fost cunoscută deja în antichitate de greci, fiind utilizată la obținerea bronzului și ca pudră cosmetică. Secţia de Științele Naturii a Complexului Muzeal Arad deţine eşantioane din acest tip de mineral.

Nr. inv. 904

NATURAL SCIENCES

Stibnite or Antimonite

Stibnite or Antimonite It is a mineral spread in nature, in the sulphides class. The mineral crystallises in an orthorhombic space group and has the formula Sb2S3, with a habit of long, prismatic, acicular, radiating crystals or it may cluster to produce massive grey aggregates. In contact with air, the crystal shine becomes superficially black. The crystals hardness according to the purity degree may be between 2 and 2.5 on scale Mohs. It results subsequent to hydrothermal geological processes at high temperatures and was already known to the ancient Greeks, used to obtain bronze and as cosmetic powder. The Natural Sciences Department of the Arad Museum Complex holds samples of this mineral type.

Inv. no. 904

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ȘTIINȚELE NATURII

Craniu - de urs de peștera
acest exponat face parte din tezaur

Ursul de peşteră (Ursus spelaeus) a fost o specie de urs de talie mare din Pleistocen. El a fost descris pentru prima dată în anul 1774 de către Johann Friederich Esper. Capul ursului de peșteră era foarte lat, masiv, cu o frunte înaltă. Trupul solid era sprijinit pe picioare puternice cu labele orientate în interior la fel ca ale urşilor bruni. Strămoşii noştri şi urşii peşterilor au coabitat împreună în interiorul cavernelor timp de mii de ani. Paleontologii au reusit sa demonstreze că urşii de peşteră s-au despărţit pentru a evolua diferit de ursii bruni, încă de acum 1,2 milioane ani. Fragmente osteologice ale ursului de peşteră s-au descoperit şi în peşterile din judeţul Arad (Peştera Liliecilor). Complexul Muzeal Arad deţine părţi osteologice din această specie.

Nr. Inv 9932

NATURAL SCIENCES

Skull – of a Cave bear
This exhibit is part of the treasury.

The cave bear (Ursus spelaeus) was a species of large bear from the Pleistocene. It was descried for the first time in 1774 by Johann Friedrich Esper. The head of the cave bear was very wide, massive, with vertical forehead. The solid body was supported on strong legs with paws oriented inwards, similarly to the brown bears. Our ancestors and the cave bears lived side by side in caverns for thousands of years. The palaeontologists have succeeded to prove that cave bears separated from brown bears to evolve differently as early as 1.2 million years ago. Bone fragments of the cave bear were also discovered in the caves from the county of Arad (for instance, the Bats Cave, Peștera Liliecilor). The Arad Museum Complex owns bone parts of this species.

Inv. no. 9932

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MUSEUMARAD

ȘTIINȚELE NATURII

Monoxila de la Zadareni
acest exponat face parte din tezaur

În Parcul Natural Lunca Mureşului, mai precis în malul albiei râului Mureș a fost descoperită o ambarcațiune, consemnată într-o hartă austriacă din anul 1776. Conform estimărilor, ambarcațiunea, scobită în trunchi de stejar, datează, din perioada Evului Mediu și se presupune că era folosită pentru transportul produselor pe apă. Cu aceste bărci nu exista riscul ca sarea, grânele sau celelalte produse să se umezească datorită infiltraţiilor de apă, acestea neavând nici o parte mobilă sau detaşabilă. Ambarcațiunea a fost descoperită de un grup de cercetători de la Universitatea Ovidius din Constanța care au făcut un studiu în Parcul Natural Lunca Mureșului. În țară au mai fost descoperite încă 14 monoxile dar cea de la Arad este printre cele mai mari.

Nr. Inv. 9931

NATURAL SCIENCES

Monoxyle of Zadareni
This exhibit is part of the treasury.

In the Mureş Floodplain Natural Park, more precisely in the bank of the Mureș riverbed a boat, recorded on an Austrian map of 1776, was discovered. According to the estimates, the boat, carved in an oak tree trunk, dates to the Middle Ages and it is assumed to have been used for carriage of goods by water. By the use of such boats, there was no risk that the salt, grains or other products to moisten because of water infiltrations, as they were not fitted with any mobile or detachable parts. The boat was discovered by a group of researchers with the Ovidius University of Constanța, while performing a study in the Mureş Floodplain Natural Park. In the country, other 14 monoxyles were discovered, yet that of Arad counts among the largest.

Inv. no. 9931

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Editat de / Published by: Complexul Muzeal Arad
Finanțat de / Supported by: Consiliul Județean Arad
Coordonator proiect / Project coordinator: Constantin Ioan Inel

Autori / Authors:
Andrei Ando (p. 10-21)
Gabriel Hălmăgean (p. 242-282)
Peter Hügel (p. 22-55, 78-92, 102)
Corina Ianotă Dubeștean (p. 124, 196, 236-240)
Bogdan Ivașcu (p. 130-132, 194-198)
Norbert Kapcsos (p. 94-100)
Calin Man (p. 228)
Laura Moț (p. 180-188)
Florin Mărginean (p. 104-122)
Felicia Oarcea (p. 126-128, 134-178)
Adriana Pantazi (p. 200-224)
Camelia Patko (p. 284-306)
Sorin Sabău (p. 242-282)
Gheorghe Săbău (p. 230-234)
Adrian Sandu (p. 226)
Victor Sava (p. 58-76)
Adelina Stoenescu (p. 190-192)

Fotografii / Photographies
Nelu Scripciuc (p. 55-203, 207-209, 213-227, 237-305)
Daniel Angelescu (p. 211)
Florin Hornoiu (p. 52-53)
Florin Mărginean (p. 46-47)
Ioan Muntean (p. 205)

Traducere / Translation:
Gabriela Safta
Peter Hügel
Alexandru Matica

Design: Calin Man
Tipar / Print: Artpress, Timișoara

© Complexul Muzeal Arad, 2018

https://biblioteca-digitala.ro

COMPLEXUL MUZEAL ARAD
Piața George Enescu 1
tel: 0257.281.847
e-mail: office@museumarad.ro
Program de vizitare: Ma-D 9.00-17.00; L- închis

MUZEUL DE ARTĂ ARAD
Str. Gh. Popa de Teiuș 2-4, etaj 2
tel: 0257.256.503
Program de vizitare: Ma-D 9.00-17.00; L- închis

MUZEUL MEMORIAL „IOAN SLAVICI ŞI EMIL MONŢIA" ŞIRIA
Şiria, Castelul Bohuş, str. Regimentul de Infanterie 85, nr. 150
Tel: 0257. 384.088
Program de vizitare: Ma-D 9.00-17.00; L- închis

MUZEUL ORAŞULUI LIPOVA
Lipova, Casa Sever Bocu, Str. N. Bălcescu 21
Tel: 0257.563.303
Program de vizitare: Ma-D 9.00-17.00; L- închis

MUZEUL VIEI ŞI VINULUI MINIŞ
comuna Ghioroc, sat Cuvin, în incinta Staţiunii viticole
Tel: 0257.281.847
Program de vizitare: Ma-D 10.00-14.00; 15.00-18.00; L- închis

COLECŢIA DE ARTĂ ŞI CASA MEMORIALĂ
"EUGEN POPA ŞI EUGENIA HAGIU" SĂVÂRŞIN
Săvârşin, 349
Tel: 0257.281.847
Muzeul se poate vizita la cerere

MUZEUL MEMORIAL „ADAM MÜLLER GUTTENBRUNN" ZĂBRANI
în centrul localităţii Zăbrani
Tel: 0257.281.847
Muzeul se poate vizita la cerere

https://biblioteca-digitala.ro

www.museumarad.ro

https://biblioteca-digitala.ro

ISBN: 978-973-108-867-9

https://biblioteca-digitala.ro